

*'Van, voor en door
(ex-)loodsen'*

Jaarverslag 2022

Inhoud

Bestuursverslag	6
Personalia	6
Externe partijen	7
Voorwoord	8
Kerncijfers	9
Algemeen	11
• Activiteiten	12
• Missie, visie en strategie	12
• Organisatie	14
Governance	15
• Algemeen bestuur	16
• Dagelijks bestuur (DB)	17
• Balansmanagementcommissie (BMC)	18
• Integraal risicomangement werkgroepen	18
• Visitatiecommissie	20
• Verantwoordingsorgaan	20
• Nederlandse Loodsencorporatie (NLc)	21
• Samenwerkingsverbanden	21
• Uitvoering pensioenadministratie	22
• Uitvoering financiële administratie	22
• Uitvoering flexioenregeling	22
• Adviseurs	22
• Fiduciair beheerder	22
• Bewaarbank	22
• Onafhankelijke accountant	23
• Certificerend actuaris	23
Bestuurszaken	24
• Bestuurlijke inrichting	25
• Geschiktheid	26
• Evaluatie functioneren bestuur	27
• Toezicht en verantwoording	27
• Klachten- en geschillenprocedure	28
• Juridische procedures	28
• Compliance	28
• Compliance officer	29
• Communicatie	29
• Nevenfuncties	29
• Extern toezicht	30
• Btw-ontwikkelingen	30
Code pensioenfondsen	31

Financieel Beleid	35
• Risicohouding	36
• Risicohouding kwalitatief	36
• Kwantitatieve uitgangspunten	37
• Toetsing ALM resultaten aan kwantitatieve uitgangspunten	38
• Risicohouding lange termijn: ondergrenzen pensioenresultaat	38
• Risicohouding korte termijn	39
• Beleggingen	40
• Terugblik economie en financiële markten	40
• Dekkingsgraadontwikkeling	42
• Belangrijke aanpassing 2022	42
• Strategische normportefeuille (SNP) en bandbreedtes	43
• Beleggingsdoelstelling totale portefeuille	43
• Herbalancering Liquide Activa	44
• Rentebeleid en valutabeleid	45
• Toelichting performance 2022	46
• Performance totale portefeuille	46
• Matching portefeuille	46
• Return portefeuille	47
• Maatschappelijk verantwoord beleggen	48
• Belangrijkste wijzigingen voor 2023	51
• Pensioenen	53
• Premies	53
• Ontwikkeling dekkingsgraad	54
• Ontwikkeling voorziening	55
• Herstelplan	55
• Indexatie- en kortingsbeleid	56
• Indexering 1988 t/m 2022 in vergelijking met stijging Consumentenprijsindex (CPI)	56
Pensioenbeleid	57
• Kenmerken pensioenregeling	58
Risicobeleid	59
• Doelstellingen en uitgangspunten	60
• Gemanifesteerde risico's	64
• Werkzaamheden 2022 Sleutelfunctiehouder Risicobeheer	64
• Focus 2023	67
• Crisisplan	68
Actuariële analyse	69
• Analyse van het resultaat	70
• Beleggingsopbrengsten	70
• Pensioenopbouw (premie)	70
• Wijziging uit hoofde van overdracht pensioenaanspraken	71
• Uitvoeringskosten	71
• Onttrekking voor pensioenuitkering	71
• Technische grondslagen	72
• Toeslagverlening	72
• Andere mutaties	72
Kostenparagraaf	73
Toekomstparagraaf	78
Vaststelling door bestuur	82

Jaarrekening		83
Balans per 31 december 2022		84
Staat van baten en lasten		85
Kasstroomoverzicht		86
Toelichting algemeen		87
Toelichting op de balans per 31 december		96
Toelichting op de staat van baten en lasten		115
Overige informatie		122
Gebeurtenissen na balansdatum		124
Overige gegevens		125
Statutaire regeling omtrent de bestemming van het saldo van baten en lasten		126
Actuariële verklaring		127
Controle verklaring van de onafhankelijke accountant		129
Bijlagen		135
Bijlage 1	Rapport visitatiecommissie over Beroepspensioenfonds Loodsen 2022 (samenvatting)	136
Bijlage 2	Reactie bestuur op rapport visitatiecommissie 2022	141
Bijlage 3	Oordeel van het verantwoordingsorgaan over het door het BPL-bestuur gevoerde beleid en beleidsvoornemens in 2022	142
Bijlage 4	Reactie van het bestuur op het oordeel van het verantwoordingsorgaan over het gevoerde beleid in 2022	145
Bijlage 5	Verslag compliance officer 2022 (samenvatting)	146
Bijlage 6	Ecologische en/of sociale kenmerken (E/S-kenmerken)	147

BESTUURSVERSLAG

Personalia (per juni 2023)

Bestuur

Van links naar rechts: M. Louwerens (voorzitter), N.R. Halfweg, H.A. Witzier, P.R. Hogendorf, R.F. Grobbe, P.B. Schoe (secretaris/penningmeester), J.H.P. Waasdorp, W.T. Buitelaar en A.N.B. Eggink.

Bestuursleden

A.N.B. Eggink
N.R. Halfweg
H.A. Witzier
J.H.P. Waasdorp
W.T. Buitelaar

Dagelijks bestuur

Voorzitter
M. Louwerens

Secretaris/penningmeester
P.B. Schoe

Bestuursbureau BPL

R.F. Grobbe (directeur)
P.R. Hogendorf

Visitatiecommissie

Voorzitter
D.J.M.P. Horsmeier

Leden
A.C.W. van Coberen
H. Brand

Verantwoordingsorgaan

Voorzitter
J.N. Muntjewerff

Secretaris
R.M. Hesselink

Leden
P.J.J. van den Berg
H.L. Nouwen
J.W. Leenhouts
G. de Boer

Externe partijen

Partijen die ultimo 2022 voor het BPL werkzaamheden uitvoeren

Bestuursbureau BPL

R.F. Grobbe
MN Services N.V.
Hoofddorp

Onafhankelijke Accountant

N.C. Doets
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Amsterdam

Adviserend actuaris

L. Thissen
Sprenkels
Amsterdam

Beleggingsadviseur

M. Euverman
Sprenkels
Amsterdam

Certificerend actuaris

J. Tol
Triple A-Risk Finance
Amsterdam

Compliance officer

R. van der Mast
Nederlands Compliance Instituut
Capelle aan den IJssel

Integraal vermogensbeheerder

BlackRock
Amsterdam

Bewaarbank

Northern Trust
Amsterdam

Herverzekeraar

Zwitserleven
Amstelveen

Pensioenbeheer & Financiële Administratie

Blue Sky Group
Amstelveen

Uitvoerder Flexioenregeling

ABN AMRO Pensioenservices B.V.
Amsterdam

Facilitaire diensten

Nederlands Loodswezen B.V.
Hoek van Holland

Website provider

Digital Impact B.V.
Rotterdam

In geval van verwerking van persoonsgegevens is met de uitbestedingspartij een verwerkersovereenkomst gesloten in de zin van de AVG.

Voorwoord

Met genoegen presenteer ik u het jaarverslag van het Beroepspensioenfonds loodsen (BPL). Het jaar 2022 was weer een uitdagend jaar voor ons fonds, met een aantal gebeurtenissen die grote invloed hadden op onze activiteiten.

Allereerst was er in het begin van 2022 natuurlijk nog de coronapandemie. Gelukkig ligt deze nu achter ons. De pandemie heeft een enorme impact gehad op de maatschappij en de economie. Het BPL heeft zich echter sterk gehouden tijdens deze crisis en we zijn erin geslaagd om onze dienstverlening aan onze deelnemers (actieve deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden) op peil te houden. Dit is ons goed gelukt en toont onze veerkracht en flexibiliteit aan.

Nog niet bijgekomen van de pandemie brak vervolgens de oorlog in Oekraïne uit. Deze situatie heeft geleid tot een verhoogde geopolitieke spanning en onzekerheid in de wereld. Als pensioenfonds zijn we echter goed gepositioneerd om met dit soort schokken om te gaan, door onze lange termijnperspectief en een gediversifieerd opgebouwde portefeuille.

In het verlengde van de oorlog in Oekraïne kregen we ook te maken met de energiecrisis die zich ontwikkelde in 2022. Dit leidde tot een enorme toename van de prijzen voor energie en grondstoffen en stijging van de inflatie, wat weer gevolgen had voor onze beleggingen. Ook hier hebben we adequaat gereageerd om onze belangen te beschermen. Deze ontwikkelingen houden ons alert en we blijven de situatie nauwlettend volgen.

Ondanks de uitdagingen die we het afgelopen jaar hebben ondervonden, hebben we ook positieve ontwikkelingen kunnen zien binnen ons fonds. We zijn tevreden met de ontwikkeling dat we onze deelnemers sinds lange tijd weer een indexatie hebben gegeven. Dit betekent dat we het pensioen van onze deelnemers deels hebben kunnen aanpassen aan de inflatie, zodat de koopkracht behouden blijft. Dit is een belangrijke beslissing die voortkomt uit ons streven naar een goede en stabiele financiële positie.

Ik wil tot slot onze deelnemers en stakeholders bedanken voor hun vertrouwen en samenwerking in het afgelopen jaar. We kijken uit naar een succesvol en verder verloop van 2023.

Hoek van Holland, 13 juni 2023

Marco Louwerens
Voorzitter BPL

Kerncijfers

Aantallen

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Deelnemers BPL 2015	452	456	458	443	442	437	444	456	467	468
Deelnemers BPL 1988	14	6	4	3	3	1	1	-	-	-
Totaal aantal deelnemers	466	462	462	446	445	438	445	456	467	468
Gewezen deelnemers	5	5	8	7	8	8	8	10	11	10
Ouderdomspensioen	661	675	684	681	672	670	663	665	647	642
Arbeidsongeschiktheids- pensioen	2	2	2	2	4	8	6	6	4	5
Partnerpensioen	102	110	110	128	136	141	157	169	190	200
Wezenpensioen	10	10	9	10	10	10	10	11	12	12
Totaal	1246	1264	1275	1274	1275	1275	1289	1317	1331	1.337

Premie per jaar BPL 1988 (in Euro's)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Basisregeling	21.936	18.240	22.080	22.272	23.232	27.000	27.912	30.936	-	-
Premieregeling	5.496	4.584	5.520	5.568	5.800	6.744	6.984	7.728	-	-
FLP- gerechtigden	10.968	9.120	11.040	11.136	11.616	13.500	13.956	1.317	-	-

Premie per jaar BPL 2015 (in Euro's)

2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
44.796	37.272	23.640	23.856	24.888	28.920	29.892	33.132	33.600	34.500

Premie: verhoging/daling (in procenten)

2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
14,7	-16,8	-36,6	0,9	4,3	14,3	3,4	10,8	1,4	2,7

Ontvangen premies per jaar (x 1.000 Euro)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Actieven	20.233	17.109	10.857	10.687	11.092	12.727	13.497	15.076	15.545	16.213
FLP- gerechtigden	397	80	12	-	40	36	15	-	-	-
Aspirant registerloodsen	200	71	50	36	-	-	-	-	-	-
Totaal feitelijke premie	20.830	17.260	10.919	10.723	11.132	12.763	13.512	15.076	15.545	16.213

Betaalde uitkeringen per jaar (x 1.000 Euro)

2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
34.896	35.174	35.168	35.254	35.204	35.372	35.146	34.455	34.007	34.508

BPL 1988, Pensioengrondslag (in Euro's)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Pensioen-grondslag	89.865	92.067	87.358	88.566	90.194	91.731	93.808	95.944	-	-

BPL 2015, Pensioengrondslag (in Euro's)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Pensioen-grondslag	125.473	128.547	87.358	88.566	90.194	91.731	93.808	95.944	97.645	100.064

Solvabiliteit (in procenten)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Vereiste dekkingsgraad	116,1	116,2	121,1	120,6	120,7	118,2	117,7	118,4	118,8	120,2
Actuele dekkingsgraad	104,6	108,3	104,3	103,5	111,2	104,6	103,9	102,2	116,1	114,4
Beleidsdekkingsgraad	-	108,4	105,5	100,1	108,6	110,1	102,8	95,7	109,8	120,6
Reële dekkingsgraad	-	-	86,2	82,8	88,0	90,4	83,0	79,2	89,8	93,1

Belegd vermogen ultimo jaar (x1.000 Euro)

2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
779.281	1.001.287	932.794	979.804	1.017.186	958.124	1.049.393	1.088.588	1.138.334	915.138

Technische voorziening voor risico fonds (x1.000 Euro)

2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
726.966	852.101	877.019	937.500	905.220	907.967	1.011.633	1.066.180	983.394	802.475

Netto rendement (in procenten)

2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
0,02	23,15	1,40	8,60	6,20	-3,4	13,1	5,2	6,4	-18,53

Rijpingsgraad (verhouding deelnemers OP-gerechtigden) (in procenten)

2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
142	146	148	153	151	153	149	146	139	137

Uitvoeringskosten

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Kosten per deelnemer (€)	452	504	539	599	536	564	692	669	796	907
Vermogensbeheerkosten excl. transactiekosten (%)*	0,50	0,55	0,57	0,51	0,55	0,59	0,60	0,39	0,44	0,35
Transactiekosten (%)*	0,05	0,11	0,17	0,10	0,11	0,11	0,08	0,11	0,14	0,09
Totale vermogensbeheerkosten*	0,55	0,66	0,74	0,61	0,66	0,70	0,68	0,50	0,58	0,44

*Kosten uitgedrukt als percentage van het gemiddeld belegd vermogen.

Algemeen

Algemeen

Activiteiten

Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen (BPL), statutair gevestigd in Rotterdam is opgericht op 1 september 1988. De Stichting is ingeschreven bij het stichtingenregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 41130603. De statuten zijn laatstelijk gewijzigd op 14 september 2021.

BPL voerde in 2022 één pensioenregeling uit, het pensioenstatuut 2015 (geldend van 1 januari 2018) is van toepassing op registerloodsen.

Alle verplichtingen die voortkomen uit de pensioenregeling bij het BPL worden in eigen beheer gehouden. BPL loopt daarbij verschillende risico's. Dit wordt nader toegelicht in het hoofdstuk risicobeleid.

Missie, visie en strategie

Missie

Het BPL voert de door de NLC-Ledenvergadering vastgestelde pensioenregeling uit en streeft ernaar om alle huidige en toekomstige deelnemers te voorzien van de pensioenuitkeringen, zoals in het Pensioenstatuut is vastgelegd. Het BPL is van, voor en door (ex-)loodsen en handelt klantgericht, kostenbewust, transparant, integer en evenwichtig.

Visie

Het BPL is een pensioenfonds van, voor en door (ex-)loodsen en onderhoudt nauw contact met de beroepsgroep. Hierbij hecht het BPL veel waarde aan transparante communicatie over de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten, de toekomstige pensioenopbouw en eventuele indexatie en kortingen van deze aanspraken en -rechten en aan betrokkenheid van de deelnemers.

Het BPL streeft naar een goede en betaalbare pensioenvoorziening die past bij de beroepsgroep en speelt in op de ontwikkelingen binnen de pensioensector. Het bestuur heeft hierbij de ambitie om de opgebouwde pensioenen te indexeren, voor zover dit op basis van de financiële positie van het BPL en gegeven de risicohouding van de deelnemers mogelijk is.

Het bestuur handelt in het belang van de deelnemers en voert de regeling op evenwichtige wijze uit, in lijn met de risicohouding van de deelnemers en rekening houdend met de kenmerken van de beroepsgroep en de opbouw van het deelnemersbestand.

Kernwaarden

- Van, voor en door (ex-)loodsen
- Klantgericht
- Kostenbewust
- Integer
- Evenwichtig

Strategie

Het bestuur heeft de navolgende beleidsuitgangspunten geformuleerd om de uit de missie voortvloeiende doelstelling te kunnen verwezenlijken:

Doelstellingen	Realisatie
Het bestuur ziet erop toe dat de uitvoering van de pensioenregeling op een correcte en (kosten)bewuste wijze geschiedt.	Gerealiseerd
Het bestuur waarborgt, dat ongeacht de keuze met betrekking tot (her)verzekeren en/of uitbesteden, de uitvoering van de pensioenregeling op elk moment in de tijd in overeenstemming is met de geldende wet- en regelgeving.	Gerealiseerd
Het bestuur streeft naar een evenwichtig en zorgvuldig vormgegeven beleid, waarbij risico's worden afgewogen en adequaat worden gemanaged en processen goed en adequaat worden ingericht en op beheerste wijze worden uitgevoerd en vastgelegd.	Gerealiseerd
Het bestuur legt, daar waar sprake is van een uitbestede relatie, haar eisen ten aanzien van de kwaliteit van de uitvoering en de mate van interne beheersing vast in alle uitbestedings- overeenkomsten en de bijbehorende SLA's. Het bestuur waarborgt de beschikbaarheid van informatie met betrekking tot de kwaliteit van de uitvoering van de regeling en de daarmee gepaard gaande risico's, zodat het bestuur in staat is om in de besluitvorming hiermee rekening te houden. Het bestuur maakt desgewenst gebruik van externe deskundigen om de benodigde informatie in kaart te brengen en de beschikbare informatie te beoordelen.	Gerealiseerd
Het bestuur streeft naar transparante, begrijpelijke, zorgvuldige en tijdige communicatie over het beleid en over het realistisch te verwachten pensioenresultaat.	Gerealiseerd
Het bestuur stelt een beleggingsbeleid vast dat aansluit bij het risicoprofiel van de deelnemers.	Gerealiseerd
Het bestuur bestaat uit (ex-) loodsen.	Gerealiseerd

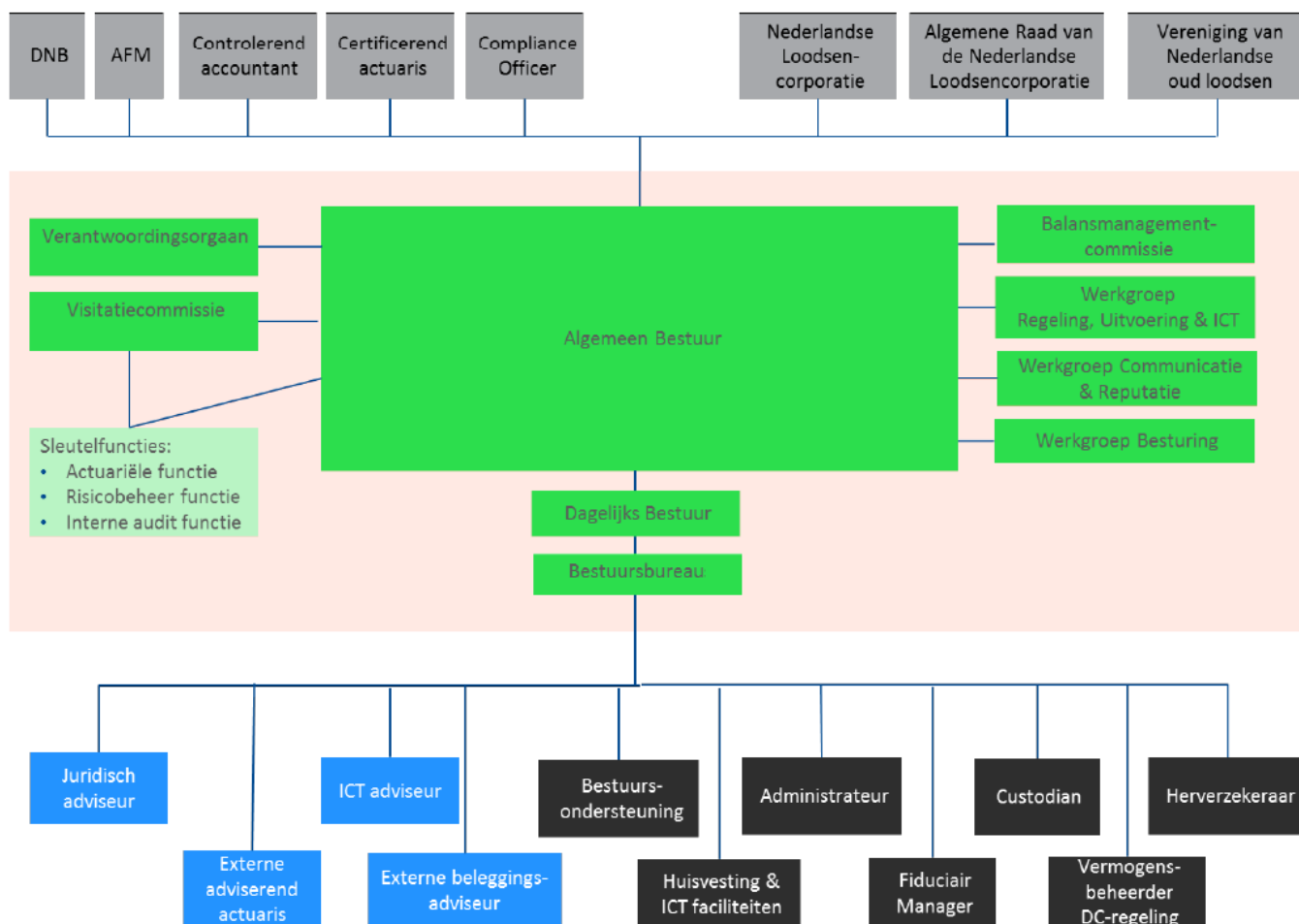
Het beleid van het bestuur is hiermee in overeenstemming.

Dit beleid is vastgelegd in beleidsdocumenten, waarvan de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (ABTN) de belangrijkste is. Hierin zijn het te voeren beleid, waaronder de financiële opzet en de grondslagen waarop het beleid berust, gemotiveerd beschreven. Het beleid is erop gericht met een bij het karakter van het BPL passend risico een optimaal resultaat te behalen, mede in aanmerking genomen de voorwaardelijk geïndexeerde verplichtingen van het BPL. De ABTN is het laatst gewijzigd op 15 december 2022.

In deze paragraaf wordt onder deelnemers verstaan deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden en hun nabestaanden, overeenkomstig de bepalingen van het Pensioenstatuut.

Organisatie

Organigram van het BPL (eind 2022)

*De certificerend actuaris vervult ook de rol van de sleutelfunctiehouder actuariel.

Zie voor een overzicht van de partijen waaraan zaken zijn uitbesteed het hoofdstuk uitbesteding.

Governance

Bestuur

Algemeen bestuur

Het Algemeen Bestuur bestaat uit zeven bestuursleden, waarvan twee ex-registerloods zijn. Deze bestuursleden worden benoemd, treden af of worden ontslagen volgens de in de Pensioenverordening registerloodsen en statuten van BPL vastgelegde regels.

Er wordt gewerkt met een aparte profielschets voor de voorzitter en een algemene profielschets voor een bestuurslid. Daar waar het in onderstaande tabel de functies betreft worden de conform de gedragscode relevante nevenfuncties ultimo 2022 weergegeven.

Samenstelling algemeen bestuur eind 2022

Naam	Functie	Bestuurslid vanaf	Bestuurslid tot	Nevenfunctie	Betaald	Niet betaald
M. Louwerens (man, 07-07-1973) Rijnmond	<ul style="list-style-type: none"> Voorzitter Lid IRM-groep besturing 	Januari 2016	Januari 2024	Registerloods	X	
P. B. Schoe (man, 27-09-1970) Scheldemonden	<ul style="list-style-type: none"> Secretaris / Penningmeester Bestuurslid Voorzitter BMC 	Juli 2012	Juli 2024	Registerloods	X	
A.N.B. Eggink (man, 08-09-1972) Noord	<ul style="list-style-type: none"> Bestuurslid Lid BMC 	Juli 2016	Juli 2024	Registerloods	X	
N.R. Halfweeg (man, 12-05-1959)	<ul style="list-style-type: none"> Bestuurslid Lid IRM-groep RU&ICT 	Juli 2020	Juli 2024	Kascontrole VNoL		x
M.A. van Kuik (man, 29-04-1972) Rijnmond	<ul style="list-style-type: none"> Bestuurslid Sleutelfunctiehouder risicobeheer 	Juni 2010	Juni 2026	Registerloods	X	
W.T. Buitelaar (man, 06-08-1987) Amsterdam	<ul style="list-style-type: none"> Bestuurslid Lid IRM-groep C&R Lid IRM-groep RU&ICT 	Januari 2022	Januari 2026	Registerloods	X	
J.H.P. Waasdorp (man, 19-09-1958)	<ul style="list-style-type: none"> Bestuurslid Lid IRM-groep RU&ICT 	Juli 2019	Juli 2023	-		

IRM: Integraal risicomanagement
 BMC: Balansmanagementcommissie
 RU&ICT: Regeling, Uitvoering & ICT
 C&R: Communicatie & Reputatie

In het kader van IORP II zijn de sleutelfuncties als volgt ingevuld:

Sleutelfunctie	Houderschap	Vervulling
Actuariële functie	J. Tol van Triple A	Extern: J. Tol van Triple A.
Risicobeheer functie	M.A. van Kuik	<ul style="list-style-type: none"> Gebruik makend van bestaande risicobeheerrapportages Operationele ondersteuning door bestuursbureau en 2^e lijns functionarissen uitbestedingspartijen.
Interne audit functie	R. de Jonge	Interne (bij uitvoeringsorganisatie aanwezige) of externe (specifiek door het BPL ingehuurd) audit experts.

Het bestuur streeft er naar om bij de bezetting van de zetels door actieve loodsen zoveel mogelijk rekening te houden met een verdeling over de regio's en bij de samenstelling van het bestuur als geheel er voor te zorgen dat verschillende leeftijdscategorieën vertegenwoordigd zijn. Alle regio's en leeftijdscategorieën zijn in het bestuur vertegenwoordigd. Het bestuur meent dat deze samenstelling, gelet op de samenstelling van fonds, voldoende divers is.

Het bestuur vergaderde in 2022 17 maal. De in deze vergaderingen genomen besluiten zijn vastgelegd in verslagen. Het bestuur wordt uitvoerig geïnformeerd en beleidsstukken, veelal opgesteld door het bestuursbureau of de adviserend actuaaris, worden uitgebreid tijdens bestuursvergaderingen besproken.

Vergaderingen 2022

X = aanwezig

- = afwezig

Vergaderdata	Louwerens	Schoe	Eggink	Buitelaar	Halfweg	Van Kuik	Waasdorp	Witzier*
20-jan-22	X	X	X	X	X	X	X	
10-feb-22	X	X	X	X	X	X	X	
10-mrt-22	X	X	X	X	X	X	X	
17-mrt-22	X	X	X	-	X	X	X	
7-apr-22	X	X	-	X	X	X	X	
19-mei-22	X	X	X	X	X	X	X	
16-jun-22	X	X	X	X	X	X	X	X
30-juni-22	X	X	X	X	-	-	X	X
8-sep-22	X	X	X	X	X	X	X	X
15-sep-22	X	X	X	X	X	X	X	X
22-sep-22	X	X	X	-	X	X	X	X
6-okt-22	X	X	X	X	X	X	X	-
3-nov-22	X	X	X	X	X	X	X	-
10-nov-22	X	X	X	X	X	X	X	X
17-nov-22	X	X	X	X	X	-	X	X
1-dec-22	X	X	X	X	X	X	X	X
15-dec-22	X	X	X	X	X	X	X	X

*Witzier is per 16 juni 2022 aspirant-bestuurslid.

De heer Buitelaar is eenmaal afwezig geweest in verband met het volgen van een SPO-opleiding.

De heer Witzier is tweemaal afwezig geweest in verband met het volgen van een SPO-opleiding.

Dagelijks bestuur (DB)

Het dagelijks beleid van het fonds wordt uitgeoefend door de voorzitter (de heer Louwerens) en de secretaris/penningmeester (de heer Schoe) gezamenlijk. De voorzitter en secretaris/penningmeester vormen het Dagelijks Bestuur. Het Dagelijks Bestuur komt minimaal 1x per maand bijeen en is verantwoordelijk voor de dagelijkse gang van zaken bij het pensioenfonds. Daarnaast is het Dagelijks Bestuur verantwoordelijk voor:

- Het uitdragen van de missie, visie, strategie en kernwaarden.
- Het identificeren van de strategische risico's.
- Het opstellen en het evalueren van de kostenraming.
- Het vaststellen en monitoren van de risicohouding.
- Het monitoren van de kostenontwikkeling in relatie tot de begroting en het beoordelen en beheersen van het kostenrisico.
- Het inventariseren, het beoordelen en het beheersen (opzet en werking) van de risico's op het gebied van operationele kosten en liquiditeit. Deze risico's zijn nader uitgewerkt in het risicomangementhandboek.
- De effectieve werking en evaluatie van het integraal risicomanagement.
- Het beoordelen en het evalueren van de kwaliteit van dienstverlening van de uitbestedingspartijen.
- Het onderhouden van de relaties met de media en alle partijen.

Het Dagelijks Bestuur ontleent zijn bevoegdheden aan de statuten, het bestuursreglement, de ABTN, de pensioenstatuten en de vastgelegde taakverdeling tussen het Dagelijks- en Algemeen Bestuur.

Balansmanagementcommissie (BMC)

De balansmanagementcommissie bestaat uit twee bestuursleden en een toehoorder, de relatiemanager van de fiduciair beheerder en een onafhankelijke externe beleggingsadviseur.

De balansmanagementcommissie heeft een voorbereidende, beoordelende en adviserende rol richting het bestuur ten aanzien van:

- Het inventariseren, het beoordelen en het beheersen (opzet en werking) van strategische risico's op het gebied van kapitaalmanagement, vermogensbeheerkosten en liquiditeit. Deze risico's zijn nader uitgewerkt in het risicomanagementhandboek.
- Het inventariseren, het beoordelen en het beheersen (opzet en werking) van operationele risico's op het gebied van kapitaalmanagement, zijnde: matching- en renterisico, marktrisico, kredietrisico, verzekeringstechnisch risico, omgevingsrisico, operationeel risico m.b.t. kapitaalmanagement en vermogensbeheer, uitbestedingsrisico m.b.t. kapitaalmanagement en vermogensbeheer, juridische risico m.b.t. kapitaalmanagement en vermogensbeheer. Deze risico's zijn nader uitgewerkt in het risicomanagementhandboek.
- Het opstellen, het evalueren en het eventueel aanpassen van (de uitgangspunten) van het strategisch beleggingsbeleid, waar onder de "Verklaring inzake beleggingsbeginselen", de beleggingscyclus, de wijze van risicometing, de waarderingsgrondslagen, het maatschappelijk verantwoord beleggen en de beleggingsrichtlijnen.
- Het opstellen, het uitvoeren en het evalueren van het beleggingsplan.
- Het monitoren en het evalueren van de prestaties van de bij vermogensbeheer betrokken partijen (BlackRock, Northern Trust, assetmanagers en Sprenkels beleggingsadvies) waaronder het benoemen respectievelijk het ontslaan van bij kapitaalmanagement en vermogensbeheer betrokken partijen.
- Het vormgeven en het beoordelen van de rapportages op het gebied van vermogensbeheer en kapitaalmanagement.
- Het actueel houden van het financieel crisisplan.

Het bestuur kan de commissie mandateren voor het uitvoeren van bestuursbesluiten.

Integraal risicomanagement werkgroepen

Het BPL heeft drie integraal risicomanagement werkgroepen ingericht namelijk:

- De werkgroep Regeling, Uitvoering & ICT (RU&ICT);
- De werkgroep Communicatie & Reputatie (C&R);
- De werkgroep Besturing.

De werkgroepen bestaan ieder uit twee bestuursleden. Bij de werkgroepen RU&ICT en C&R was in 2022 ook een toehoorder aanwezig.

Regeling, Uitvoering & ICT

De werkgroep RU&ICT heeft een voorbereidende, beoordelende en adviserende rol richting het bestuur ten aanzien van:

- Het monitoren en het evalueren van het premie-, kortings- en toeslagenbeleid.
- Het inventariseren, het beoordelen en het beheersen (opzet en werking) van de strategische risico's op het gebied van regeling, uitvoering & ICT. Deze risico's zijn nader uitgewerkt in het risicomanagementhandboek.
- Het inventariseren, het beoordelen en het beheersen (opzet en werking) van de operationele risico's op het gebied van regeling, uitvoering & ICT, zijnde:
 - Het omgevingsrisico.
 - De operationele risico's m.b.t. de pensioenregeling, de financiële- en pensioenadministratie en ICT.
 - Het uitbestedingsrisico m.b.t. pensioenregeling, de financiële- en pensioenadministratie en ICT.
 - Het IT-risico m.b.t. pensioenregeling, de financiële- en pensioenadministratie.
 - Het juridisch risico m.b.t. pensioenregeling, de financiële- en pensioenadministratie en ICT.

Deze risico's zijn nader uitgewerkt in het risicomanagementhandboek.

- Het uitvoeren van de pensioenstatuten.
- Het monitoren en het evalueren van de kwaliteit van dienstverlening inzake het pensioenbeheer (zowel DB alsook DC) en de financiële administratie.
- Het beoordelen van de uitbestedingspartijen inzake pensioenbeheer (zowel DB alsook DC) en financiële administratie (SLA-rapportage, ISAE 3402 rapportages, naleving AVG, voorbereiden evaluatiegesprekken).
- Het opstellen van het ICT-beleid voor het BPL en het in kaart brengen of de beheersing van het ICT-risico door uitbestedingspartijen voldoet aan het BPL-beleid.

Communicatie & Reputatie (C&R)

De werkgroep C&R heeft een voorbereidende, beoordelende en adviserende rol richting het bestuur ten aanzien van:

- Het inventariseren, het beoordelen en het beheersen (opzet en werking) van de strategische risico's op het gebied van communicatie en reputatie. Deze risico's zijn nader uitgewerkt in het risicomangementhandboek.
- Het inventariseren, het beoordelen en het beheersen (opzet en werking) van operationele risico's op het gebied van communicatie en reputatie, zijnde:
 - Het reputatierisico in verband met omgevingsrisico.
 - De operationele risico's inzake communicatie en reputatie.
 - Het uitbestedingsrisico inzake communicatie en reputatie.
 - Het reputatierisico in verband met het IT-risico.
 - Het reputatierisico in verband met het integriteitsrisico.
 - Het juridisch risico inzake reputatie en communicatie.
 Deze risico's zijn nader uitgewerkt in het risicomangementhandboek.
- Het opstellen en het uitvoeren van het communicatiebeleidsplan.
- Het opstellen en uitvoeren van het communicatiejaarplan.
- Het monitoren van de communicatie zoals deze door de pensioenuitvoerder wordt verricht richting (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden.
- Het monitoren en beoordelen van de (beleidsmatige) communicatie naar deelnemers en pensioengerechtigden, waaronder nieuwsbrieven en het actueel houden van de website van het BPL.
- Het anticiperen bij incidenten door het inzichtelijk maken van de gevolgen voor de reputatie en door het doen van (communicatie)voorstellen tot mitigering van de reputatiegevolgen.

Besturing

De samenstelling van de werkgroep Besturing is gelijk aan de samenstelling van het Dagelijks Bestuur. De werkgroep Besturing heeft een voorbereidende, beoordelende en adviserende rol richting het bestuur ten aanzien van:

- Het inventariseren, het beoordelen en het beheersen (opzet en werking) van de strategische risico's op het gebied van besturing. Deze risico's zijn nader uitgewerkt in het risicomangementhandboek.
- Het inventariseren, het beoordelen en het beheersen (opzet en werking) van de operationele risico's op het gebied van besturing, zijnde:
 - Het omgevingsrisico.
 - De operationele risico's inzake besturing.
 - De integriteitsrisico's.
 - De juridische risico's inzake besturing.
 Deze risico's zijn nader uitgewerkt in het risicomangementhandboek.
- Het volledige en adequaat bemensen van de fondsorganen van BPL.
- Het bewaken van de deskundigheid en de geschiktheid van de leden van bestuur en de leden van het Verantwoordingsorgaan.
- Het monitoren en beoordelen van de (opzet en werking van) de bestuurlijke inrichting en het beheersingskader van de organisatie.
- Het actueel houden van het geschiktheids- en opleidingsplan voor het bestuur.
- Het actueel houden en het toezien op de naleving van de fondsdocumenten inzake compliance (charter en program), de gedragscode, het integriteitsbeleid, de klokkenluidersregeling, de incidentenregeling en de noodprocedure.
- Het toezien op de naleving van wet- en regelgeving (compliance rapportage).

- Het actueel houden en toezien op de naleving van de statuten, het bestuursreglement, de uitvoeringsovereenkomst, de ABTN, het uitbestedingsbeleid en andere fondsdocumenten.
- De naleving van de Code Pensioenfondsen.
- De naleving van Aanbevelingen van de Pensioenfederatie.

Het bestuursbureau ondersteunt vanuit zijn regiefunctie het Algemeen Bestuur, Dagelijks Bestuur, BMC en de werkgroepen.

Visitatiecommissie

Het intern toezicht wordt uitgeoefend door jaarlijkse visitatie door de visitatiecommissie. De jaarlijkse visitatie vindt plaats door de visitatiecommissie die bestaat uit ten minste drie onafhankelijke leden. De leden van die visitatiecommissie worden benoemd door het bestuur op bindende voordracht van het verantwoordingsorgaan. De leden van de visitatiecommissie worden ontslagen door het bestuur op bindend advies van het verantwoordingsorgaan.

Leden van het bestuur en leden van het verantwoordingsorgaan zijn niet benoembaar als lid van de visitatiecommissie. Benoeming als lid van de visitatiecommissie vindt plaats voor een termijn van ten hoogste vier jaren. Na afloop van de benoemingstermijn is eenmaal herbenoeming mogelijk.

De taken en bevoegdheden van de visitatiecommissie zijn vastgelegd in de statuten van het BPL.

De visitatiecommissie rapporteert aan het bestuur en het verantwoordingsorgaan. Zie voor het rapport van de visitatiecommissie bijlage 1.

Verantwoordingsorgaan

Het bestuur legt verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan over het beleid en de wijze waarop het is uitgevoerd. Het verantwoordingsorgaan heeft de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het bestuur aan de hand van het door het bestuur vastgestelde concept van het jaarverslag, de jaarrekening, alsmede andere informatie, waaronder de bevindingen van de visitatiecommissie over het door het bestuur uitgevoerde beleid, alsmede over beleidskeuzes voor de toekomst. Dit oordeel wordt, samen met de reactie van het bestuur daarop, bekend gemaakt en in het jaarverslag van de Stichting opgenomen.

De taken en bevoegdheden van het verantwoordingsorgaan zijn vastgelegd in de statuten van het BPL.

Het verantwoordingsorgaan bestaat uit zes leden. Per ultimo 2022 waren er geen vacatures. De deelnemers en pensioengerechtigden zijn formeel vanaf 1 juli 2014 evenredig op basis van onderlinge getalsverhoudingen in het verantwoordingsorgaan vertegenwoordigd. Deze evenredige samenstelling is conform afspraken met het verantwoordingsorgaan in 2015 gerealiseerd. Het verantwoordingsorgaan bestaat vanaf dat moment uit twee leden vanuit de deelnemers, benoemd door de NLC-Ledenvergadering en vier leden vanuit de pensioengerechtigden, benoemd door de Vereniging van Nederlandse oud-Loodsen (VNoL).

Het bestuur spreekt minimaal twee keer per jaar met het verantwoordingsorgaan over acties om de competenties van het verantwoordingsorgaan te behouden en/of te verbeteren.

Adviezen verantwoordingsorgaan

In 2022 vergaderde het verantwoordingsorgaan 5x met het bestuur en 5x zonder het bestuur.

In 2022 werd door het verantwoordingsorgaan positief advies uitgebracht over de volgende adviesaanvragen van het bestuur:

- Herstelplan 2022
- Voorgenomen wijziging Pensioenstatuut 2015 in verband met Wet bedrag ineens
- De samenstelling van de visitatiecommissie
- De verhoging van de vergoedingsregeling
- De vaststelling van de pensioenpremie 2023

Oordeel verantwoordingsorgaan

Het oordeel van het verantwoordingsorgaan over gevoerde beleid in 2022 is opgenomen in bijlage 3 van dit jaarverslag. De reactie daarop van het bestuur is opgenomen in bijlage 4 van dit jaarverslag.

Nederlandse Loodsencorporatie (NLc)

In 2022 zijn de volgende onderwerpen besproken met de NLc-Ledenvergadering:

- Begin 2022 heeft de AR positief geadviseerd over een voorstel voor aanpassing van de ruilfactoren in de betreffende bijlage bij het Pensioenstatuut 2015;
- In de NLc-Ledenvergadering is de premie voor 2022 vastgesteld. Dit na een presentatie door de voorzitter van BPL;
- Het uitvoeren van een risicopreferentie-onderzoek onder onze deelnemers ten behoeve van het vaststellen van de risicohouding voor de nieuwe pensioenregeling;
- Het verder implementeren van het MVB-beleid (o.a. verdere implementatie van Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR) en de beheersing van ESG-risico's);
- Er is een nadere toelichting gegeven op de noodzaak om geheel over te stappen op de nieuwe pensioenregeling.

Samenwerkingsverbanden

BPL is aangesloten bij de Pensioenfederatie. Deze koepelorganisatie stelt zich ten doel goede pensioenen te realiseren voor de bij hun aangesloten deelnemers. De Pensioenfederatie behartigt de belangen van de leden met lobby, communicatie en verbetervoorstellen voor beleid en uitvoering.

Alle pensioenfondsen in Nederland kunnen zich bij de Pensioenfederatie aansluiten. De financiële risico's van het lidmaatschap beperken zich tot de jaarlijks te betalen contributie. Zie www.pensioenfederatie.nl.

BPL werkt daarnaast samen met negen andere beroepspensioenfondsen. Vanaf 1 januari 2014 overleggen deze beroepspensioenfondsen in de kring van beroepspensioenfondsen. Dit overleg heeft tot doel te komen tot afstemming over algemene bij de Pensioenfederatie aan de orde zijnde onderwerpen en specifieke onderwerpen die het werkkterrein van de beroepspensioenfondsen raken.

Uitvoering pensioenadministratie

Het pensioenbeheer, inclusief de standaard communicatie, is ondergebracht bij Blue Sky Group (BSG). Van BSG wordt op kwartaalbasis een SLA rapportage ontvangen alsmede jaarlijks een ISAE 3402 type II rapportage. Op basis van deze rapportage kan gezegd worden dat de relevante aspecten van interne controle adequaat zijn en naar redelijkheid waarborgen dat de gestelde procedures worden nageleefd.

Daarnaast ontvangt het bestuur vier keer per jaar een niet-financiële risicorapportage. Deze rapportages zijn besproken in de werkgroep RU&ICT. Vervolgens heeft de werkgroep RU&ICT over de kwaliteit van dienstverlening van BSG verantwoording afgelegd aan het bestuur.

Uitvoering financiële administratie

De financiële administratie is ook ondergebracht bij BSG. BSG levert onder meer een kostenrapportage, een rapportage inzake het cash management, verzorgt de premienota's en verricht de betalingen namens het BPL.

Uitvoering flexioenregeling

De administratie van de flexioenregeling is uitbesteed aan ABN AMRO Pension Services (AAPS). Van AAPS wordt op kwartaalbasis een rapportage over de uitvoering van de regeling ontvangen alsmede jaarlijks een ISAE 3402 type II rapportage. Deze rapportages zijn besproken in de werkgroep RU&ICT. Vervolgens heeft de werkgroep RU&ICT over de kwaliteit van dienstverlening verantwoording afgelegd aan het bestuur. Bij de ISAE over het boekjaar 2021 is een verklaring met beperkingen afgegeven, het bestuur is hierover in gesprek met AAPS. Robeco Institutional Asset Management (RIAM) is verantwoordelijk voor het beleggingsadvies voor de flexioenregeling.

Adviseurs

De externe adviserend actuaris van het pensioenfonds is L. Thissen van Sprenkels.

M. Euverman van Sprenkels is aangesteld als beleggingsadviseur ter versterking van de countervailing power op het terrein van beleggingen en risicomanagement, in bijzonder voor het beoordelen van voorstellen of adviezen van de fiduciair beheerder.

Fiduciair beheerder

BlackRock is aangesteld als fiduciair beheerder. Naast de strategische advisering, verzorgt BlackRock ook het selecteren en monitoren van managers en het balans- en risicomanagement, inclusief het beheer van de rente- en valuta-afdekking, verzorgen. BlackRock is verantwoordelijk voor de uitvoering van het contractueel vastgelegde mandaat.

De beleggingsresultaten worden gemonitord en beoordeeld door de balansmanagementcommissie.

De beleggingsresultaten worden één keer per kwartaal besproken in het bestuur.

Van de fiduciair beheerder is een ISAE 3402 type II rapportage ontvangen.

Deze rapportage is besproken in de balansmanagementcommissie en in het bestuur. Op basis van deze rapportage kan gezegd worden dat de relevante aspecten van interne controle adequaat zijn en naar redelijkheid waarborgen dat de gestelde procedures worden nageleefd.

Bewaarbank

De bewaarbank is Northern Trust (NT). NT is verantwoordelijk voor de beleggingsadministratie en daarmee verband houdende werkzaamheden. Van NT is een ISAE 3402 type II rapportage ontvangen. Op basis van de ISAE 3402 type II rapportage kan gezegd worden dat de relevante aspecten van interne controle adequaat zijn en naar redelijkheid waarborgen dat de gestelde procedures worden nageleefd.

Onafhankelijke accountant

De onafhankelijke accountant is N. Doets van PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. De onafhankelijke accountant dient een oordeel te geven over de jaarrekening op basis van een controle en beoordeelt de opzet en de werking van de door het fonds getroffen beheersmaatregelen voor zover deze relevant zijn voor de controle van de jaarrekening.

Het oordeel van de onafhankelijke accountant is opgenomen in het onderdeel "overige gegevens" van dit jaarverslag.

Daarnaast stelt de onafhankelijke accountant een verslag op voor het bestuur. Dit verslag en de acties die naar aanleiding hiervan worden genomen door het bestuur, worden door het bestuur besproken met het verantwoordingsorgaan.

Certificerend actuaris

De certificerend actuaris is J. Tol van Triple A (ook sleutelfunctiehouder actuarieel). De certificerend actuaris dient een onafhankelijk deskundig oordeel te geven over de jaarrekening met inachtneming van de geldende wettelijke eisen. Het oordeel betreft de technische voorzieningen en andere actuariële waarderings, significante risico's en de mate waarin alsmede de condities waaronder het fonds zijn pensioenverplichtingen in de toekomst al dan niet kan nakomen.

Het oordeel van de certificerend actuaris is opgenomen in het onderdeel "overige gegevens" van dit jaarverslag.

Daarnaast stelt de certificerend actuaris een verslag op voor het bestuur. Dit verslag en de acties die naar aanleiding hiervan worden genomen door het bestuur, worden indien nodig besproken met het verantwoordingsorgaan.

De werkzaamheden van alle uitbestedingspartijen worden tenminste één keer per jaar door het bestuur geëvalueerd, waarbij een beoordeling wordt opgesteld over de kwaliteit van de dienstverlening.

Bestuurszaken

Bestuurszaken

Bestuurlijke inrichting

De bestuurlijke inrichting van het fonds, die in 2016 is gewijzigd, is in 2022 geëvalueerd en naar aanleiding hiervan is de RACI matrix als bijlage van de ABTN verder aangescherpt.

Tevens is voor 2022 besloten om de sleutelfunctiehouder interne audit te "insourcen", deze positie wordt door de heer de Jonge vanaf 2022 vervuld zonder dat hij lid is van het bestuur. Voor wat betreft de continuïteit van het bestuur speelde naast bovenstaande het feit dat de heer van Kuik het bestuur per april 2023 heeft verlaten. In verband hiermee zijn de volgende bestuurlijke wijzigingen doorgevoerd:

- De heer Waasdorp is per maart 2023 de opvolger van de heer van Kuik sleutelfunctiehouder risicobeheer.
- De heer Witzier is de opvolger van de heer van Kuik als algemeen bestuurslid.
- De heer Schoe is per medio 2022 de opvolger van de heer van Kuik als secretaris/penningmeester en lid van het Dagelijks Bestuur.
- De heer Eggink heeft de heer Schoe per januari 2023 opgevolgd als voorzitter van de BMC.

Bestuurlijke activiteiten

In het verslagjaar heeft het bestuur zich intensief bezig gehouden met:

- De uitwerking van verschillende investmentcases, managerselecties en evaluaties op het gebied van vermogensbeheer;
- Voorbereiding implementatie SFDR (Sustainable Finance Disclosure Regulation);
- Het uitvoeren van een ALM-studie;
- De onderbouwing ten behoeve van de uitvoering door BPL van de solidaire premiereregeling;
- Het uit laten voeren van een risicopreferentieonderzoek;
- Verschillende kennissessies (gedeeltelijk samen met het Verantwoordingsorgaan) over het nieuwe pensioencontract;
- Het ter beeldvorming bespreken van de verschillende aspecten rondom het nieuwe pensioencontract waaronder de contouren van de nieuwe pensioenregeling, netto profijt, de contouren van het transitieplan, de concept risicohouding en een verder inzicht in de basisvariant in de solidaire premiereregeling.

Korte termijn strategie

Het bestuur ziet op korte termijn het toekomstig pensioenstelsel als belangrijkste ontwikkeling. Het bestuur heeft kennis genomen van het principebesluit van de NLC ledenvergadering van 8 februari 2022 om voor de solidaire premiereregeling te kiezen. Naar aanleiding van dit principebesluit is het bestuur in 2022 verder gegaan met de verdiepfase van de implementatie van het toekomstige pensioenstelsel. In deze fase is een risicopreferentieonderzoek (RPO) onder deelnemers uitgevoerd. Naar aanleiding van dit RPO is in het najaar van 2022 een concept risicohouding door het bestuur besproken. Hierbij zijn de resultaten van het onderzoek vertaald naar concept beleid. Dit beleid kan gedurende het proces naar de nieuwe pensioenregeling nog worden bijgesteld, hierbij uiteraard wel rekening houdend met de uitkomsten van het RPO.

In 2023 gaat het bestuur verder met het uitwerken van het uitkeringsbeleid, beleggingsbeleid, solidariteitsbeleid en het verder vormgeven van de nieuwe regeling. Bij deze uitwerking speelt de evenwichtigheid een belangrijke rol. Tevens staat voor 2023 de opdrachtaanvaarding door het bestuur voor het uitvoeren van de nieuwe regeling op de planning. Eind 2023 staat naar verwachting de oplevering van het transitie- en implementatieplan bij DNB gepland. In de tussentijd voert het bestuur van BPL de huidige pensioenregeling uit, in lijn met de missie, visie en strategie.

Naleving gedragslijn AVG

Als BPL hechten wij grote waarde aan de bescherming van persoonsgegevens van onze deelnemers en andere betrokkenen. Als onderdeel van deze inzet, hebben wij ons gecommitteerd aan de Gedragslijn Verwerking Persoonsgegevens Pensioenfondsen van de Pensioenfederatie.

Om te beginnen hebben wij onze interne processen en systemen grondig geëvalueerd en verbeterd om ervoor te zorgen dat we aan de strenge eisen van de gedragslijn voldoen. Daarnaast hebben wij awareness-sessies gehouden om het belang van privacy en gegevensbescherming te waarborgen.

Verder hebben wij diverse maatregelen getroffen om de vertrouwelijkheid, integriteit en beschikbaarheid van persoonsgegevens te waarborgen. Zo hebben wij ons privacybeleid en privacyverklaring geëvalueerd en aangepast aan de actuele wet- en regelgeving.

Daarnaast hebben wij technische en organisatorische maatregelen geïmplementeerd om de gegevens van onze deelnemers te beschermen tegen ongeautoriseerde toegang, diefstal, verlies of andere vormen van misbruik.

Tot slot hebben wij ervoor gezorgd dat wij te allen tijde transparant zijn over onze verwerking van persoonsgegevens en de rechten van betrokkenen respecteren. Wij blijven ons inzetten om de privacy van onze deelnemers en andere betrokkenen te waarborgen en zullen ons blijven houden aan de normen van gegevensbescherming.

Datalekken

Afgelopen jaar zijn er twee datalekken gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens. Beide datalekken vonden plaats bij BSG en zijn van lage aard (de laagste kwalificatie) en hebben geen materiele impact gehad.

Geschiktheid

Geschiktheidsplan

Het pensioenfonds hanteert een geschiktheidsplan. Dit plan is aangepast aan bovenstaande wijziging in de bestuurlijke inrichting. Dit geschiktheidsplan is gebaseerd op de aanbevelingen van de Pensioenfederatie inzake geschikt pensioenfondsbestuur en geeft inzicht in de geschiktheid van het bestuur. Het plan wordt jaarlijks geëvalueerd.

Deelname AB-leden aan opleidingen, studiedagen en seminars 2022 (selectie)

Organisatie (onderwerp)	Louwerens	Schoe	Eggink	Buitelaar	Halfweg	Van Kuik	Waasdorp	Witzier
Opleidingen								
31 mei	X	X	X	X	X	X	X	
22 & 23 september				X				
Q3 en Q4	X							
Q3 en Q4							X	
31 augustus	X	X	X	X	X	X	X	
6 & 7 oktober								X
3 & 4 november								X
22 november	X	X	X	X	X	X	X	
9 december								X

Organisatie (onderwerp)	Louwerens	Schoe	Eggink	Butelaar	Halfweg	Van Kuik	Maasdorp	Witzier
Seminars en studiedagen								
18 mei					X			
29 juni t/m 1 juli	X	X	X	X			X	X
28 september					X			
4 oktober					X			
Divers							X	
Divers							X	

Evaluatie functioneren bestuur

Elk jaar evalueert het bestuur de individuele leden. In september 2022 heeft een zelfevaluatie van het bestuur plaatsvonden. De bespreking is gestructureerd aan de hand van:

- vijf van te voren aangedragen onderwerpen;
- de uitkomsten van de schriftelijke zelfevaluatie;
- verslag van de vorige zelfevaluatie.

De volgende punten kwamen daarbij aan de orde:

- Evaluatie werking sleutelfunctiehouder risicobeheer;
- Evaluatie inrichting sleutelfunctiehouder interne audit;
- Wisseling voorzitter BMC;
- Raad van Toezicht.

Toezicht en verantwoording

Op het bestuur wordt toezicht uitgeoefend door de visitatiecommissie en het bestuur legt verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan. De inrichting van deze organen, alsmede hun taken, rechten en bevoegdheden zijn vastgelegd in de statuten van het pensioenfonds.

- Zie voor het onderzoek van de visitatiecommissie over 2022 bijlage 1 en de reactie van het bestuur daarop in bijlage 2.
- Zie voor het oordeel van het verantwoordingsorgaan over 2022 bijlage 3 en voor de reactie van het bestuur daarop bijlage 4.

Klachten- en geschillenprocedure

Het bestuur hanteert een klachten- en geschillenprocedure. Deze is te raadplegen op www.bploodsen.nl. In 2022 zijn twee klachten behandeld door het bestuursbureau en zijn er geen geschillen geweest. Deze klachten hebben niet geleid tot het aanpassen van de communicatie.

Klachten	Aantallen
Klachten in behandeling 1 januari 2022	0
Ingediende klachten 2022	2
• Waarvan behandeld als klacht	2
• Waarvan behandeld door bestuur	0
• Waarvan behandeld door de Ombudsman Pensioenen	0
Afgehandeld in 2022	2
In behandeling 31 december 2022	0

Per 1 januari 2024 dienen alle leden van de Pensioenfederatie te voldoen aan de gedragslijn Goed omgaan met klachten. Deze nieuwe gedragslijn regelt het behandelen, rapporteren en leren van klachten van deelnemers. Om de voortgang van de implementatie van deze nieuwe gedragslijn te monitoren vindt er door de Pensioenfederatie richting de pensioenfondsen een jaarlijkse uitvraag en rapportage plaats.

Juridische procedure

In april 2021 zijn BPL en de Vereniging van Nederlandse Oud-loodsen (VNoL) gedagvaard door een door het verantwoordingsorgaan voor ontslag aan de VNoL voorgedragen - en door de VNoL in februari 2021 ontslagen - voormalig lid van het verantwoordingsorgaan. Het voormalige lid van het verantwoordingsorgaan vordert kortgezegd dat hij weer zal worden aangesteld als lid van het verantwoordingsorgaan. In augustus 2022 vond de mondelinge behandeling bij de rechter plaats. De rechter was van mening dat het ontslagbesluit rechtsgeldig was. Wel heeft de rechter het schorsingsbesluit van het verantwoordingsorgaan vernietigd omdat hij onvoldoende overtuigd was van de onwerkbaarheid van de situatie binnen het verantwoordingsorgaan.

Compliance

Beleid

Compliance is het geheel van maatregelen dat zich richt op de implementatie, handhaving en naleving van externe wet- en regelgeving, alsmede van interne procedures en gedragsregels om te voorkomen dat de reputatie en integriteit van het BPL wordt aangetast.

Met compliance beoogt het BPL de integriteit van de verbonden personen (waaronder het bestuur van het BPL, de manager en medewerker van het BPL), het BPL zelf en de verbonden partijen, evenals de naleving van interne regels en externe wet- en regelgeving, te waarborgen en bij te dragen aan een goede reputatie en betrouwbaarheid.

De missie van het BPL is het optimaal behartigen van de belangen van haar deelnemers, gepensioneerden en andere pensioengerechtigden. Daarnaast wordt er nadrukkelijk belang gehecht aan een gestructureerde inbedding van compliance. Compliance is volgens BPL een onmisbare schakel daarin.

Het BPL heeft dan ook als doelstelling het handhaven van de goede reputatie van het BPL binnen het maatschappelijk verkeer door een adequate beheersing van onder andere compliance risico's. Dit brengt specifieke compliance doelstellingen met zich mee voor het bestuur zelf en de externe partijen aan wie het BPL haar primaire processen heeft uitbesteed, mede op het gebied van het voldoen aan interne regelgeving en externe wet- en regelgeving.

Het bestuur van het BPL is en blijft eindverantwoordelijk voor het compliant zijn van het BPL, ook voor de onderdelen die zijn uitbesteed. Het bestuur van BPL legt hierover verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan. Het intern toezichtorgaan houdt toezicht op de wijze waarop compliance is ingericht en wordt uitgevoerd.

Het bestuur acht het van belang om aan de transparantie- en informatieverplichtingen tegenover de deelnemers, gepensioneerden en andere pensioengerechtigden te voldoen. Dat betekent dat op verschillende gebieden een aantal waarborgen door het bestuur dient te worden ingebouwd.

Het betreft het inregelen van "goed bestuur", inhoudende:

- Het beschikken over voldoende deskundigheid door bestuursleden (aantoonbaar);
- Het waarborgen van de integriteit en de betrouwbaarheid. Dit is bijvoorbeeld het geval indien een screeningsbeleid is ingesteld of bij maatregelen inzake belangenverstrengeling of anti-corruptie, inclusief de controle daarop;
- Het afleggen van duidelijke en aantoonbare verantwoording aan de deelnemers, gepensioneerden en andere pensioengerechtigden middels een verantwoordingsorgaan;
- Het borgen van de compliance-aspecten van uitbestede activiteiten door heldere afspraken ten aanzien van compliance te maken met contractpartijen;
- Het opstellen van beleid en procedures over de communicatie aan deelnemers, gepensioneerden en andere pensioengerechtigden (het inbouwen van kwaliteitswaarborgen).

Beleidsstukken

Het bestuur heeft een Compliance charter en Compliance program opgesteld. Het Compliance Charter bevat de uitgeschreven principes, taken en verantwoordelijkheden inzake compliance voor het BPL. Het document belicht het belang dat het BPL hecht aan de inrichting en inbedding van compliance en sluit aan bij de kernwaarden van het BPL.

Onder het Compliance Charter, hangt het Compliance Program, dat de werkwijze van het BPL en de bijbehorende structuur bevat.

Het bestuur hanteert een gedragscode. Alle verbonden personen ondertekenen jaarlijks een verklaring tot naleving. Overtredingen van de gedragscode worden gemeld bij de compliance officer.

Compliance officer

Het bestuur heeft het Nederlands Compliance Instituut (NCI) als compliance officer. De taken van de compliance officer zijn vastgelegd in het Compliance program.

De compliance officer wordt geraadpleegd bij de totstandkoming van uitbestedingscontracten, betrekking hebbende op de primaire processen.

De compliance officer doet jaarlijks verslag van zijn werkzaamheden aan het bestuur. De compliance officer heeft geconstateerd dat binnen BPL een integere bedrijfsvoering bestaat en dat haar Governance is gericht op adequate beheersing van integriteitrisico's. Zie bijlage 5.

Incidenten

In de incidentenregeling en klokkenluidersregeling vervult de compliance officer een rol met betrekking tot de melding van integriteitsincidenten en misstanden. Afgelopen jaar hebben zich geen incidenten voorgedaan.

Communicatie

Het BPL heeft zijn communicatiebeleid beschreven in het communicatiebeleidsplan- en jaarplan.

In 2022 is aan deelnemers en pensioengerechtigden maandelijks via een nieuwsbrief o.a. informatie verstrekt over:

- (Her)benoemingen van leden van de fondsorganen;
- (beleids)dekkingsgraad;
- Het premiebesluit en de parameters voor 2022;
- Aanpassing van het Pensioenstatuut 2015 in verband met nieuwe ruilfactoren;
- Het afbouwen van Russische exposure in de beleggingsportefeuille;
- Het risicopreferentie onderzoek en de resultaten ervan;
- Het herstelplan en de haalbaarheidstoets 2022;
- Planning uniform pensioenoverzicht (UPO) 2022;
- Bewijs van in leven nu digitaal;
- De verhoging van de renteafdekking;
- De voortgang van de Werkgroep Transitie Pensioenregeling;
- Het toekennen van toeslag.

Nevenfuncties

Het BPL dient verantwoording af te leggen over de door bestuursleden vervulde nevenfuncties. Zie hiervoor de tabel in het eerdere hoofdstuk Governance.

Extern toezicht

DNB

In 2021 is het bestuur in gesprek geweest met DNB over de beheersing van de ESG-risico's. Daarnaast was BPL geselecteerd voor het DNB-onderzoek operationele wendbaarheid. In dit onderzoek beoordeelt DNB de wendbaarheid van pensioenfondsen richting het nieuwe pensioencontract. Over beide onderwerpen heeft bestuur begin 2023 met DNB gesproken. Voor de beheersing van de ESG-risico's wordt een cyclus doorlopen middels een plan van aanpak op basis van DNB guidance. Voor wat betreft het onderzoek operationele wendbaar is de laatste openstaande bevinding van DNB in de eerste helft van 2023 afgehandeld door het bestuur.

AFM

In 2022 verzocht AFM het pensioenfonds om AFM te informeren over de tweedepijlerpensioenen die het pensioenfonds in portefeuille heeft. Daarnaast ontving het pensioenfonds van AFM een informatieverzoek over de tijdelijke toeslagverlening.

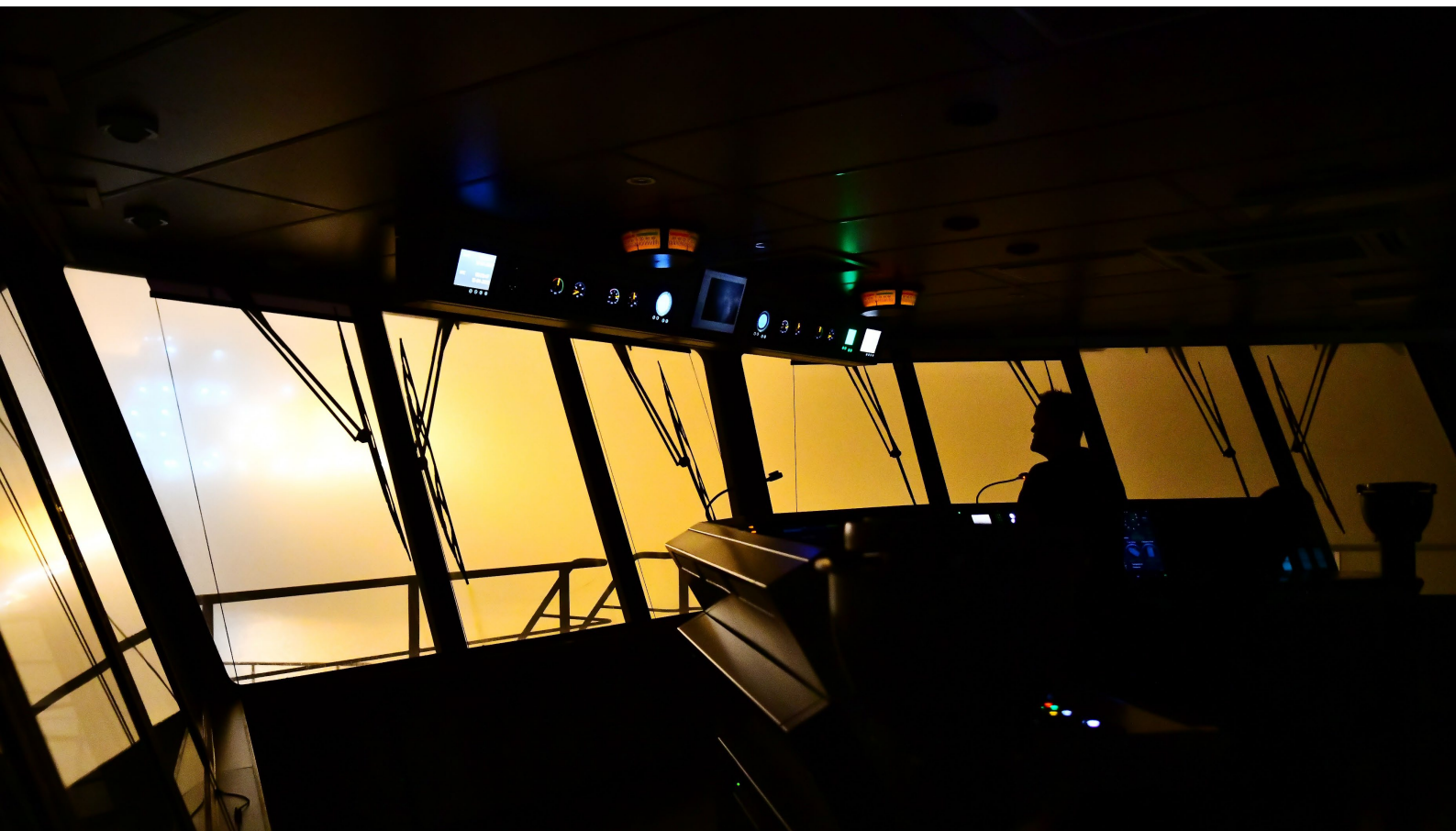
Het afgelopen jaar zijn aan het pensioenfonds geen dwangsommen of boetes opgelegd, noch is een bewindvoerder aangesteld of is bevoegdheidsuitoefening van organen van het BPL gebonden aan toestemming van de toezichthouder.

BTW ontwikkelingen

De pensioensector heeft nog altijd te maken met de nodige turbulentie rondom het thema 'btw'. Doordat de btw op kosten (voorbelasting) voor een pensioenfonds slechts zeer beperkt aftrekbaar is, vormt deze btw een aanzienlijke kostenpost. Als gevolg van wijzigingen in wet- en regelgeving en jurisprudentie in de voorbije jaren en een starre houding van het Ministerie van Financiën, is de voorbelasting bij pensioenfondsen nog altijd onverminderd hoog. Daarmee is het belang om de btw-positie van een pensioenfonds goed te analyseren nog altijd aanwezig. De inperking per 1 januari 2015 van de btw-vrijstelling (de 'koepelvrijstelling') voor werkzaamheden met betrekking tot pensioenadministratie en de zeer beperkte toepassing van de btw-vrijstelling voor vermogensbeheerdiensten, dragen daaraan bij.

Desalniettemin is de sector strijdbaar om te komen tot een verlaging van deze btw-last. BPL heeft daartoe in samenwerking met de Kring van Beroepspensioenfondsen het afgelopen jaar weer de nodige stappen gezet. Alles gericht op het uiteindelijk verlagen van de (btw op) uitvoeringskosten naar de toekomst toe en mogelijk zelfs nog het realiseren van teruggave van de betaalde btw op pensioenuitvoerings- en vermogensbeheerdiensten voor een aantal jaren in het verleden.

Inmiddels is er een doorbraak in het btw-dossier. Het Europees Hof van Justitie gaat zich over de zaak buigen, ruim zes jaar nadat de Hoge Raad de pensioenfondsen ongelijk gaf. De verwachting is wel dat dit traject nog enkele jaren in beslag zal nemen. Het pensioenfonds sluit hierbij aan bij de lopende procedures van BSG en BlackRock. PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. is voor dit traject aangesteld als inhoudelijke adviseur voor het pensioenfonds.

Code pensioenfondsen

Code pensioenfondsen

Door de invoering van de Wet verplichte beroepspensioenregeling per 1 januari 2007 zijn de STAR-principes voor goed pensioenfondsbestuur (Pension Fund Governance, 'PFG') verankerd in het wettelijke kader. Deze Principes zijn per 1 januari 2014 vervangen door de Code Pensioenfondsen. De Code is laatstelijk gewijzigd in 2018.

De normen van de Code zijn ingedeeld naar de volgende thema's:

- **Vertrouwen waarmaken:** zij die voor het pensioenfonds verantwoordelijkheid dragen maken het in hen gestelde vertrouwen waar. Dat blijkt vooral uit adequaat bestuur, verantwoord beleggingsbeleid en zorgvuldig risicomanagement.
- **Verantwoordelijkheid nemen:** het bestuur neemt zijn verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de pensioenregeling.
- **Integer handelen:** het bestuur bevordert een cultuur van integriteit en compliance.
- **Kwaliteit nastreven:** het pensioenfonds stelt hoge kwaliteitseisen, voert daar beleid op en is een 'lerende organisatie'.
- **Zorgvuldig benoemen:** het pensioenfonds handelt zorgvuldig bij (her)benoemingen en ontslag, en zorgt voor geschiktheid, complementariteit en diversiteit in de samenstelling van de organen van het pensioenfonds.
- **Gepast belonen:** het pensioenfonds voert een verantwoord en beheerst beloningsbeleid, gericht op kwaliteit, continuïteit en consistentie.
- **Toezichhouden en inspraak waarborgen:** het pensioenfonds waarborgt intern toezicht op de kwaliteit en integriteit van de bedrijfsvoering.
- **Transparantie bevorderen:** het pensioenfonds streeft openheid na, communiceert over missie, strategie en risico's en legt verantwoording af over gevoerd beleid.

Het bestuur heeft de Code Pensioenfondsen geanalyseerd en getoetst aan het huidige beleid van het BPL. De Code Pensioenfondsen schrijft een aantal verplichte onderdelen voor die een plek dienen te krijgen in het jaarverslag of website. In de volgende tabel wordt aangegeven of hieraan wordt voldaan en waar de bijbehorende toelichting te vinden is. De normen waar het pensioenfonds nog niet (geheel) aan voldoet worden na onderstaande tabel nader toegelicht.

Rapportagenorm	Voldaan aan de norm	Vindplaats toelichting jaarverslag of website
<p>Norm 5 Het bestuur legt verantwoording af over het beleid dat het voert, de gerealiseerde uitkomsten van dit beleid en de beleidskeuzes die het eventueel voor de toekomst maakt. Het bestuur weegt daarbij de verschillende belangen af van de groepen die bij het pensioenfonds betrokken zijn. Ook geeft het bestuur inzicht in de risico's van de deelnemers op korte en lange termijn, gerelateerd aan het overeengekomen ambitieniveau.</p>	Ja	Het bestuur rapporteert in de hoofdstukken Algemeen, Financieel beleid en Risicobeleid over het beleid dat het in 2022 voerde, de gerealiseerde uitkomsten van dat beleid en de beleidskeuzes die het bestuur maakte.
<p>Norm 31 De samenstelling van fondsorganen is wat betreft geschiktheid, complementariteit, diversiteit, afspiegeling van deelnemers en continuïteit, vastgelegd in beleid. Zowel bij de aanvang van een termijn, als ook tussentijds bij de zelfevaluatie vindt een check plaats.</p>	Ja	Het bestuur rapporteert in de paragraaf Personalia over de samenstelling van de fondsorganen.
<p>Norm 33 In zowel het bestuur als in het VO of het BO is er tenminste één vrouw en één man. Er zitten zowel mensen van boven als van onder de 40 jaar in. Het bestuur stelt een stappenplan op om diversiteit in het bestuur te bevorderen.</p>	Nee	In dit hoofdstuk wordt de afwijking van deze norm nader gemotiveerd.

Rapportagenorm	Voldaan aan de norm	Vindplaats toelichting jaarverslag
Norm 34 De zittingsduur van een lid van het bestuur is maximaal vier jaar. Een bestuurslid kan maximaal twee keer worden herbenoemd. Leden van een visitatiecommissie zijn maximaal acht jaar betrokken bij hetzelfde fonds.	Nee	In dit hoofdstuk wordt de afwijking van deze norm nader gemotiveerd.
Norm 47 Het intern toezicht betreft deze Code bij de uitoefening van zijn taak.	Ja	De visitatiecommissie betreft de Code bij de uitoefening van zijn taak en rapporteert hierover in zijn rapportage intern toezicht (bijlage 1).
Norm 58 Het bestuur geeft publiekelijk inzicht in missie, visie en strategie.	Ja	In het hoofdstuk Algemene zaken beschrijft het bestuur de missie, visie en strategie.
Norm 62 Het bestuur legt zijn overwegingen omtrent verantwoord beleggen vast en zorgt ervoor dat deze beschikbaar zijn voor deelnemers.	Ja	Het bestuur licht in het hoofdstuk Financieel beleid verantwoording af betreffende het verantwoord beleggen.
Norm 64 Het bestuur rapporteert in het jaarverslag over de naleving van de interne gedragscode (zoals bedoeld in de normen 15 en 16) en deze Code, net als over de evaluatie van het functioneren van het bestuur.	Ja	In het hoofdstuk Bestuurszaken wordt gerapporteerd over de naleving van de gedragscode en over de evaluatie van het functioneren van het bestuur.
Norm 65 Het bestuur zorgt voor een adequate klachten- en geschillenprocedure die voor deelnemers eenvoudig toegankelijk is. In het jaarverslag rapporteert het bestuur over de afhandeling van klachten en de veranderingen in regelingen of processen die daaruit voortvloeien.	Ja	In het hoofdstuk Bestuurszaken wordt gerapporteerd over de behandeling van klachten en geschillen.

Norm 33

In zowel het bestuur als in het VO is er tenminste een vrouw en een man. Er zitten zowel mensen van boven als van onder de 40 jaar in. Het bestuur stelt een stappenplan op om diversiteit in het bestuur te bevorderen.

Toelichting: In zowel het bestuur als VO zitten leden van onder de 40 jaar, maar hebben geen vrouwen zitting. Middels het stappenplan diversiteit wil het bestuur bij nieuwe benoemingen deze groep "actief" benaderen zodat de interesse ten behoeve van een kandidaatstelling wordt gewekt. Het bestuur geeft hiermee tevens invulling aan norm 37.

Norm 34

De zittingsduur van een lid van het bestuur is maximaal vier jaar. Een bestuurslid kan maximaal twee keer worden herbenoemd. Leden van een visitatiecommissie zijn maximaal acht jaar betrokken bij hetzelfde fonds.

Toelichting: Vanwege de complexiteit en de continuïteit van het bestuur heeft het BPL ervoor gekozen om de maximale zittingsduur voor het bestuur te bepalen op vier jaar en drie herbenoemingen. Voor het VO geldt een maximale zittingsduur van vier jaar en twee herbenoemingen, dit is vastgelegd in de statuten. Voor de visitatiecommissie geldt dat zij maximaal acht jaar betrokken kunnen zijn bij het BPL.

Norm 39

Een bestuurslid wordt benoemd en ontslagen door het bestuur, na het horen van de raad van toezicht over de procedure. Een lid van de raad van toezicht of visitatiecommissie wordt benoemd door het bestuur na bindende voordracht van het verantwoordingsorgaan en wordt ontslagen door het bestuur na bindend advies van het verantwoordingsorgaan. Een lid van het verantwoordingsorgaan wordt benoemd door het bestuur en ontslagen door het verantwoordingsorgaan zelf. In uitzonderlijke situaties kan het bestuur in overleg met het intern toezicht een lid ontslaan.

Toelichting: Statutair is geregeld dat leden van het verantwoordingsorgaan worden benoemd door de ledenvergadering van de NLc (voor actieven) of worden benoemd door een, naar het oordeel van het bestuur, representatieve organisatie van ex-loodsen (voor de pensioengerechtigden). Tevens kunnen deze leden ontslagen worden door de organisatie die de betrokkene benoemd, na advies van het verantwoordingsorgaan. Ook is afgelopen jaar in de statuten vastgesteld dat ontslag kan plaatsvinden door het bestuur, na goedkeuring van de visitatiecommissie, indien het bestuur zwaarwegende redenen heeft om het lidmaatschap te beëindigen.

De huidige regeling geeft meer bevoegdheden aan de benoemende organisaties dan de Code Pensioenfondsen voorschrijft. Indien de bepaling in lijn met de Code Pensioenfondsen wordt gebracht worden deze bevoegdheden van de benoemende organisaties weggenomen.

Waarom deze afwijking

Het is sinds het instellen van het verantwoordingsorgaan aan de benoemende organisaties (NLc of VNoL) of een lid van een verantwoordingsorgaan nog steeds voldoet om zijn taak uit te voeren. Dit om te voorkomen dat een lid van het verantwoordingsorgaan, met bijvoorbeeld een afwijkend standpunt, door het verantwoordingsorgaan zelf ontslagen kan worden.

Het is onwenselijk dat de benoemende organisatie iemand wel overwogen in het verantwoordingsorgaan wil hebben en dat het verantwoordingsorgaan zelf 'elke keer' iemand zou kunnen ontslaan. Hierdoor ontstaat een "beschermingslaag" om tot ontslag over te gaan. Door de afwijking van de Code Pensioenfondsen wordt een zorgvuldiger proces gevolgd.

Financieel beleid

Financieel beleid

Risicohouding

Het BPL heeft in de zomerperiode onderzocht wat de deelnemers belangrijk vinden bij de toekomstige solidaire premiereregeling en welke risico's daarbij gelopen kunnen worden. Om hier een beeld van te krijgen is een risicopreferentie onderzoek onder de deelnemers gehouden.

Het doel van het onderzoek is om input te leveren om enerzijds de risicohouding van de pensioengerechtigden en (gewezen) deelnemers van BPL vast te stellen en anderzijds kaders vast te stellen voor het beleid van BPL in het nieuwe stelsel. Daarbij worden tevens de risicomaatstaven, de Lifecycle (indicatief) en gewenste uitkeringseigenschappen afgeleid voor de gemiddelde (ex-)loods.

Uitkomsten kwalitatieve vragen

1. Onder alle leeftijdscohorten geeft de meerderheid (ruim 80%) aan sterk afhankelijk te zijn van het BPL pensioen. Voor de jongere deelnemers ligt dit wel wat lager dan bij de oudere deelnemers;
2. De meeste respondenten vinden het net zo belangrijk dat een verlaging van de ingegane uitkering wordt voorkomen als dat de pensioenuitkering meegroeit met de prijsinflatie;
3. Relatief gezien hebben de meeste actieve deelnemers bij pensionering de voorkeur voor een hogere uitkering. Voor de oudere (gepensioneerden) respondenten gaat relatief gezien de voorkeur uit naar een constante uitkering;
4. Uit het onderzoek blijkt dat de deelnemers met name aan het begin van de pensionering een zo hoog mogelijke uitkering willen (los van de AOW-overbrugging);
5. Het spreiden van resultaten heeft de voorkeur onder de respondenten;
6. Op totaal niveau wordt gekozen voor het behalen van een zo waardevast mogelijk pensioen (47%). Hiermee wordt echter geen meerderheid gevormd. 27% van de respondenten geeft de voorkeur aan een uitkering met beperkte kortingen en 24% voor een zo hoog mogelijke uitkering.

Uitkomsten kwantitatieve vragen

1. Circa de helft van de deelnemers zou voldoende hebben aan een inkomen tot € 45.000. De overige helft zegt meer dan € 45.000 nodig te hebben;
2. Een schommeling tot 2% van de pensioenuitkering zou passen binnen de tolerantiegrenzen van 88% van de totale populatie. Een schommeling van 4% van pensioenuitkering past nog bij 60% van de populatie;
3. 69% van de populatie zou nog een maximale daling van 15% van het pensioenkapitaal in relatie tot het verwacht pensioen accepteren. In de vraagstelling hoort daar een uitkering van 45.000 euro bij;
4. Via de Pensioenmeter hebben respondenten hun voorkeurs risicoprofiel met bijbehorende pensioenuitkering kunnen aangeven. De bedragen zijn gebaseerd op verschillende beleggingsprofielen en gegeven de input van de respondent. Loodsen neigen een relatief gemiddeld risicoprofiel te kiezen.

Risicohouding kwalitatief

Het bestuur van het BPL heeft een risicobewuste houding. Het BPL streeft ernaar nominale aanspraken waardevast na te komen. Inflatie holt de waarde van de nominale uitkeringen uit en gezien het lange termijn karakter van pensioenen is het belangrijk dat de koopkracht van het pensioen via indexatie behouden blijft. Beleggingsrisico kan acceptabel zijn in het streven naar koopkrachtbehoud, zelfs indien dit betekent dat de nominale aanspraken tijdelijk niet na kunnen worden gekomen.

De mate van risicoacceptatie van het bestuur is o.a. gebaseerd op de volgende kwalitatieve overwegingen:

Het BPL streeft naar een waardevast pensioen

- Het BPL hanteert daarom een dekkingsgraadafhankelijke indexatiestaffel als leidraad voor toeslagverlening. De toeslagverlening die volgt uit deze staffel komt overeen met de wettelijk maximale toegestane toeslagverlening, gegeven de dekkingsgraad.
- Een afgewogen balans tussen te nemen risico's en het naar verwachting te realiseren beleggingsrendement is noodzakelijk om op langere termijn invulling te kunnen geven aan de pensioenambitie. Voor het nastreven van de pensioenambitie dient het bestuur bereid te zijn om beleggingsrisico te nemen en een beleggingsrendement na te streven dat hoger is dan de risicovrije marktrente.
- Bij slechte economische omstandigheden acht het bestuur het uitlegbaar dat indexatie wordt gekort. Kortingen op de pensioenaanspraken en –uitkeringen dienen zoveel mogelijk voorkomen te worden en gespreid te worden over een zo lang mogelijke termijn.

De premie staat niet vast

- De uit het Pensioenstatuut voortvloeiende premieomvang is klein in relatie tot de pensioenverplichtingen, waardoor de sturingskracht van premie-aanpassingen beperkt is.
- Er bestaan geen bijstortverplichtingen bij lage dekkingsgraden.
- Bij een daling van verwacht rendement of stijging van de levensverwachting zijn partijen bereid extra premie te betalen om de huidige pensioenopbouw te financieren.

De risicobereidheid is gerelateerd aan de volgende uitgangspunten:

- Het BPL kent relatief meer pensioengerechtigden en een kortere duratie dan het gemiddeld pensioenfonds in Nederland.
- De risicotolerantie van de deelnemers van het BPL zijn in lijn met dat van een gemiddeld pensioenfonds.
- Als de financiële positie van het BPL verbetert, wordt bij voorkeur minder risico genomen indien de ambitie van het BPL in evenveel of meer gevallen haalbaar is met minder risico.

De risicobereidheid van het fonds kan worden beïnvloed door de actuele financiële positie van het BPL. Periodiek wordt beoordeeld of de ambitie van het BPL nog haalbaar is. Het vasthouden aan een onmogelijke ambitie is immers niet zinvol. Bij de keuze voor een bepaald beleid wordt niet alleen een verwachte ontwikkeling beoordeeld, maar ook scenario's die gunstiger of minder gunstig zijn dan de verwachte ontwikkeling. De ambitie dient in de meeste scenario's te kunnen worden behaald.

De risicobereidheid is geconcretiseerd door de vaststelling van kwantitatieve risicogrenzen (het Vereist Eigen Vermogen en de grenzen van de haalbaarheidstoets).

Kwantitatieve uitgangspunten

Het bestuur heeft de volgende kwantitatieve uitgangspunten vastgesteld, uitgaande van een 15-jaars horizon:

Dekkingsgraad

- Onder extreem slechte marktomstandigheden wil het BPL bij voorkeur niet onder de minimale richtdekkingsgraad volgens DNB (95%) terechtkomen.
- Het pensioenfonds wil niet sturen op 'buitengewoon' hoge dekkingsgraden. Alle dekkingsgraden binnen 5 jaar boven 130% worden als gelijk beoordeeld.

Pensioenresultaat

Het pensioenresultaat uitgaande van de huidige dekkingsgraad dient bij voorkeur minimaal 80% te zijn. Het pensioenfonds vindt een koopkrachtverlies van meer dan 20% na 5 jaar in beginsel onwenselijk.

De kwantitatieve uitgangspunten zijn gebaseerd op een horizon van 5 jaar, met het oog op een naderend invaarmoment in het nieuwe stelsel, en de in de ALM-studie van 2021 gehanteerde veronderstellingen. De kwantitatieve uitgangspunten worden periodiek geëvalueerd.

Toetsing ALM resultaten aan kwantitatieve uitgangspunten

Het bestuur realiseert zich dat de gekozen beleggingsstrategie in combinatie met de huidige dekkingsgraad niet in alle scenario's alle vooraf gestelde beoordelingscriteria volledig uitsluit. Zo is volgens de ALM-prognose de kans op een dekkingsgraad lager dan minimale richtdekkingsgraad van 95% in enig jaar maximaal 6,15% en is de kans op een pensioenresultaat lager dan 80% in jaar 5 circa 16,5%. Het bestuur is van mening dat dit acceptabel is.

Risicohouding lange termijn: ondergrenzen pensioenresultaat

Het bestuur heeft de volgende risicohouding (lange termijn) vastgesteld met betrekking tot het pensioenresultaat:

Ondergrens 1:

Vanuit de situatie waarbij de beleidsdekkingsgraad gelijk is aan Vereist Eigen Vermogen dient de mediaan van het pensioenresultaat tenminste gelijk te zijn aan 90%.

Ondergrens 2:

Vanuit de feitelijke beleidsdekkingsgraad dient de mediaan van het pensioenresultaat tenminste gelijk te zijn aan 85%.

Ondergrens 3:

Vanuit de feitelijke beleidsdekkingsgraad dient de maximale afwijking ten opzichte van de mediaan in het geval van een "slechtweer scenario" (lees: 5e percentiel) 35% te bedragen.

Bij de vaststelling van de ondergrenzen is rekening gehouden met de toeslagachterstand van 13,2% per 31 december 2014 voor alle deelnemers en de voorgeschreven scenario'set zoals door DNB gepubliceerd is voor Q1-2015. Indien er op enig moment in de tijd sprake is van een lagere toeslagachterstand of een significante andere voorgeschreven scenario'set kan dit reden zijn om de ondergrenzen te herijken. Dit was afgelopen jaar niet het geval.

Haalbaarheidstoets

Op grond van de Wet verplichte beroepspensioenregeling dient een pensioenfonds periodiek een haalbaarheidstoets uit te voeren. De haalbaarheidstoets geeft inzicht in de samenhang tussen de financiële opzet, het verwachte pensioenresultaat en de risico's die daarbij gelden. In het Besluit FTK wordt beschreven hoe de haalbaarheidstoets wordt uitgevoerd en de Regeling Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling bevatten nadere voorschriften. Daar wordt de berekeningswijze van het centrale begrip pensioenresultaat bepaald evenals de wijze waarop de uitvoering plaatsvindt en de te hanteren normen, die binnen de haalbaarheidstoets worden toegepast.

Het BPL heeft in 2022 een nieuwe haalbaarheidstoets uitgevoerd. Onderstaande tabel geeft de resultaten van de haalbaarheidstoets 2022, 2021, 2020 en 2019 weer.

Resultaten haalbaarheidstoets op fondsniveau

Vanuit de feitelijke dekkingsgraad	2022	2021	2020	2019	Vastgestelde grenzen
Mediaan	96,6%	93,3%	99,0%	96,8%	Min. 85%
5 ^e percentiel	71,7%	68,9%	74,2%	70,8%	-
Relatieve afwijking	25,8%	26,2%	25,1%	26,9%	Max. 35%

De resultaten van de haalbaarheidstoetsen overschrijden de vastgestelde grenzen niet.

Risicohouding korte termijn

Het bestuur heeft de volgende risicohouding (korte termijn) vastgesteld met betrekking tot het Vereist Eigen Vermogen: het Vereist Eigen Vermogen van het BPL mag niet lager zijn dan 16% en niet hoger dan 22%. Middels de ALM-studie die in 2021 is uitgevoerd is deze bandbreedte door het bestuur vastgesteld.

Eind 2022 bedroeg het Vereist Eigen Vermogen 20,2% en valt daarmee binnen de vastgestelde bandbreedte van het bestuur.

Solvabiliteitsrisico

De belangrijkste doelstelling van het pensioenfonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de marktwaarde van de pensioenverplichtingen.

Een belangrijk risico voor het pensioenfonds betreft het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het pensioenfonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen alsook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het pensioenfonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslagverlening op opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het pensioenfonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet korten.

Eind 2022 is het aanwezige vermogen hoger dan het Vereist Eigen Vermogen. De beleidsdekkingsgraad was eind 2022 120,6% en daarmee hoger dan de vereiste dekkingsgraad van 120,2%. De beleidsdekkingsgraad wordt gebruikt om te toetsen of het pensioenfonds voldoet aan de eisen inzake het (minimaal) Vereist Eigen Vermogen. De beleidsdekkingsgraad was ultimo 2022 hoger dan het vereist eigen vermogen. Dit betekent dat er naar de stand van 31 december 2022 geen herstelplan hoeft te worden opgesteld.

Beleggingen

Terugblik economie en financiële markten 2022 en vooruitblik 2023

2022: een veelbewogen jaar

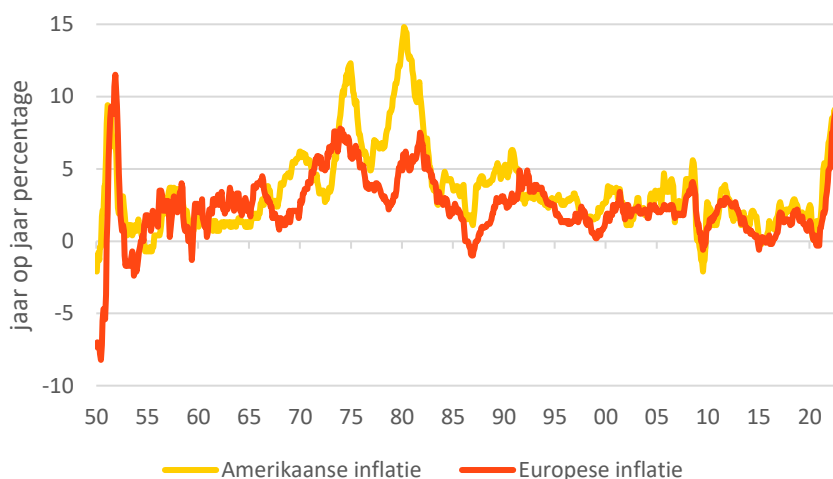
De hoogste inflatie sinds de jaren zeventig, het grootste militaire conflict op Europese bodem sinds de Tweede Wereldoorlog, de grootste verliezen in obligatiemarkten sinds 1788, de kortst zittende Britse premier ooit: aan superlatieven om 2022 te beschrijven is geen gebrek. Het jaar volgt op een periode die sowieso gekenschetst kan worden als 'hoog volatiel'. In vier jaar tijd zijn we van 'laat-cyclisch' (2018-2019), naar 'depressie' (2020), via de (geflopte) 'Summer of Love' (2021), naar accelererende inflatie gegaan. Voeg hier de opkomst van politieke polarisatie en populisme aan toe en het is niet moeilijk om een heel somber beeld te schetsen van de 'State of the Nation' van de wereld in 2022. Dit is overigens niet slechts een ver-van-mijn-bed-show: in Nederland kennen we inmiddels de toeslagencrisis, de Groningencrisis, de stikstofcrisis, de woningcrisis, de vluchtelingencrisis en de klimaatcrisis. Combineer volatiliteit in de macro-economie met volatiliteit in de (geo)politiek en het zal niet verbazen dat ook financiële markten zich dit jaar niet onbetuigd hebben gelaten, qua volatiliteit.

Inflatie is het dominante economische thema

Macro-economisch stond 2022 duidelijk in het teken van de ongekende stijging in inflatie. Strikt genomen was het een thema dat al duidelijk in 2021 in opkomst was, maar in dat jaar werd het door centrale bankiers én de bredere financiële markten nog afgedaan als een 'transitory', tijdelijk fenomeen. Volgens die interpretatie was de inflatie voornamelijk het gevolg van (tijdelijke) problemen aan de aanbodkant gerelateerd aan corona beperkende maatregelen, gecombineerd met (eveneens tijdelijk) oplopende grondstoffenprijzen. Met het verder oplopen en het verbreden van inflatie werd echter steeds duidelijker dat dit verre van een tijdelijk probleem was.

De Russische invasie van Oekraïne op 24 februari voegde een aanzienlijke nieuwe impuls toe aan de wereldwijde inflatietrend. Niet alleen werd hiermee de oogst van de graanschuur van Europa bedreigd, maar het zette ook de levering van Russisch gas aan Europa op scherp. Europese gasprijzen stegen van een gemiddeld niveau van 20 euro per Megawatt uur in de periode 2010-2020 naar een piek van 300 euro per Megawatt uur, met alle gevolgen voor de groei en inflatie. Anders dan de wereldwijde oliemarkt kent de gasmarkt een sterk regionaal karakter, waarmee met name Europa in een energiecrisis van historische omvang terecht is gekomen. De Europese inflatie steeg tot boven de 10%, wat tot een stevige uitholling van de koopkracht heeft geleid.

De ongekende stijging van inflatie was zonder twijfel het belangrijkste thema van 2022

Bron: BlackRock Investment Institute met data van Bloomberg, November 2022. Toelichting: de Europese inflatie geeft het verloop van de inflatie in de eurozone vanaf 2002 weer, in 1950-2002 kijken we naar de (West-)Duitse inflatie.

Verdeelde reactie van autoriteiten helpt niet

Bij centrale banken drong rijkelijk laat het besef door dat inflatie meer dan een tijdelijk probleem zou zijn. In maart voerde de Federal Reserve de eerste renteverhoging van +25 basispunten door, waarna de rentestappen werden verhoogd van +50 basispunten (mei) naar +75 basispunten (vanaf juni). De ECB voerde de eerste renteverhoging pas in juli door, maar stapte vervolgens ook over op rentestappen van 75 basispunten per vergadering. Met name de ECB ziet zich hierbij geconfronteerd met het probleem dat renteverhogingen op zich weinig invloed hebben op zoiets als de levering van Russische gas aan Europa. Renteverhogingen zijn een effectief middel als de inflatie het gevolg is van een te hoge vraag, maar als de oorzaak aan de aanbodkant ligt, kan het alleen indirect een rol spelen door de stijging van de inflatieverwachtingen te beïnvloeden.

Ook de rol van het overheidsbeleid hielp hier niet bij. In reactie op de explosieve stijging van de energiekosten, kwamen de individuele landen met allerlei compensatiemaatregelen om de schok op te vangen. Hoewel begrijpelijk, heeft het per saldo tot gevolg dat de onderliggende inflatie-impuls verder wordt aangewakkerd, waarmee ook het risico op extra renteverhogingen wordt verhoogd.

2022 was een ongekend slecht beleggingsjaar

Het laat zich raden dat financiële markten niet bepaald verheugd reageerden op deze giftige cocktail van oplopende inflatie, geopolitieke spanningen en beleidsrentes. De klap kwam met name hard aan in de wereldwijde obligatiemarkten. Handelde de Duitse kapitaalmarktrente aan het begin van het jaar nog rond de 0,2%, in het vierde kwartaal werd het niveau van 2,5% aangetikt, waarmee we de sterkste stijging van de afgelopen veertig jaar hebben meegemaakt. Kijken we naar de waardeontwikkeling van de obligaties zelf, kunnen we dat makkelijk oprekken naar de grootste correctie in de afgelopen paar eeuwen. De Bloomberg Barclays Aggregate Bond index (de benchmark voor de Duitse staatsobligatiemarkt) verloor meer dan 20% in waarde ten opzichte van het piekniveau van maart 2020, waarmee voor het eerst in de geschiedenis van deze index een officiële bear market werd aangetikt. Het kan overigens erger, want in het VK stond het verlies op het hoogtepunt van het kortlopende premierschap van Liz Truss zelfs tijdelijk even op -35%.

Differentiatie bood in 2022 geen bescherming voor beleggers

Bron: BlackRock Investment Institute met gegevens van Refinitiv Datastream en Bloomberg, 3 november 2022.
Toelichting: de grafiek toont de jaarlijkse rendementen voor wereldwijde aandelen en obligaties in Amerikaanse dollars van 1977-2021. De gebruikte indices zijn de MSCI All-Country World-index voor aandelen (MSCI World vóór 1988) en de Bloomberg Global Aggregate-index voor obligaties (U.S. Aggregate vóór 1991).

Ook voor aandelen was 2022 niet bepaald een gunstig jaar. Door de forse stijging van de rente kwam de waardering van (onzekere) toekomstige kasstromen onder druk te liggen, wat vooral bedrijven uit de techsector onder druk zette. Daarnaast heeft ook de toegenomen geopolitieke onzekerheid geen positieve rol gespeeld in het sentiment op de aandelenmarkten, waarbij de escalatie in de oorlog van Oekraïne voor de nodige volatiliteit zorgde. Als laatste spelen de verslechterende economische vooruitzichten uiteraard ook een rol. Centrale banken zijn momenteel gericht bezig de groei te temperen, waarbij eigenlijk iedereen er inmiddels wel van overtuigd is dat een recessie in grote delen van de wereldeconomie niet langer te voorkomen is. Tot een daadwerkelijke winstrecessie is het nog niet gekomen, maar dat de tegenvallende groei de winstgevendheid van het bedrijfsleven zal gaan raken, lijkt geen twijfel.

Outlook 2023

Vooruitblikkend naar 2023 lijkt het niet onwaarschijnlijk dat het hoofdthema van 2022 nog een keer voor een hoofdrol zal gaan. Hoe groot zullen de tweede orde effecten van inflatie zijn, hoe hoog moet de beleidsrente worden verhoogd om inflatie onder controle te krijgen en hoe pijnlijk wordt de recessie die we als gevolg daarvan te verwerken krijgen? Kijkend naar de koersbeweging die we in de eerste maand van het nieuwe jaar hebben gezien, lijkt de markt er steeds meer van overtuigd dat het met die recessie wel mee zal vallen. Enerzijds is dit gerelateerd aan het wegebben van de acute vrees voor een zware energiecrisis in Europa. Door het milde winterweer, de hoge voorraden en het gereduceerde gasverbruik is de Europese gasprijs tot onder de 60 euro per megawattuur gedaald, waarmee de crisis gereduceerd is tot een meer behapbaar probleem. Daarnaast heeft de vrij radicale draai in het covidbeleid in China er toe geleid dat de groeiverwachtingen voor China -en in het verlengde daarvan de groeivoorzichten voor opkomende landen- verbeterd zijn.

Hoewel het begrijpelijk is dat financiële markten opgelucht reageerden op deze ontwikkelingen, lijkt een zachte landing juist weer een gevaar in zich te herbergen dat de inflatie hoger uit zal vallen. Bij het uitblijven van een recessie zullen de arbeidsmarkten krap blijven, waarmee de kans op hoge looneisen alleen maar toenemen. Met name in Europa, waar de reële lonen de afgelopen jaren met meer dan 5% zijn teruggelopen, ligt het gevaar van tweede orde effecten voor inflatie duidelijk op de loer. Als centrale banken hier op reageren door de rente nog verder te verhogen, ligt hiermee alsnog het gevaar op een recessie op de loer. Wellicht dat de markten op dit moment iets te ver op de muziek vooruitlopen.

Overigens zijn er niet alleen risico's: de zware correctie in met name de obligatiemarkt heeft er ook toe geleid dat de lange termijn rendementsverwachtingen er momenteel een heel stuk gunstiger uitzien dan een jaar geleden. Ook de correctie in aandelen heeft er toe geleid dat de rendementsvooruitzichten op de langere termijn zijn verbeterd. Dat dat zeker niet een rechte lijn omhoog zal zijn, moet hierbij voor lief worden genomen.

Dekkingsgraadontwikkeling

De dekkingsgraad op basis van de DNB-curve bedraagt 116,1% eind 2021. In 2022 is deze gedaald naar 114,4%. Als gevolg van de rentestijging zijn de pensioenverplichtingen in 2022 sterker in waarde gedaald, dan de waarde van de rentegevoelige beleggingen in de portefeuille. Aangezien het pensioenfonds het renterisico niet volledig afdekt, heeft de rentepositie een positief effect op de dekkingsgraad gehad. Deze positieve bijdrage is echter meer dan gecompenseerd door de negatieve beleggingsresultaten en de toegekende indexatie. BPL heeft de pensioenen van alle deelnemers op 1 januari 2023 met 11,3% verhoogd en daarnaast is met terugwerkende kracht per 1 januari 2022 een indexatie van 2,69% toegekend. Dit heeft een dalend effect op de dekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad (12-maands gemiddelde) (120,6%) is echter hoger dan de beleidsdekkingsgraad aan het begin van het kalenderjaar 2022 (109,8%).

Belangrijke aanpassingen 2022

Wijzigingen in de beleggingsportefeuille 2022

Aan de hand van het beleggingsplan 2022 en naar aanleiding van de ALM- en SNP studie heeft het bestuur in 2022 enkele wijzigingen in de beleggingsportefeuille doorgevoerd, nadat hiervoor de bestuurlijke processen zijn doorlopen. In de volgende sub paragrafen worden deze wijzigingen toegelicht.

I. Aanpassing renteafdekking

Op basis van de ALM-studie heeft het bestuur in 2022 vastgesteld dat de dynamische afdekkingsstrategie niet langer passend was voor BPL. Het bestuur heeft op basis van deze studie besloten om de strategische renteafdekking te verhogen van 37,5% (op basis van de toen geldende dynamische staffel) naar een vast percentage van 60%. Het aanpassen van de hoogte van de renteafdekking heeft geen impact op de strategische portefeuilleverdeling en/of de bandbreedtes.

II. High yield portefeuille

Uit analyses uit 2020 en 2021 van de vastrentende waarden portefeuille was gebleken dat de HY-portefeuille bestaande uit Robeco (EUR) en Logan Circle (US) niet langer voldeed.

Dit heeft ertoe geleid dat BPL in 2021 eerst de investment case voor HY heeft herijkt en vervolgens een search naar een nieuwe Global HY beheerder is gestart. BPL heeft gekozen voor een Global HY manager (in plaats van twee regionale HY managers) omdat een Global mandaat meer ruimte biedt voor actief beheer. Daarnaast speelde mee dat in de huidige opzet een belangrijk deel van de HY markt, namelijk Emerging Markets, 15 – 20% van de HY markt, niet in het universum zat. Een bijkomend voordeel is dat door het aanstellen van een beheerder in plaats van twee, de portefeuille ook vereenvoudigd is.

Na een uitgebreide search, heeft BPL besloten om Wellington aan te stellen als nieuwe actieve beheerder voor deze portefeuille. Naast een uitstekend track record en concurrerende vergoeding, heeft de wijze waarop Wellington ESG aspecten integreert in haar beleggingsproces meegewogen in dit besluit. De implementatie van het besluit tot wisselen van de HY portefeuilles is in maart 2022 geëffectueerd.

III. ESG-beleid

BPL heeft in 2021 het ESG-beleid in de beleggingsportefeuille herijkt. Het bestuur heeft in overleg met het Verantwoordingsorgaan de ambitie uitgesproken om het ESG-beleid in de verschillende portefeuilles naar het niveau van Algemeen geaccepteerde (internationale) normen en verdragen te brengen.

In 2022 is regelmatig gesproken over de implementatie van de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR). BPL heeft besloten om in dit kader haar pensioenregeling te classificeren als artikel 8, ESG promoten. BPL heeft voorlopig besloten om de verklaring over de belangrijkste ongunstige effecten niet op te stellen (de opt-out keuze) en zal pas volgend jaar deze keuze heroverwegen. Voor meer informatie verwijzen wij u naar bijlage 6 Ecologisch en/of sociale kenmerken (E/S-kenmerken).

Met de wijzigingen in de portefeuille die in 2021 en 2022 zijn doorgevoerd, heeft BPL de portefeuille steeds meer in lijn gebracht met bovenstaand uitgangspunt.

Strategische Norm portefeuille en bandbreedtes

Portefeuille-optimalisatie studie

Op basis van de vooruitzichten ziet BPL geen aanleiding om de wegingen in de Strategische Norm Portefeuille in 2023 te wijzigen.

Beleggingsdoelstelling totale portefeuille

De beleggingsdoelstelling voor de totale Portefeuille luidt als volgt: BPL heeft ten doel om tegen een aanvaardbaar risico langetermijngroei van de Portefeuille te realiseren in vergelijking met zijn verplichtingen.

Gegeven de vooruitzichten voor de financiële markten achtte BPL het huidige strategische beleggingsbeleid passend bij de financiële positie van het fonds.

Onderstaande geeft de SNP weer.

Deel portefeuille	Strategische Norm weging	Signaalgrenzen (%)
Matching Portefeuille	52,5%	+/- 5,0
Kern LDI portefeuille	24,5%	+/- 5,0
Hypotheke portefeuille	10,0%	+/- 5,0
Euro Bedrijfsobligaties portefeuille	17,5%	+/- 1,5
Geldmarktfondsen	0,5%	+/- 1,0
Return Portefeuille	47,5%	+/- 5,0
Emerging Market Debt (LC)	2,5%	+/- 1,0
Emerging Market Debt (HC)	2,5%	+/- 1,0
High Yield Obligaties	5,0%	+/- 1,0
Aandelen Wereld (ACWI)	32,5%	+/- 2,5
Private Equity	5,0%	+/- 2,5
Totaal	100,0%	

Herbalancering totale portefeuille

Het feit dat een deel van de Strategische portefeuille is belegd in illiquide producten (private equity en hypotheke), maakt dat dit deel van de portefeuille geen onderdeel vormt dan het herbalanceerbeleid van BPL. Dit is de reden dat voor de herbalancering, de Totale Portefeuille is onderverdeeld in onderstaande drie blokken:

Portefeuillestrategie	Weging (%)	Signaalgrenzen (%)	
		Minimum (%)	Maximum (%)
Liquide Activa	60,5	55,5	65,5
Illiquide Activa	15,0	7,5	22,5
Kern LDI-Portefeuille	24,5	19,5	29,5

Voor de goede orde wordt opgemerkt dat de fiduciër manager de beleggingsallocatie van de Totale Portefeuille zoals vermeld in bovenstaande tabel niet zal herwegen. Wanneer de weging van een Portefeuillestrategie zich buiten de signaalgrenzen bevindt zoals vermeld in bovenstaande tabel Beleggingsallocatie, stelt de fiduciër manager BPL daarvan op de hoogte en wordt met BPL besproken of er maatregelen moeten worden genomen.

Er wordt door de fiduciër manager geen tactische asset allocatie gedaan.

Herbalancering Liquide Activa

De Fiduciër manager spant zich in om de Strategie voor Liquide Activa dagelijks te volgen en herweegt de Liquide Activa naar eigen inzicht om de allocatiepercentages zodanig te wijzigen dat ze weer binnen de in onderstaande tabel vermelde bandbreedtes vallen.

Voor de goede orde wordt opgemerkt dat de Fiduciër Manager de Liquide Activa ook naar eigen inzicht kan herwegen wanneer de allocaties van de Liquide Activa zich binnen de in bovenstaande tabel vermelde bandbreedtes bevinden. De Fiduciër Manager neemt bij de herweging van de Liquide Activa in acht dat de bandbreedtes niet bedoeld zijn om tactisch beheer te voeren. De bandbreedtes zijn opgesteld vanuit operationele overwegingen en het mogelijk maken van efficiënt portefeuillebeheer en het beheersen van kosten.

De benchmarkwegingen voor de Benchmarks voor Liquide Activa zijn statisch en veranderen niet.

Herbalancingering Liquide Activa

De Fiduciair manager spant zich in om de Strategie voor Liquide Activa dagelijks te volgen en herweegt de Liquide Activa naar eigen inzicht om de allocatiepercentages zodanig te wijzigen dat ze weer binnen de in onderstaande tabel vermelde bandbreedtes vallen.

Voor de goede orde wordt opgemerkt dat de Fiduciair Manager de Liquide Activa ook naar eigen inzicht kan herwegen wanneer de allocaties van de Liquide Activa zich binnen de in bovenstaande tabel vermelde bandbreedtes bevinden. De Fiduciair Manager neemt bij de herweging van de Liquide Activa in acht dat de bandbreedtes niet bedoeld zijn om tactisch beheer te voeren. De bandbreedtes zijn opgesteld vanuit operationele overwegingen en het mogelijk maken van efficiënt portefeuillebeheer en het beheersen van kosten.

De benchmarkweginen voor de Benchmarks voor Liquide Activa zijn statisch en veranderen niet.

Beleggingscategorie	Benchmark	Valutahedging	Weging (%)	Toegestane bandbreedte ¹ (%)
Aandelen			53,7	+/- 4,1
North America Equity*	MSCI North America ex Select Controversies Net Index in EUR	USD 50% gehedged naar EUR		
Pacific Equity*	MSCI Pacific ex Select Controversies Net Index in EUR	JPY 100% gehedged naar EUR		
EM Equity*	MSCI Emerging Markets ex Select Controversies Net Index in EUR	n.v.t.		
Europe Equity*	MSCI Europe ex Select Controversies Net Index in EUR	GBP & CHF 100% gehedged naar EUR		
Vastrentende waarden			45,5	
EUR Corporate Bonds	Barclays Euro Aggregate Corporate Index in EUR	n.v.t.	28,9	+/- 2,5
EMD LC	JPMorgan GBI-EM Global Diversified Index in EUR	n.v.t.	4,2	+/- 1,7
EMD HC	JPMorgan ESG EMBI Global Diversified Index in EUR	USD 50% gehedged naar EUR	4,2	+/- 1,7
Global High Yield	ICE BofA Global HY Constrained Index in EUR	USD 50% en GBP 100% gehedged naar EUR	4,1	+/- 1,7
Liquiditeiten			0,8	
Liquiditeiten	ESTR Overnight Rate Index	n.v.t.	0,8	+/- 1,7
Valutahedge Liquide Activa			n.v.t.	n.v.t.
TOTAAL LIQUIDE ACTIVA			100,0	n.v.t.

¹ Percentage van de marktwaarde van de totale intrinsieke waarde van de Liquide Activa.

* De gewichten van de regionale aandelen zullen dagelijks schommelen op basis van de marktkapitalisatiegewichten binnen de MSCI All country World Net Index.

Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat onvoldoende liquide middelen beschikbaar zijn om op korte termijn aan de verplichtingen (voornamelijk de pensioenuitkeringen) te kunnen voldoen. Dit risico is onder normale omstandigheden nagenoeg afwezig, omdat de pensioenuitkeringen nog langdurig kunnen worden voldaan uit de ontvangen premies en directe beleggingsopbrengsten en bovendien nagenoeg de gehele beleggingsportefeuille bestaat uit liquide vermogenstitels. Het totaal van de illiquide beleggingen maakt ongeveer 15% (2021: ongeveer 14%) uit van de totale portefeuille beleggingen.

Het bestuur heeft op grond van de liquiditeitspositie geen twijfel over de continuïteit van het pensioenfonds. Dit wordt gemonitord middels de maandrapportage van BlackRock.

Rentebeleid en valutabeleid

Dynamisch afdekkingsbeleid renterisico

Zoals hierboven vermeld, heeft het bestuur in 2022 vastgesteld dat de dynamische afdekkingsstrategie niet langer passend was voor BPL. Het bestuur heeft op basis van de ALM-studie besloten om de strategische renteafdekking te verhogen van 37,5% (op basis van de toen geldende dynamische staffel) naar een vast percentage van 60%.

Valutahedge Liquide Activa

BPL houdt een valutahedge aan om de blootstelling aan andere valuta dan de basisvaluta EUR, die voortkomt uit de beleggingen in Liquide Activa, te beheren. In de Liquide Activa portefeuille worden de valuta-exposure in Japanse Yen (JPY), en Britse Pond (GBP) voor 100% afgedekt naar de euro op basis van de benchmarkexposures. De exposure naar de US Dollar (USD) wordt voor 50% afgedekt. Het resterende valutarisico in overige portefeuille onderdelen en overige valuta's wordt niet afgedekt naar de euro. De afdekking van de genoemde valuta's geschiedt met behulp van valutatermijncontracten. Er wordt onderpand uitgewisseld wanneer de Fiduciair Manager namens BPL bilaterale OTC-derivaten verhandelt.

De valutapositie van de Liquide Activa wordt minimaal maandelijks door de Fiduciair Manager beoordeeld en herwogen.

Valutahedge illiquide activa

BPL heeft vanuit operationele overwegingen ervoor gekozen om de valuta exposure van illiquide activa niet af te dekken.

Valutahedge LDI Portefeuille

Aangezien de verplichtingen van het pensioenfonds in Euro's luiden, heeft BPL ervoor gekozen om de LDI Portefeuille uitsluitend in Euro-gedeneerde waardepapieren te beleggen. Er is derhalve geen sprake van een valutahedge op deze portefeuille.

Toelichting Performance 2022

Performance totale portefeuille

Over het geheel behaalde de portefeuille een rendement van -18,53% in 2022, wat in lijn was met het rendement van de strategische benchmark.

Afgezien van Private Equity lieten de rendementen van de verschillende beleggingscategorieën allemaal een negatief beeld zien. De portefeuilleaandelen ontwikkeld en opkomend rendeerde respectievelijk -14.0% en -15.2% en de allocatie naar Private Equity liet een positief rendement zien van 0.9%. De high yield obligatieportefeuille rendeerde -3.8% en hypotheek -16.5%. De emerging market debt en investment grade portefeuilles lieten een negatief rendement zien van -9.9% en -13.6%. De valuta-afdekkingsportefeuille had een negatief rendement van -0,1%.

Matching portefeuille

De Matching Portefeuille heeft als doelstelling om het renterisico van het pensioenfonds (gedeeltelijk) af te dekken. Deze portefeuille is opgebouwd uit drie onderdelen, te weten (i) kern LDI portefeuille, (ii) hypotheek-portefeuille en (iii) bedrijfsobligatieportefeuille. De meer risicovolle vastrentende beleggingen zijn onderdeel van de rendementsportefeuille.

Ad i. De kern liability hedging portefeuille bevat (a) staatsobligaties uitgegeven door de centrale overheden van Nederland, Duitsland en Frankrijk, Oostenrijk, Finland en België, (b) Obligaties uitgegeven door 8 gespecificeerde Supranationale, Sub-Soevereine of Agencies (SSA) instellingen, (c) renteswaps en (d) geldmarktfondsen. Deze beleggingen zijn niet gekozen voor het behalen van extra rendement versus de verplichtingen van BPL maar in eerste aanleg bedoeld ter afdekking van het renterisico dat het fonds loopt als gevolg van de (veranderingen in de) marktwaardering van haar verplichtingen. Het rendement van de kern LDI-portefeuille (gericht op het afdekken van een deel van het renterisico) bedroeg in 2022 -32,06%.

Ad ii. Als onderdeel van de matching portefeuille wordt er ook belegd in Nederlandse woninghypotheken, via fondsen van Achmea en NN IP. Het rendement van de belegging in deze fondsen samen bedroeg in 2022 -16,5%.

Ad iii. Obligaties die zijn uitgegeven door bedrijven die volgens kredietbeoordelaars een goede kredietkwaliteit hebben ('Investment Grade') zijn ook onderdeel van de matching portefeuille. Het rendement van deze categorie bedroeg in 2022 -13,6%. Het benchmarkrendement voor deze categorie bedroeg -13,9%. De invulling van deze categorie vindt plaats via fondsen beheerd door BlueBay en Robeco.

	Kern LDI portefeuille (BlackRock)	Hypotheek (Achmea)	Hypotheek (NNIP)	Bedrijfs-obligaties Euro IG Blue Bay	Bedrijfsobligaties Euro IG Robeco
Fonds	-32,06%	-16,03%	-17,20%	-14,11%	-13,14%
Benchmark	n.v.t.	-16,03%	-17,20%	-14,17%	-13,65%
Excess return	n.v.t.	0,0%	0,0%	0,06%	0,51%
In deze assetcategorie werd eind 2022 belegd (procenten van totaal belegd vermogen):					
	22,84%	6,02%	4,19%	9,12%	9,24%

Return portefeuille

De return portefeuille heeft als doelstelling een extra rendement te genereren boven het rendement van de verplichtingen, om hiermee te zorgen voor dekkingsgraadherstel en op termijn voor het indexeren van pensioenbetalingen. De return portefeuille bestaat uit de volgende onderdelen: (i) Aandelen ontwikkelde markten, (ii) Aandelen Opkomende markten, (iii) private equity, (iv) obligaties van lagere kredietwaardigheid (high yield en emerging markets debt). In de volgende paragrafen wordt dit nader toegelicht.

(i) Aandelen Ontwikkelde Markten

De aandelenportefeuille bestaat uit passieve, marktkapitalisatie gewogen portefeuilles. Door te kiezen voor 3 regionale fondsen behoudt BPL de flexibiliteit om keuzes te maken rondom de wegingen van de verschillende regio's (Noord Amerika, Europa en Pacific). BPL heeft gekozen voor een invulling middels 3 regionale fondsen die opgeteld de Developed World (ex Select Controversies) Index vormen.

(ii) Aandelen Opkomende Markten

Een gedeelte van de aandelenportefeuille wordt belegd in Opkomende Markten via een passief beleggingsfonds. Als benchmark wordt de MSCI Emerging Markets ex Select Controversies Index gehanteerd.

De rendementen van de verschillende fondsen over 2022 van (i) en (ii) en de benchmarks zijn weergegeven in onderstaande tabel.

	Aandelen Pacific ESG (passief) BlackRock CCF Pacific ESG Screened Equity	Aandelen Noord Amerika ESG (passief) BlackRock CCF North America ESG Screened Equity	Aandelen Europa ESG (passief) BlackRock CCF European ESG Screened Equity	Aandelen Opkomende markten (passief) iShares Emerging Market Screened Equity
Fonds	-9,33%	-15,53%	-10,17%	-15,20%
Benchmark	-8,53%	-15,59%	-11,63%	-15,76%
Excess return	-0,80%	0,06%	1,46%	0,56%
In deze assetcategorie werd eind 2022 belegd (procenten van totaal belegd vermogen):				
	2,89%	20,35%	5,38%	3,85%

(iii) Private Equity

De waarde van de beleggingen in de private equity fondsen daalde van € 48,4 miljoen per eind 2021 naar € 44,2 miljoen per eind 2022. Er werden in 2022 € 5,1 miljoen aan uitkeringen (distributions) ontvangen en er werd € 150 duizend aan contributies door BPL gestort ('capital calls').

De beleggingen in de categorie private equity vinden plaats via drie fondsen. Gezamenlijk behielden deze fondsen in 2022 een rendement van +0,9%.

De rendementen gemeten van de vier fondsen, sinds start:

Private Equity Fondsen	Sinds start	Rendement 2022
Stafford Clean Tech Private Equity II (USD)	-14,5%	14,07%
Stafford Global Private Equity IV	8,40%	-14,41%
Stafford European Private Equity V CV	8,00%	17,71%
In deze categorie werd eind 2022 belegd (van totaal belegd vermogen): 4,94%		

Specifieke informatie over de status van de commitments per 31 december 2022 inclusief oproepen/uitkeringen gedurende 2022 is weergegeven in de volgende tabel.

PE-Fondsen (bedragen in Euro's)	Commitment		Opgeroepen (Capital Calls)	Restant Commitment	Uitgekeerd (Distributions)	Valuta	Opgeroepen in 2022	Uitgekeerd in 2022
	Aangegaan	Bedrag						
Clean Tech Private Equity II (USD)	22-12-2006	12.000.000	12.000.000	-	859.075	USD	-	-
Stafford Global Private Equity IV	26-5-2009	20.000.000	20.000.000	-	19.973.710	EUR	-	3.985.000
Stafford European Private Equity V	4-6-2015	20.000.000	18.618.398	1.381.602	1.122.197	EUR	150.075	1.122.197

(iv) Obligaties van lagere kredietwaardigheid (high yield en emerging markets debt)

BPL belegt in obligaties van uitgevers met een lagere kredietkwaliteit in de verwachting dat dit tot een hoger rendement leidt. Deze categorieën zijn onderdeel van de rendementsportefeuille van BPL. Dit betreft zowel obligaties in bedrijven (de categorie 'High Yield') als overheden uit opkomende landen ('Emerging Markets Debt'). De obligaties uitgegeven door overheden uit opkomende landen zijn uitgegeven in lokale valuta.

De rendementen van de verschillende obligatiefondsen waarin BPL belegt zijn weergegeven in onderstaande tabel.

Rendement	Global High Yield Wellington*	Emerging Markets Debt LC Neuberger	Emerging Markets Debt HC L&G
Fonds	-3,83%	-6,77%	-12,94%
Benchmark	-3,87%	-5,90%	-13,61%
Excess Return	0,04%	-0,87%	0,67%
In deze assetcategorie werd eind 2022 belegd (procenten van totaal belegd vermogen):			
	5,09%	2,44%	2,50%

* De opbrengsten n.a.v de verkoop van Robeco CGF European High Yield Bonds en Logan Circle zijn in 2022 belegd in Wellington Global High Yield Fund. De startdatum voor de rendementsberekening is 24 maart 2022.

Maatschappelijk verantwoord beleggen

Het BPL heeft in 2021 (opnieuw) aandacht besteed aan het beleid rond Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (MVB). Het BPL ziet het ontwikkelen van het MVB-beleid als een iteratief proces, waarvan het uiteindelijke eindpunt nog niet is bereikt. Het MVB-beleid zal gedurende dit proces verder worden aangepast.

BPL weegt algemene ESG-criteria mee bij haar investeringsbeslissingen. Echter, BPL weegt niet specifiek mee wat de ongunstige effecten van beleggingsbeslissingen zijn op de duurzaamheidsfactoren zoals gedefinieerd in de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR), wat Europese wetgeving is voorkomend uit het EU Actieplan Duurzame Financiering. De reden om dit niet mee te wegen is dat BPL momenteel geen beschikking heeft tot gegevens die inzicht kunnen bieden in wat de ongunstige effecten zijn en de rapportageverplichtingen die tot hogere kosten (kunnen) leiden.

BPL classificeert haar pensioenregeling als een duurzaam product dat ecologische of sociale kenmerken promoot, waarbij gedeeltelijk in duurzame producten wordt belegd (art. 8 conform de SFDR-classificatie). BPL heeft met de pensioenregeling duurzaam beleggen niet als doel, echter heeft het fonds wel de visie dat maatschappelijk verantwoord beleggen bijdraagt aan haar lange termijn doelstelling en onderdeel is van haar fiduciaire taak. Dit betekent dat BPL bij beleggingsbeslissingen in het gehele beleggingsproces rekening houdt met milieu-, sociale en bestuurlijke factoren. Deze classificatie is onderdeel van de SFDR.

Beleid

Het MVB-beleid van het BPL is gebaseerd op de resultaten van een onderzoek onder bestuursleden. In een volgend deelnemersonderzoek wil het bestuur dit MVB-beleid toetsen bij de deelnemers.

Doelstellingen

Het MVB-doel van het BPL is tweeledig:

1. **Portefeuilledoelstelling:** Met maatschappelijk verantwoord beleggen wil het BPL rekening houden met ESG-maatstaven in de daadwerkelijke allocatie naar beleggingscategorieën, ondernemingen en landen. Het BPL heeft hiermee ten doel dat de portefeuille een betere risico-rendementsverhouding kent dan een portefeuille waarbij geen rekening wordt gehouden met ESG-factoren.
2. **Invloed doelstelling:** Anderzijds wil het BPL invloed uitoefenen op de bedrijven waarin het belegt. Het BPL vindt elk van de drie factoren binnen ESG hierbij belangrijk. De instrumenten die hierbij worden ingezet zijn stemmen (voting) en het aangaan van gesprekken met het bedrijf/land over wat voor het fonds belangrijk is (engagement).

Methoden

Het BPL adresseert de ecologische en sociale kenmerken die het fonds promoot door middel van de volgende methoden:

A. ESG integratie

Het BPL ziet maatschappelijk verantwoord beleggen als een integraal onderdeel van het beleggingsproces. Dit betekent dat in elke stap van het beleggingsproces, bij elk besluit over het beleggingsbeleid, MVB onderdeel is van de besluitvorming, aanvullend op de gebruikelijke financiële factoren. MVB wordt daarom altijd in samenhang met (verwacht) rendement, risico en kosten bekeken.

De ESG-integratie in de beleggingsportefeuille verschilt per beleggingscategorie, afhankelijk van de mogelijkheden en het belang van maatschappelijk verantwoord beleggen per categorie. Omdat het BPL de vermogensbeheeractiviteiten heeft uitbesteed, zal het BPL ook richting de vermogensbeheerders haar MVB-doelstellingen kenbaar maken, zodat deze in de uitbestede werkzaamheden betrokken kunnen worden.

Bij de selectie en monitoring van beleggingsfondsen worden ESG-criteria expliciet meegenomen.

B. Engagement

Het BPL wil door middel van het aangaan van de dialoog (engagement) haar invloed als aandeelhouder inzetten en positieve verandering bewerkstelligen bij de bedrijven waarin het belegt en ondernemingen stimuleren om maatregelen te nemen om schendingen in de toekomst te voorkomen. Het BPL vindt het belangrijk om de dialoog aan te gaan om de kans op positieve verandering te benutten, om op deze manier bij te dragen aan de kwaliteit, duurzaamheid en continuïteit van ondernemingen en markten. Meer informatie over het engagement beleid van het fonds is in het MVB-beleid te vinden.

Stemmen

Het stemrecht is een van de belangrijkste rechten van een aandeelhouder. Een hoge opkomst op aandeelhoudersvergaderingen zorgt voor stabiele besluitvorming, breed gedragen besluiten en het voorkomt dat kleine groepen aandeelhouders de vergadering naar hun hand zetten. Het actief uitoefenen van het stemrecht draagt bij aan het creëren van lange termijn aandeelhouderswaarde en past bij een verantwoord beleggingsbeleid. Meer informatie over het stembeleid van het fonds is in het MVB-beleid te vinden.

C. Uitsluiting

Het BPL wil niet beleggen in ondernemingen en landen waarvan producten of kernactiviteiten in strijd zijn met internationale verdragen of de principes van het BPL. Het BPL hanteert daartoe een uitsluitingslijst. Meer informatie over het uitsluitingsbeleid van het fonds is in het MVB-beleid te vinden.

ESG-indicatoren

In 2022 heeft BPL de ESG-risico's uitgewerkt volgens de eigen IRM-cyclus. Dit heeft geleid tot het vaststellen van een aantal nieuwe ESG-risico's en het aanscherpen van een aantal bestaande risico's, zodat ESG daarin wordt meegenomen. De risicotolerantiegrenzen en de bruto-risico en netto-risico's voor de relevante risico's zijn vastgesteld. Ook het klimaatrisico ten aanzien van CO2-uitstoot, de ESG-scores en het percentage van de portefeuille dat belegd is in SFDR artikel 8 producten zijn geconcretiseerd.

Gegevensbronnen

Er worden nog geen gegevensbronnen geraadpleegd door het pensioenfonds.

Screeningcriteria

Het pensioenfonds hanteert een uitsluitingsbeleid waarin het, naast de wettelijke uitsluitingen, zoveel mogelijk rekening houdt met algemeen aanvaarde internationale normen. Het pensioenfonds belegt niet:

- in ondernemingen die 'controversiële wapens' (zoals cluster munitie), of cruciale onderdelen daarvan, produceren, verkopen of distribueren;
- In ondernemingen die zich schuldig maken aan ernstige en structurele schendingen van de UN Global Compact Principes;
- Ook belegt BPL niet in ondernemingen die betrokken zijn bij nucleaire wapens;
- Tenslotte kan er ook tot uitsluiting worden overgegaan als na een periode van intensieve 'engagement' een bedrijf onvoldoende verbetert of hierover het gesprek wil aangaan;
- in strijd met de sanctielijsten van de Verenigde Naties, de Europese Unie of de nationale overheid.

De fiduciair beheerder zorgt voor screening van de portefeuille op deze criteria. De 'uitsluitingslijst' wordt toegepast op alle beleggingen van het BPL, met dien verstande dat bij beleggingen in fondsen een gecombineerd exposure naar alle uitgesloten bedrijven gezamenlijk wordt toegestaan van maximaal 5% per beleggingsfonds.

Overzicht per beleggingscategorie

In het volgende overzicht is per beleggingscategorie waar het BPL in belegt, weergegeven welke methoden worden gehanteerd voor de uitvoering van het ESG-beleid. Ook is weergegeven welke benchmark gebruikt wordt en hoe deze aansluit bij de ESG-kenmerken.

Categorie	Benchmark	Manager	Strategisch gewicht	Product classificatie	Principal Adverse Impact *1	Engagement	Voting	ESG uitsluitingen	ESG benchmark
Matching portefeuille									
Kern LDI	Pensioen-verplichtingen	BlackRock	24,5%	Overig, grijs	Ja	Nvt	Nvt	Nvt	Nee
Cash	Overnight cash	BlackRock	0,0%	8, lichtgroen	Ja	Ja	Nvt	Ja *2	Nee
Hypotheken	Portefeuille	Achmea	5,0%	8, lichtgroen	Nee	Nvt	Nvt	Nvt	Nee
		NN	5,0%	Overig, grijs	Nee	Nvt	Nvt	Nvt	Nee
Bedrijfsobligaties	Barclays Euro	BlueBay	8,5%	8, lichtgroen	Ja	Ja	Nvt	Nee	Nee
	Aggregate Corporate index	Robeco	9,0%	8, lichtgroen	Ja	Ja	Nvt	Nee	Nee

*1. Op basis van MSCI Controversy Scores. Red Flags (Controversy score 0/Very Severe) worden uitgesloten.

*2. Uitsluitingen op basis van BlackRock Baseline Screens (MSCI): Controversial weapons, Civilian Firearms, Nuclear weapons, Fossil Fuels, Tobacco & UN Global Compact Violators.

Categorie	Benchmark	Manager	Strategisch gewicht	Product classificatie	Principal Adverse Impact *1	Engagement	Voting	ESG uitsluitingen	ESG benchmark
Return portefeuille									
Emerging Market Debt - LC	JPMorgan GBI-EM Global Diversified Index	Neuberger Berman	2,5%	8, lichtgroen	Ja	Ja	Nvt	Nee	Nee
Emerging Market Debt - HC	JPMorgan ESG EMBI Global Diversified Index in EUR	Legal & General Investment Management	2,5%	8, lichtgroen	Ja	Nee	Nvt	Ja*3	Ja
High Yield – Global	ICE BofA Global HY Constrained Index in EUR	Wellington	5,0%	8, lichtgroen	Ja	Ja	Nvt	Nee	Nee
Aandelen North America	MSCI North America ex Select Controversies Index (ESG Screened)	BlackRock	19,5%	8, lichtgroen	Ja	Ja	Ja	Ja *2	Ja
Aandelen Europa	MSCI Europe ex Select Controversies Index (ESG Screened)	BlackRock	5,5%	8, lichtgroen	Ja	Ja	Ja	Ja *2	Ja
Aandelen Asia	MSCI Pacific ex Select Controversies Index (ESG Screened)	BlackRock	3,0%	8, lichtgroen	Ja	Ja	Ja	Ja *2	Ja
Aandelen EM	MSCI Emerging Markets ex Select Controversies Index (ESG Screened)	BlackRock	4,5%	8, lichtgroen	Ja	Ja	Ja	Ja *2	Ja
Private Equity	Portefeuille	Stafford	5,0%	Overig, grijs	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
FX overlay	Nvt	BlackRock	0,0%	Overig, grijs	Nvt	Nvt	Nvt	Nvt	Nvt

*1. Op basis van MSCI Controversy Scores. Red Flags (Controversy score 0/Very Severe) worden uitgesloten.

*2. Uitsluitingen op basis van BlackRock Baseline Screens (MSCI): Controversial weapons, Civilian Firearms, Nuclear weapons, Fossil Fuels, Tobacco & UN Global Compact Violators.

*3. Uitsluitingen op basis van JPMorgan index).

Belangrijkste wijzigingen voor 2023

In deze paragraaf worden de belangrijkste voorgenomen wijzigingen per onderdeel van de beleggingsportefeuille beschreven voor 2023. Deze wijzigingen zijn gebaseerd op een uitgebreide review van de portefeuille over een langere periode.

Op basis van de vooruitzichten ziet BPL geen aanleiding om de wegingen in de Strategische Norm Portefeuille in 2023 te wijzigen.

A. Overig – FX-overlay

Ten aanzien van de valuta-afdekking wordt onderzocht of het nog langer wenselijk is om de Britse Pond (GBP) en Japanse Yen (JPY) af te dekken, aangezien de posities in GBP en JPY steeds kleiner worden in de totale portefeuille.

Aandachtsgebieden voor 2023

In 2023 staan aanvullende onderwerpen op de agenda, naast de gebruikelijke jaarlijks terugkerende onderwerpen. Deze aanvullende onderwerpen worden in de hiernavolgende paragrafen separaat toegelicht.

Impact bepaling nieuw pensioenakkoord op beleggingsbeleid

Het bestuur en sociale partners van BPL hebben in 2022 aangegeven dat het solidaire contract voorsnog de voorkeur geniet. Zodra de parlementaire behandeling van het nieuwe pensioenakkoord afgerond is (naar verwachting voorjaar 2023) en de wetgeving definitief is, zal dit voorgenomen besluit bekrachtigd moeten worden. Ook zal het bestuur zich moeten gaan uitspreken of de bestaande rechten al dan niet worden ingevaren in de nieuwe regeling, al lijkt dit op dit moment wel de meest voor de hand liggende optie.

De balansmanagement commissie (BMC) zal in 2023 en verder de consequenties van het nieuwe pensioencontract op het strategische beleggingsbeleid in kaart brengen. Ook zal de BMC uitgebreid stil staan bij het beheer van de portefeuille in de transitieperiode.

Daarnaast zal de BMC zich ook moeten gaan buigen over het Target Operating Model Vermogensbeheer voor de toekomst, waarin de rollen van de verschillende gremia en uitbestedingspartners wordt uitgewerkt. De activiteiten die hiervoor zijn beschreven zullen naar verwachting niet in 2023 afgerond zijn.

ESG-beleid cyclus

In 2021 heeft het bestuur de ESG ambitie van het fonds herijkt. In 2023 wil het bestuur de effecten van het herijkte beleid in kaart brengen en beoordelen of verdere aanscherping van het beleid gewenst is. In dit kader zal BPL aandacht besteden aan (a) het omzetten van de LDI portefeuille naar een SFDR artikel 8 portefeuille, (b) de opt-out keuze om de verklaring over de belangrijkste ongunstige effecten op te stellen heroverwegen (c) het aanscherpen van het voting beleid ('Voting Choice'), en (d) doorontwikkelen van de ESG-rapportages om een effectieve besturingscyclus van 'plan-do-check-act' mogelijk te maken.

Pensioenen

Premies

Premies (x 1.000 Euro)	2022	2021
Ontvangen premie	16.213	15.545
Gedempte kostendeekkende premie	16.200	15.457
Zuivere kostendeekkende premie	24.403	25.300

In onderstaande tabel wordt zowel de zuivere als de gedempte kostendeekkende premie uitsplitst weergegeven:

Kostendeekkende premie (x 1.000 Euro)	Zuiver	Gedempt
Comingservice ouderdoms- en partnerpensioenen	18.340	7.728
Opslag toekomstige uitvoeringskosten	413	174
Risicopremie overlijden	390	258
Risicopremie arbeidsongeschiktheid	1.212	1.212
Opslag voor Vereist Eigen Vermogen	3.827	1.762
Opslag voor uitvoeringskosten	221	221
Opslag voorwaardelijk	-	4.845
Totaal	24.403	16.200

De zuiver kostendeekkende premie wordt vastgesteld op de rentetermijnstructuur primo boekjaar zoals door DNB gepubliceerd.

De premie bestaat uit de actuariële inkoop van onvoorwaardelijke onderdelen en de risicopremies voor overlijden en arbeidsongeschiktheid, een opslag voor het in stand houden van het vereist eigen vermogen, een opslag voor de uitvoeringskosten en eventueel de overeengekomen premie voor voorwaardelijke onderdelen.

Het fonds maakt gebruik van de mogelijkheid om de kostendeekkende premie te dempen. De gedempt kostendeekkende premie over 2022 wordt vastgesteld op basis van het verwachte rendement. De afgeleide gemiddelde rente is 1,5%.

De pensioenregeling wordt gefinancierd door een voor iedere deelnemer gelijke jaarpremie. De premie wordt jaarlijks door het bestuur vastgesteld als het maximum van:

- De premie van het voorgaande jaar verhoogd met de ontwikkeling van de CBS-index "CPI alle huishoudens (niet afgeleid)", over de periode september tot september.
- De gedempte kostendeekkende premie.

In de situatie dat BPL een vermogenstekort heeft en de premiedekkingsgraad lager is dan de dekkingsgraad, kan het bestuur besluiten om de onder a en b van dit artikel genoemde premie te verhogen met een extra premie.

Evenwichtigheid

In 2021 heeft het bestuur besloten om de premie voor 2022 te baseren op een premiedekkingsgraad per 31 december 2021 van circa 78,75%, om zo de dekkingsgraad achteruitgang door pensioenopbouw te beperken. Omdat de premie op basis van de CPI verhoging hoger is dan de gedempte kostendeekkende premie, voor 2022 is de premie vastgesteld op € 2.875 per maand.

Bij het vaststellen van de premie heeft het volgende meegewogen:

- Het bestuur is van mening dat het niet evenwichtig is om de premie te verhogen naar een niveau waarbij de premie geen invloed heeft op de dekkingsgraadontwikkeling of naar een premiedekkingsgraadniveau van 100%. Het bestuur is van mening dat de actieven dan te veel benadeeld worden, zeker gegeven de premieverhogingen die in de afgelopen jaren reeds zijn doorgevoerd.
- Daarnaast ligt het premieniveau in de buurt van de premie, die momenteel wordt verwacht als fiscaal maximale premie in het nieuwe pensioenstelsel dat naar verwachting de komende jaren wordt geïmplementeerd.
- De verwachting is dat de kortings- en toeslagregels tijdens de transitieperiode naar het nieuwe pensioenstelsel worden aangepast. Voor 2021 is een vrijstellingsregeling aangekondigd en voor 2022 het transitie FTK.
- Het bestuur is van mening dat een premiedekkingsgraad van het niveau van 2021 en 2022 op langere termijn niet houdbaar is. In het kader van de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel accepteert het bestuur van BPL in 2022 de eerder genoemde dekkingsgraadachteruitgang.

Ontwikkeling dekkingsgraad

Actuele dekkingsgraad

In 2022 is de actuele dekkingsgraad gedaald van 116,1% naar 114,4%. In onderstaande tabel wordt de ontwikkeling van de dekkingsgraad uitgesplitst naar de verschillende componenten.

Ontwikkeling actuele dekkingsgraad (in procenten)

01-01-2022	116,1
1) Nieuwe aanspraken	-0,8%
2) Uitkeringen	0,6%
3) Toeslagverlening	-14,3%
4) Wijziging RTS, gevolgen TV	53,6%
5) Beleggingsresultaat	-20,4%
6) Overige oorzaken	-20,4%
31-12-2022	114,4%

- In 2022 heeft de feitelijke premie een premiedekkingsgraad van 78,6%. Doordat de dekkingsgraad op 1 januari 2022 gelijk was aan 116,1%, heeft de betaalde premie in combinatie met de pensioenopbouw een negatief effect gehad op de dekkingsgraad van 0,8%.
- Het verrichten van uitkeringen in 2022 heeft vanwege het vrijvallen van de buffer een positief effect gehad op de dekkingsgraad van 0,6%.
- Het bestuur heeft in 2022 besloten om op basis van de versoepelde indexatieregels onder Transitie FTK per 1 januari 2022 alsnog 2,69% toe te kennen. Voor 2023 heeft het bestuur besloten een toeslag te verlenen tot een ondergrens van de actuele dekkingsgraad van 115%. Dit vertaalde zich in een toeslag van 11,3%. De indexatie heeft een negatief effect op de dekkingsgraad van 14,3%.
- Het BPL kent een dynamische staffel met betrekking tot de renteafdekking. Op 8 september 2022 heeft het bestuur besloten om de renteafdekking te verhogen van 37,5% naar 60%. De renteafdekking is gebaseerd op de zuivere rentetermijnstructuur. De wijziging van de rente heeft een positief effect gehad op de dekkingsgraad van 53,6%.
- Door overige oorzaken (zoals bijvoorbeeld kosten, mutaties, maar ook door het samengestelde effect van M1 tot en met M5) kan de dekkingsgraad wijzigen. Het effect van mutaties (-1,4%) en de kruiseffecten (-19,0%) heeft per saldo geleid tot een afname van 20,4%.

Beleidsdekkingsgraad

De beleidsdekkingsgraad is in boekjaar 2022 gestegen van 109,8% naar 120,6%. De beleidsdekkingsgraad is vastgesteld als het gemiddelde van de actuele dekkingsgraad van de afgelopen 12 maanden. De beleids- en actuele dekkingsgraad worden maandelijks gepubliceerd op de website van BPL.

Bij de vaststelling van de beleidsdekkingsgraad is rekening gehouden met het totale vermogen en de totale technische voorzieningen.

Reële dekkingsgraad

Met ingang van boekjaar 2015 dienen pensioenfondsen naast de actuele dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad tevens de reële dekkingsgraad te rapporteren aan DNB. De reële dekkingsgraad van het pensioenfonds bedraagt per ultimo 2022 93,1%.

Bij de berekening van de reële dekkingsgraad wordt rekening gehouden met de verwachte stijging van de prijzen. De reële dekkingsgraad geeft de verhouding weer tussen de beleidsdekkingsgraad en de dekkingsgraad waarbij pensioenen volledig meestijgen met de prijzen.

Ontwikkeling voorziening

De voorziening risico pensioenfonds bedraagt eind 2022 € 802.475.000 en is daarmee ten opzichte van de stand eind 2021 (€ 983.394.000) gedaald. Zie voor de ontwikkeling van de voorziening verder de jaarrekening.

Herstelplan

In een herstelplan geeft een pensioenfonds aan of de financiële positie van het pensioenfonds binnen de gestelde wettelijke termijnen herstelt tot aan het niveau van het vereist vermogen. De financiële positie wordt uitgedrukt in een percentage, de (beleids)dekkingsgraad. Voorts legt het pensioenfonds vast of het herstel kan worden bereikt met of zonder aanvullende maatregelen.

Op 1 april 2022 is een nieuw herstelplan ingediend naar de situatie eind 2021. Op basis van het reguliere beleid wordt verwacht dat de beleidsdekkingsgraad in 2023 is hersteld tot het vereist eigen vermogen (118,8%). Dit is binnen de gekozen hersteltermijn van 10 jaar.

In het herstelplan legt het pensioenfonds vast welke maatregelen het pensioenfonds wil nemen om zijn financiële positie te verbeteren. De financiële positie van het pensioenfonds wordt uitgedrukt in een percentage, de dekkingsgraad. Binnen 10 jaar moet het pensioenfonds weer boven het vereist eigen vermogen zitten. Eind 2022 is de financiële situatie voldoende, en hoeft het pensioenfonds het herstelplan niet meer te actualiseren.

Indexatie- en kortingsbeleid

BPL probeert ieder jaar de pensioenen en de opgebouwde aanspraken te verhogen met de prijsontwikkeling. Het bestuur heeft in 2022 gebruik gemaakt van de verruimde regels rondom indexatie de (versoepelingsregeling toeslag 2022) en per 1 januari 2022 een extra indexatie toegekend van 2,69%. Ook besloot het bestuur om de pensioenen en de aanspraken per 1 januari 2023 te verhogen met 11,3% (dit was mogelijk omdat BPL gebruik gaat maken van het transitie FTK). De consumentenprijsindex (CPI) steeg in de periode september 2021 t/m september 2022 met 14,53%.

Bovenstaande indexatie leidt tot een verschuiving van het vermogen actieven naar pensioengerechtigden. Er wordt namelijk vermogen vanuit de dekkingsgraad overgeheveld naar de pensioenuitkeringen. Het bestuur is van mening dat deze verschuiving evenwichtig is gezien het feit dat er over de periode 2009 t/m 2021 sprake is van een cumulatieve achterstand in de indexatie van 22,84%. Daarnaast wordt een buffer aangehouden en wordt niet de volledige toeslag verleend onder het transitie FTK.

Of deelnemers in de toekomst nog evenveel kunnen kopen met hun pensioen hangt af van de toeslagverlening en de stijging van de prijzen. De afgelopen jaren waren de toeslagverlening en de stijging van de prijzen (overgenomen van Centraal Bureau voor de Statistiek) als volgt:

Toeslagen (in procenten)									
2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
0,00	0,00	0,26	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	2,69

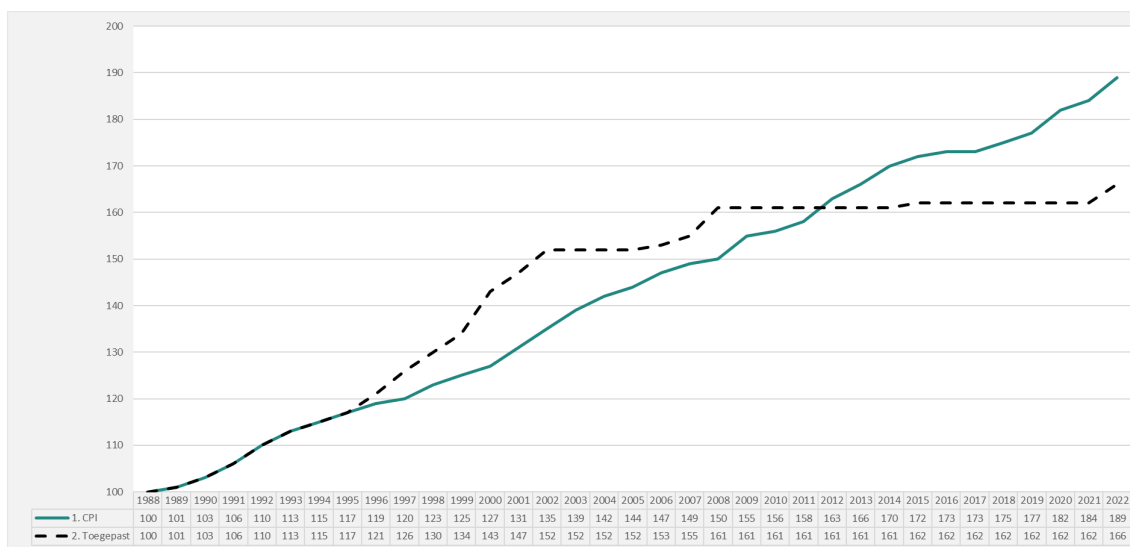
Onderstaande CPI is gebaseerd op de periode september-september van het voorliggende jaar.

Consumentenprijsindex (CPI) (in procenten)									
2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
2,30	2,45	0,88	0,60	0,07	1,45	1,88	2,65	1,12	2,69

BPL betaalt de toekomstige verhogingen van uw (opgebouwde) pensioen uit beleggingsrendement. In het geval van een verhoging en de verwachting voor de komende jaren is er niet meteen ook recht op verhogingen in de toekomst.

Het pensioen kan in uitzonderlijke gevallen ook worden verlaagd. De afgelopen jaren is het pensioen niet verlaagd.

Indexering 1988 t/m 2022 in vergelijking met stijging consumenten prijsindex (CPI)

Pensioenbeleid

Pensioenbeleid

Kenmerken pensioenregeling

Het BPL kent per 2022 nog maar één lopende verplichte pensioenregeling:

- Pensioenstatuut 2015 (geldend vanaf 1 januari 2018).

Pensioenstatuut 1988 beëindigd per 1 januari 2021

Per 1 februari 2020 is de laatste actieve deelnemer (FLP'er) aan Pensioenstatuut 1988 gepensioneerd vanwege het bereiken van de reglementaire pensioenleeftijd van 65 jaar. Dit betekende dat het Pensioenstatuut 1988 (inclusief FLP-bepalingen) kon worden beëindigd. Daarop is het Pensioenstatuut 1988 per 1 januari 2021 beëindigd.

Middels een nieuwe overgangsbepaling in Pensioenstatuut 2015 is gewaarborgd dat de pensioenaanspraken en pensioenrechten, die zijn verkregen onder Pensioenstatuut 1988, worden behouden.

Pensioenstatuut 2015 (geldend vanaf 1 januari 2018)

In het Pensioenstatuut 2015 wordt ouderdoms- en partnerpensioen opgebouwd op basis van een voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling. Deze pensioenovereenkomst heeft het karakter van een uitkeringsregeling.

Het ouderdomspensioen is gelijk aan 1,875% per deelnemersjaar van de vastgestelde pensioengrondslag uitgaande van een pensioenrekendatum van 68 jaar.

De pensioengrondslag is het fiscaal maximale pensioengevend inkomen minus de minimaal toegestane franchise.

De deelneming vangt aan op de eerste dag van de maand waarin betrokkene als registerloods is ingeschreven in het Loodsenregister en eindigt met ingang van de (vervroegde) pensioendatum.

De pensioendatum is de eerste dag van de maand waarin de inschrijving van de loods in het Loodsenregister uiterlijk wordt doorgehaald, thans 60 jaar.

In deze regeling is naast 70% partnerpensioen en een tijdelijke partnerpensioen ook een wezenpensioen en een arbeidsongeschiktheidspensioen opgenomen.

De pensioenregeling wordt gefinancierd door een voor iedere deelnemer gelijke jaarpremie.

De premie wordt jaarlijks door het bestuur vastgesteld als het maximum van:

- a) De premie van het voorgaande jaar verhoogd met de ontwikkeling van de CBS-index "CPI alle huishoudens (niet afgeleid)", over de periode september tot september.
- b) De gedempte kostendekkende premie.

In de situatie dat BPL een vermogenstekort heeft en de premiedekkingsgraad lager is dan de dekkingsgraad, kan het bestuur besluiten om de onder a en b van dit artikel genoemde premie te verhogen met een extra premie.

Indien de gedempte kostendekkende premie hoger is dan de premie genoemd onder a) of indien het bestuur besluit tot extra premie, kan de NLc-Ledenvergadering binnen 30 dagen na de datum van een besluit van het bestuur tot verhoging van de feitelijke premie per 1 januari besluiten de premie lager vast te stellen. Indien door een besluit van de NLc-Ledenvergadering in enig jaar minder premie-inkomsten worden ontvangen dan noodzakelijk is voor de financiering van de pensioenopbouw, stelt het bestuur, gehoord het advies van de adviserend actuaaris, binnen 14 dagen na een besluit van de NLc-Ledenvergadering, zoals hiervoor bedoeld, voor het betreffende jaar een pensioengrondslag vast die met deze verminderde premie-inkomsten rekening houdt.

Wijzigingen in het Pensioenstatuut 2015

- Per 1 januari 2022 zijn de ruil- en vervroegingsfactoren gewijzigd.

Risicobeleid

Risicobeleid

Doelstellingen en uitgangspunten

Het risicomanagement van het BPL is gericht op het beheersen van risico's die het realiseren van de strategische doelstelling kunnen belemmeren. De missie, visie, kernwaarden en strategische doelstellingen van het BPL (zie hoofdstuk Algemeen) zijn het uitgangspunt voor de invulling van het risicomanagement. De risicohouding van het bestuur is kader stellend voor de inrichting en besturing van de interne organisatie. Deze risicohouding is nader geconcretiseerd door middel van risicobereidheidsprincipes.

Integraal risicomanagement (IRM)

In 2022 is de IRM-beleidscyclus weer doorlopen. Dit betekent dat middels het uitvoeren van een risk assessment op de strategische- operationele risico's het integraal risicomanagement weer is herijkt.

Met de implementatie van IORP II is de sleutelfunctiehouder risicobeheer aangesteld binnen het bestuur, met als taak het beoordelen, monitoren en rapporteren over het risicobeheersysteem. Het doel van de risicobeheerfunctie is om het BPL een totaalbeeld te geven van zowel financiële als niet-financiële risico's waaraan het pensioenfonds wordt blootgesteld. Het BPL heeft schriftelijk beleid vastgelegd en zorgt voor de uitvoering hiervan, waarbij het beleid tenminste om de drie jaar wordt geëvalueerd.

Bij beslissingen met een significante impact, verstrekt de sleutelfunctiehouder risicobeheer een onafhankelijke opinie over de risicobeheersing, waardoor dit integraal onderdeel wordt van het bestuurlijke besluitvormingsproces. Daarnaast stelt de sleutelfunctiehouder risicobeheer elk kwartaal een rapport op waarin wordt beschreven welke risico's het BPL in het afgelopen kwartaal heeft gelopen, samen met de acties die zijn ondernomen om deze risico's te beheersen.

Het geformuleerde beleid is vastgelegd in het handboek voor integraal risicomanagement.

Proces

Het stappenplan van het integraal risicomanagement binnen het BPL is gebaseerd op de Handreiking integraal risicomanagement van de Pensioenfederatie. In de volgende figuur is dit stappenplan schematisch weergegeven:

Het BPL onderscheidt strategische en operationele risico's.

Strategische risico's

Onder strategische risico's worden de belangrijkste risico's verstaan die het behalen van de strategische doelstellingen van het BPL in de weg staan. Binnen de strategische risico's wordt onderscheid gemaakt naar:

- Risico's in relatie tot stakeholders.
- Risico's inzake uitvoerbaarheid.
- Risico's inzake de omgeving.

De strategische risico's kunnen het voortbestaan van BPL bedreigen.

Strategische risico's in relatie tot stakeholders	
1.	Het verlies van draagvlak onder de deelnemers.
2.	Een afname van het aantal actieve loodsen.
3.	Het door de NLc-Ledenvergadering onderbrengen van de toekomstige pensioenopbouw bij een andere partij dan BPL, dan wel de introductie van een beschikbare premieregeling.
Strategische risico's inzake uitvoerbaarheid	
4.	Een stijging van de (uitvoerings)kosten.
5.	Het niet kunnen vinden van geschikte bestuurders of leden van het verantwoordingsorgaan binnen de eigen beroepsgroep.
6.	Het niet waarmaken van de pensioenambitie, bijvoorbeeld door een langdurig lage dekkingsgraad.
7.	Ontoereikende risicobeheersing.
8.	Ontoereikende financiële opzet.
9.	Ontoereikend aanpassingsvermogen aan veranderende omstandigheden, bijvoorbeeld door het ontbreken van een veranderbudget.
Strategische risico's inzake omgeving	
10.	Politieke besluitvorming, die van invloed is op de pensioenuitvoering, -waardering, het beleid of de regeling.
11.	Een verlaging van het fiscaal maximaal pensioengevend inkomen in relatie tot de toekomstbestendigheid van het pensioenfonds.

Operationele risico's

Onder de strategische risico's hangen de operationele risico's. Het BPL hanteert hiervoor de FIRM-risicocategorieën zoals destijds door DNB voorgeschreven. In 2022 is de risico-inschatting van de operationele risico's herijkt. De onderstaande tabel toont de FIRM-risicocategorieën en de wijze waarop het BPL deze risicocategorieën beheerst ten opzichte van de fondsdoelstellingen.

FIRM-risicocategorie	Koppeling aan doelstelling
Matching-/ renterisico	Beheersen: enig risico is nodig om ambitie waardevast pensioen te kunnen waarmaken.
Marktrisico	Beheersen: enig risico is nodig om ambitie waardevast pensioen te kunnen waarmaken.
Kredietrisico	Beheersen: enig risico is nodig om ambitie waardevast pensioen te kunnen waarmaken.
Verzekeringstechnisch risico	Accepteren en beheersen in verband met solidariteit binnen de beroepsgroep.
Omgevingsrisico	Zoveel mogelijk beheersen en indien mogelijk vermijden. Dit risico draagt niet bij aan de doelstellingen van het BPL.
Operationeel risico	Zoveel mogelijk beheersen en indien mogelijk vermijden. Dit risico draagt niet bij aan de doelstellingen van het BPL.
Uitbestedingsrisico	Zoveel mogelijk beheersen en indien mogelijk vermijden. Dit risico draagt niet bij aan de doelstellingen van het BPL.
IT-risico	Zoveel mogelijk beheersen en indien mogelijk vermijden. Dit risico draagt niet bij aan de doelstellingen van het BPL.
Integriteitsrisico	Zoveel mogelijk beheersen en indien mogelijk vermijden. Dit risico draagt niet bij aan de doelstellingen van het BPL.
Juridisch risico	Zoveel mogelijk beheersen en indien mogelijk vermijden. Dit risico draagt niet bij aan de doelstellingen van het BPL.

Een nadere specificatie van de bovenstaande risico's is opgenomen in het handboek integraal risicomanagement. Een belangrijk risico dat onder het juridisch risico valt betreft het verslaggevingsrisico. De jaarrekening is opgesteld op basis van in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor de financiële verslaggeving en de wettelijke bepalingen inzake de jaarrekening zoals deze zijn vermeld in Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek (BW) en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ), in het bijzonder Richtlijn 610 Pensioenen. Dit wordt jaarlijks gecontroleerd door de onafhankelijke accountant.

Het integriteitsrisico is nader uitgewerkt in de systematische integriteitsrisicoanalyse. Per risico wordt als eerste stap het zogenaamde "brutorisico" bepaald. Dat gebeurt door vermenigvuldiging van de scores op kans en impact. Voor de inschatting van de kans en impact van het risico wordt onderstaande vijfpuntschaal gehanteerd, zoals deze ook door DNB wordt voorgeschreven:

Kans dat het risico zich voordoet	Weging	Impact van het risico t.o.v. doelstelling(en)
Zeer gering	1	Zeer gering
Laag	2	Laag
Middel	3	Middel
Hoog	4	Hoog
Vrijwel zeker	5	Catastrofaal

De vermenigvuldiging van de scores op kans en impact resulteert in het brutorisico. Vervolgens wordt in samenhang met de beheersmaatregelen het nettorisico bepaald. De drie grootste strategische risico's worden getoond in onderstaande tabel.

Strategisch risico	Bruto risico	Beheersmaatregelen	Netto risico
Politieke besluitvorming, die van invloed is op de pensioenuitvoering, -waardering, het beleid of de regeling.	16 (hoog)	<ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkelingen volgen en impact daarvan bepalen op het BPL; • Gevolgen kwantificeren d.m.v. scenario-analyse; • Invloed aanwenden via Pensioenfederatie; • Het op peil houden van de deskundigheid binnen de fondsorganen; • Zitting hebben in de Kring van Beroepspensioenfondsen. 	16 (hoog)
Een verlaging van het fiscaal maximaal pensioengevend inkomen in relatie tot de toekomstbestendigheid van het BPL	9 (middel)	<ul style="list-style-type: none"> • Het onderzoeken van alternatieven i.s.m. de NLc-Ledenvergadering; • Gevolgen kwantificeren d.m.v. scenario-analyse; • Het heroverwegen van de toekomst van het pensioenfonds; • Monitoren wet- en regelgeving. 	9 (middel)
Het verlies van draagvlak onder de deelnemers	12 (middel-hoog)	<ul style="list-style-type: none"> • Bestuurders maken deel uit van de beroepsgroep en zijn toegankelijk voor de deelnemers, weten wat er speelt binnen de beroepsgroep; • Maandelijkse nieuwsbrief inzake beleid, uitkomsten en onderliggende argumentatie; • Presentaties aan deelnemers o.a. over premieniveau; • Enquêtes onder deelnemers o.a. over toekomst; • Bijwonen van regiobijeenkomsten door bestuursleden; • Evenwichtige belangenafweging, specifiek aandacht voor de jongeren. • Verzorgen van webinars incl. Q&A • Actuele en toegankelijke website. 	8 (middel)

De twee grootste operationele risico's worden getoond in onderstaande tabel.

Operationeel risico	Bruto risico	Beheersmaatregelen	Netto risico
<u>Omgevingsrisico:</u> Het risico dat ontwikkelingen bij de beroepsgenoten de reputatie van het pensioenfonds (negatief) beïnvloeden.	16 (hoog)	<ul style="list-style-type: none"> • Het bestuur is onafhankelijk (zonder financiële incentive); • Het bestuur leeft het integriteitsbeleid na en voert jaarlijks een SIRA uit; • De bestuursleden zijn zichtbaar en toegankelijk voor de beroepsgroep en weten derhalve wat er speelt; • Evenwichtige belangenafweging wordt in de besluitvorming betrokken. • Verzorgen van webinars incl. Q&A. • Actuele en toegankelijke website. 	12 (middel-hoog)
<u>Marktrisico:</u> Het risico van veranderingen in de waarde van (verhandelbare instrumenten binnen) de portefeuille als gevolg van wijzigingen in marktprijzen.	16 (hoog)	<ul style="list-style-type: none"> • Gespreide portefeuille; • De balansrisico's worden gemonitord middels rapportages van de fiduciair en onafhankelijke beleggingsadviseur. 	9 (middel)

Gemanifesteerde risico's

Inflatierisico

Eind 2022 was de dekkingsgraad van het BPL ontoereikend om een volledige toeslag te kunnen uitkeren, wat heeft geresulteerd in een vermindering van de koopkracht van de pensioenen.

Uitbestedingsrisico

MN

Vanwege strategische redenen heeft MN besloten de dienstverlening inzake het bestuursbureau niet verder te continueren. Het bestuur heeft deze dienstverlening elders onder kunnen brengen waarbij het uitgangspunt is geweest dat de continuïteit geborgd blijft en de impact voor de deelnemers zo minimaal mogelijk is.

Juridisch risico

Zoals eerder aangegeven in het bestuursverslag heeft de rechter uitspraak gedaan inzake het ontslag van een voormalig lid van het verantwoordingsorgaan. De rechter veroordeelt BPL tot vergoeding van de schade die het voormalig lid heeft geleden door de schorsing, bestaande uit misgelopen vergoedingen conform de vergoedingsregeling van BPL voor de VO-werkzaamheden in de periode vanaf 23 december 2020 tot aan maart 2021.

Als gevolg van deze uitspraak heeft het bestuur reputatierisico gemonitord. Op basis van deze monitoring stelt het bestuur dat er geen sprake is geweest van reputatieschade.

Werkzaamheden 2022 Sleutelfunctiehouder Risicobeheer

Eerste kwartaal

De ontwikkeling en implementatie van het integraal risicomanagement is een continu proces. Zo is in het eerste kwartaal een risico opinie opgesteld met een positief oordeel inzake de voortgangsrapportage WTP Q4 2021.

Tevens is geconstateerd dat:

- Het bestuur adequaat heeft gehandeld i.r.t. de situatie in Oekraïne;
- De sanctiewetgeving wordt nageleefd;
- De aandachtspunten in de Q4 rapportage door de werkgroepen zijn geadresseerd;
- De werkgroep transitie pensioenregeling conform planning zijn werkzaamheden uitvoert;
- In de NLC-vergadering van 8 februari 2022 er een principebesluit is genomen inzake de solidaire premieregeling;
- Er een instructiebrief aan BlackRock is gestuurd om de rebalancing gang te zetten. De bandbreedte van de "liquid portfolio" werd overschreden (65,5% versus 65,56%).

Tweede kwartaal

In het tweede kwartaal zijn drie risico opinies opgesteld, allen met een positief oordeel. De opinies hebben betrekking op het vergoedingsvoorstel van BSG, de voortgangsrapportage WTP Q1 2022 en de investment case inflation linked bonds.

Tevens is geconstateerd dat:

- De sanctiewetgeving wordt nageleefd;
- De aandachtspunten in de Q1 rapportage door de werkgroepen zijn geadresseerd;
- De werkgroep transitie pensioenregeling conform planning zijn werkzaamheden uitvoert, dan wel voldoende toegelicht;
- In de NLC-vergadering van 7 juni 2022 is de heer Waasdorp voorgedragen voor herbenoeming en de heer Witzier benoemd als aspirant-bestuurslid.

Derde kwartaal

In het derde kwartaal zijn twee risico opinies opgesteld, beide met een positief oordeel. De opinies hebben betrekking op de ALM-studie en de voortgangsrapportage WTP Q2 2022. Tevens is geconstateerd dat:

- De sanctiewetgeving wordt nageleefd;
- De aandachtspunten in de Q2 rapportage door de werkgroepen zijn geadresseerd;
- De werkgroep transitie pensioenregeling conform planning zijn werkzaamheden uitvoert, dan wel voldoende toegelicht;
- Het reputatierisico in relatie tot de uitspraak van de rechter betreffende de een voormalig lid van het Verantwoordingsorgaan. Geconstateerd is dat er geen sprake van reputatieschade is geweest en dat zoals verwacht er geen groot media-aandacht aan is gegeven.

Vierde kwartaal

In het vierde kwartaal is het IRM-beleidsdocument herijkt. Ook zijn twee risico opinies opgesteld, beide met een positief oordeel. De opinies hebben betrekking op het Beleggingsplan 2023 en de voortgangsrapportage WTP Q3 2022.

Tevens is geconstateerd dat:

- De sanctiewetgeving wordt nageleefd;
- De aandachtspunten in de Q3 rapportage door de werkgroepen zijn geadresseerd;
- De werkgroep transitie pensioenregeling conform planning zijn werkzaamheden uitvoert, dan wel voldoende toegelicht.

Beheersing frauderisico

Fraude kan een gevaar vormen voor de integere en beheerste bedrijfsvoering. Daarom heeft het BPL beheersmaatregelen getroffen om de kans op en de impact van fraude te beperken. Voor de beheersing van integriteitsrisico's in brede zin maakt het BPL onderscheid tussen 'zachte' maatregelen zoals aandacht voor gedrag, cultuur en het bevorderen van gewenst gedrag en 'harde' maatregelen en normen (zoals vastgelegd in beleid, procedures en codes). Uitgangspunt is het vertonen van gewenst gedrag door het BPL en alle personen die hieraan verbonden zijn.

Het bestuur actualiseert jaarlijks de systematische integriteitsrisicoanalyse (SIRA) om te bepalen of er integriteitsrisico's zijn die een mogelijke bedreiging vormen voor het BPL. Naast integriteitsrisico's zoals gedrag, cultuur, corruptie (omkoping) en witwassen, maken fiscale fraude, interne fraude en externe fraude expliciet onderdeel uit van de SIRA. Daarnaast kan fraude zich voordoen als gevolg van andere integriteitsrisico's, zoals: cybercrime en privacy risico. De uitkomst van de SIRA is dat het BPL een breed scala aan maatregelen heeft getroffen om het integriteitsrisico te beheersen. Geen van de netto risico's uit de SIRA is als 'hoog' beoordeeld.

Voor de beheersing van de frauderisico's heeft het BPL beheersmaatregelen geformuleerd. Voorbeelden van beleid van het BPL zijn: gedragscode, integriteitsbeleid, integraal risicomanagementbeleid, screeningsbeleid, uitbestedingsbeleid, informatiebeveiligingsbeleid, privacy-beleid en incidenten- en klokkenluidersregeling.

Deze Incidenten- en klokkenluidersregeling combineert de regelingen voor operationele- en integriteitsincidenten, de regeling ongewenst gedrag en de klokkenluidersregeling. In 2022 zijn geen fraude incidenten gemeld.

Continuïteitsrisico

Het is belangrijk voor het bestuur om te zorgen voor de continuïteit van het fonds. Daarom heeft het bestuur als uitgangspunt het continuïteitsbeginsel genomen en vastgesteld dat de continuïteit van het pensioenfonds ten minste 12 maanden is gewaarborgd. Het bestuur monitort de kwetsbaarheid van het fonds door per kwartaal een aantal door DNB voorgeschreven financiële en niet-financiële risico-indicatoren in de gaten te houden. Dit omvat onder meer de kostenstructuur, premieruimte en ontwikkeling van het deelnemersbestand.

Een belangrijke factor bij het waarborgen van de continuïteit van het pensioenfonds is de vermogenspositie. Het goede nieuws is dat er ultimo december 2022 geen sprake meer is van een reservetekort. Dit betekent dat het indienen van een herstelplan niet nodig is.

Ook stelt het bestuur jaarlijks een liquiditeitsanalyse op, ook afgelopen jaar is gebleken dat de liquiditeitspositie van het fonds meer dan toereikend is.

Een ander belangrijk aspect is het kortingsbeleid zoals vastgelegd in de Abtn, dat in uiterste situaties kan worden toegepast om aanspraken en rechten te korten. Gelukkig is dit tot op heden nog niet nodig geweest.

Het bestuur heeft ook een aantal actuele fondsdocumenten opgesteld waarin is vastgelegd hoe en door wie er kan worden gehandeld en besloten bij onverwachte of extreme omstandigheden. Dit omvat bijvoorbeeld een procedure ten behoeve van het uitvallen van key persons, de noodprocedure en het crisisplan.

Op basis van al deze inzichten ziet het bestuur geen redenen om de continuïteit van het pensioenfonds ter discussie te stellen. Het bestuur blijft echter alert en zal de ontwikkelingen blijven monitoren en indien nodig actie ondernemen om de continuïteit van het fonds te waarborgen

Eigenrisicobeoordeling (ERB)

Het BPL is wettelijk verplicht in het kader van het risicomanagement minimaal eens in de drie jaar een ERB uit te voeren. De eerste reguliere ERB van BPL is in 2021 afgerond.

Het BPL heeft de volgende triggers vastgesteld, die zijn vastgelegd in het ERB beleidsdocument:

- Een voorgenomen strategisch bestuursbesluit met materiële impact op het risicoprofiel, zoals:
 - Een besluit tot voortzetting als gesloten fonds.
 - Een besluit tot consolidatie (collectieve waardeoverdracht, fusie)
 - Een significante wijziging van de missie, visie of strategie.
- Een significante wijziging in het risicoprofiel van het fonds.
 - Een significante wijziging in de risicohouding of risicobereidheid.
 - Een significante wijziging van het beleid of de beleidsuitgangspunten.
 - Een voorgenomen wijziging van een uitbestedingspartij, die een (mogelijk) significante wijziging van het risicoprofiel met zich meebrengt.
- Een significante wijziging van externe factoren.
 - Een wijziging van de wet- en regelgeving met een (potentieel) significante impact op (de toekomst van) het fonds en/of het risicoprofiel van het fonds.
 - Een significante wijziging in de pensioenregeling, waaronder de beroepsongeschiktheidsdekking. Met significant wordt bedoeld dat de wijziging de strategische doelen raakt. Het bestuur bepaalt of de impact van de wijziging op de strategische doelen aanleiding geeft tot het uitvoeren van een ERB.
- Het door de NLc onderbrengen van de toekomstige pensioenopbouw bij een andere partij dan BPL.

De sleutelfunctiehouder risicobeheer heeft geconstateerd dat er afgelopen jaar geen trigger is geraakt waardoor een nieuwe ERB uitgevoerd dient te worden.

Sleutelfunctiehouder Actuarieel

De actuariële functie is belast met actuariële activiteiten. Dit betreft in ieder geval:

- Het houden van toezicht op de berekening van de technische voorzieningen;
- Het beoordelen van de betrouwbaarheid en adequaatheid van de berekening van de technische voorzieningen;
- Het beoordelen van de algehele gedragslijn voor het aangaan van pensioenverplichtingen ingeval het pensioenfonds een dergelijke gedragslijn heeft;
- Het beoordelen van de adequaatheid van de verzekeringsregelingen;
- Het ertoe bijdragen dat het risicobeheer doeltreffend wordt toegepast.

De sleutelfunctiehouder Actuarieel levert ieder kwartaal een rapportage op waarin zijn bevindingen betreffende de controlewerkzaamheden zijn verwerkt. Deze rapportage wordt besproken door het bestuur en indien nodig opvolging aan gegeven.

Sleutelfunctiehouder Interne Audit

De interne auditfunctie betreft het uitvoeren van (interne) audits binnen de bedrijfsvoering van het pensioenfonds. Het BPL moet zijn beleid met betrekking tot de interne audit schriftelijk vastleggen en het pensioenfonds draagt zorg voor uitvoering van dat beleid. Ten minste driejaarlijks moet het beleid geëvalueerd worden. Afgelopen jaar zijn er door de sleutelfunctiehouder Interne Audit de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Beoordelen audit-opdrachten & auditrapportages;
- Beoordelen assurance betreffende het jaarwerk;
- Uitvoeren audit m.b.t. beoordeling ISAE-rapportages;
- Beoordelen controleplan 2022 PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.;
- Vormgeven en beoordelen van de audits inzake datakwaliteit BSG;
- Participeren in het sleutelfunctiehouders interne audit-overleg van Blue Sky Group.

Op basis van de verkregen assurance (ISAE 3402 type II rapportages en beoordeelde audits) zijn naar het oordeel van de sleutelfunctiehouder de interne controlemechanismen en andere procedures en maatregelen ter waarborging van de beheerste en interne bedrijfsvoering doeltreffend en adequaat.

Focus 2023

In 2023 zullen naast de reguliere werkzaamheden, zoals de jaarlijkse SIRA en het monitoren van SLA's, de volgende punten worden opgepakt:

Voortgang inzake de solidaire premiereregeling: Het bestuur zal de voortgang inzake het vormgeven van de solidaire premiereregeling monitoren. Hierbij spelen evenwichtigheid en uitvoerbaarheid een belangrijke rol.

Operationeel risico: het BPL zal zijn uitbestedingsrelaties blijven monitoren en daar waar wordt afgeweken van de afgesproken dienstverlening bespreekbaar maken. Tevens zal het BPL komend jaar de kwaliteit van de data als onderwerp adresseren. Hierbij draait het om het volgende "get clean, stay clean".

Juridisch risico: Het bestuur dient compliant te zijn aan wet- en regelgeving en wilt toekomstige wetgeving tijdig geïmplementeerd hebben.

IT-risico: het monitoren van de IT-beheersing (o.a. informatiebeveiliging) bij de uitbestedingspartijen. Dit ook in relatie met de toekomstbestendigheid van het IT-landschap bij de uitvoering van de solidaire premiereregeling. Met name van de voortgang bij BSG zal nauwlettend in de gaten worden gehouden.

Markt- en matchingrisico: de implementatie beleggingsplan 2023 en het uitvoeren een strategische normportefeuille studie.

Operationeel risico: het BPL zal zijn uitbestedingsrelaties blijven monitoren en daar waar wordt afgeweken van de afgesproken dienstverlening bespreekbaar maken. Tevens zal het BPL komend jaar de kwaliteit van de data als onderwerp adresseren. Hierbij draait het om het volgende "get clean, stay clean".

Juridisch risico: Het bestuur dient compliant te zijn aan wet- en regelgeving en wilt toekomstige wetgeving tijdig geïmplementeerd hebben.

IT-risico: het monitoren van de IT-beheersing (o.a. informatiebeveiliging) bij de uitbestedingspartijen. Dit ook in relatie met de toekomstbestendigheid van het IT-landschap bij de uitvoering van de solidaire premiereregeling. Met name de voortgang bij BSG zal nauwlettend in de gaten worden gehouden.

Markt- en matchingrisico: de implementatie beleggingsplan 2023 en het uitvoeren een strategische normportefeuille studie.

Crisisplan

Het bestuur heeft een financieel crisisplan opgesteld. Het plan bevat een beschrijving van maatregelen die het fonds op korte termijn zou kunnen inzetten indien de dekkingsgraad zich bevindt op of zich snel beweegt richting kritische waarden, waardoor het realiseren van de doelstelling van het BPL in gevaar komt.

De in het financiële crisisplan beschreven maatregelen geven een mogelijke inzet van sturingsmiddelen tijdens een financiële crisis weer. In het geval van een financiële crisis zal het bestuur weloverwogen beslissen of en in welke mate uitvoering zal worden gegeven aan de maatregelen, zoals beschreven in dit plan. Het is immers vooraf onmogelijk om alle facetten van een financiële crisissituatie volledig in te schatten.

Het pensioenfonds heeft de volgende maatregelen ter beschikking om te voorkomen dat zij in een crisissituatie terechtkomt, of om uit een crisissituatie te herstellen:

- a. Het niet (volledig) toekennen van toeslagen.
- b. Het aanpassen van het beleggingsbeleid.
- c. Het verhogen van de premiemarge.
- d. Korting van pensioenaanspraken en -rechten.

In de onderstaande tabel zijn de verschillende financiële situaties opgesomd die het bestuur als financiële crisissituaties aanmerkt en per situatie zijn de consequenties aangegeven.

Financiële situatie	Consequenties	Crisis
a. Beleidsdekkingsgraad > maximum van VEV ¹ en dekkingsgraad waarbij volledige toekomstbestendige indexatie kan plaatsvinden.		
b. 110% < beleidsdekkingsgraad < maximum van VEV en dekkingsgraad waarbij volledige toekomstbestendige indexatie kan plaatsvinden.	Herstelplan Beperkte toeslagverlening Mogelijkheid tot premieverhoging indien premiedekking lager is dan dekkingsgraad	
c. MVEV < beleidsdekkingsgraad < 110%	Geen toeslagverlening	
d. 100% < beleidsdekkingsgraad < MVEV ²	Korting van pensioenaanspraken- en rechten indien deze situatie zich vijf jaar achtereenvolgens voordoet	
e. Kritische DG ³ < beleidsdekkingsgraad < 100% <i>Kritische dekkingsgraad: dekkingsgraad waarbij het VEV naar verwachting niet meer binnen 10 jaar kan worden bereikt, zonder korten van pensioenaanspraken en -rechten</i>	Door verrichten van uitkering verslechtert financiële positie	
f. Beleidsdekkingsgraad < kritische DG	Korting van pensioenaanspraken- en rechten	

DG = Dekkingsgraad

1 Vereist Eigen Vermogen

2 Minimaal Vereist Eigen Vermogen

3 Kritische dekkingsgraad: dekkingsgraad waarbij het VEV naar verwachting niet meer binnen 10 jaar kan worden bereikt, zonder korten van pensioenaanspraken en -rechten

De kritische DG is de dekkingsgraad waarbij het Vereist Eigen Vermogen naar verwachting niet meer binnen de herstelperiode van 10 jaar kan worden bereikt, zonder inzet van noodmaatregelen.

Het bestuur acht het aanpassen van het beleggingsbeleid alleen opportuun indien de economische omstandigheden naar de mening van het bestuur zodanig zijn gewijzigd dat aanpassing van het strategisch beleggingsbeleid noodzakelijk is. Een besluit tot aanpassing van het strategisch beleggingsbeleid kan door het bestuur worden genomen en dient vergezeld te gaan van een deugdelijke onderbouwing door middel van bijvoorbeeld een herijking van het beleggingsbeleid of een ALM-studie. Het bestuur wil bij voorkeur niet onder een dekkingsgraad van 85% komen en richt het beleggingsbeleid zodanig in dat de kans dat de dekkingsgraad lager dan 85% wordt zeer beperkt is.

Actuariële analyse

Actuariële analyse

Analyse van het resultaat (bedragen x 1.000 Euro)

In het boekjaar 2022 is een negatief resultaat geboekt van 43.019. In onderstaande tabel wordt het resultaat uitgesplitst naar de diverse bronnen.

Resultaat op	2022	2021
1. Beleggingsopbrengsten	110.965	142.562
2. Pensioenopbouw (premie)	-4.456	-5.946
3. Wijziging uit hoofde van overdracht van pensioenaanspraken	-20	-71
4. Uitvoeringskosten	-206	-130
5. Onttrekking voor pensioenuitkering	1	-202
6. Technische grondslagen	1.238	1.807
7. Toeslagverlening	-137.832	-47
8. Andere mutaties	-12.709	-2.556
Totaal resultaat	-43.019	135.417

1. Beleggingsopbrengsten	2022	2021
Directe beleggingsopbrengsten	6.660	9.643
Indirecte beleggingsopbrengsten	-209.947	64.478
Vermogensbeheerkosten	-1.891	-2.103
Benodigde rente technische voorzieningen risico fonds	4.889	5.674
Wijziging marktrente (rentetermijnstructuur)	311.254	64.923
Wijziging technische voorziening risico deelnemer door rendement	134	-
Beleggingsresultaat risico deelnemer	-134	-53
Resultaat op beleggingsopbrengsten	110.965	142.562

Het beleggingsresultaat bestaat uit de behaalde directe en indirecte beleggingsopbrengsten. Het behaalde rendement is negatief.

De benodigde rente aan de TV is bepaald met -0,486%, de eenjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur aan het begin van het boekjaar (vorig boekjaar: -0,533%).

De rentetermijnstructuur voor de vaststelling van de TV ultimo boekjaar ligt hoger dan ultimo vorig boekjaar. Hierdoor is de TV gedaald en is er een positief resultaat op deze post.

2. Pensioenopbouw (premie)	2022	2021
Benodigd voor jaarinkoop risico fonds	-18.340	-19.164
Storting flexioen	0	-
Benodigd voor risicopremies arbeidsongeschiktheid	-1.213	-1.212
Benodigd voor risicopremies overlijden	-390	-401
Ontvangen premie	16.213	15.545
Betaalde premie risicoherverzekering	-92	-85
In premie opgenomen kosten	-634	-629
Resultaat op pensioenopbouw (premie)	-4.456	-5.946

De feitelijk ontvangen premie is lager dan de zuiver actuariële premie. Dit veroorzaakt het negatieve resultaat op pensioenopbouw.

3. Wijziging uit hoofde van overdracht van pensioenaanspraken	2022	2021
Inkomende waardeoverdrachten		
Benodigd voor de technische voorzieningen	-819	-303
Ontvangen	799	232
Uitgaande waardeoverdrachten		
Vrijval uit de technische voorzieningen	441	211
Overgedragen	-441	-211
Resultaat op overdracht van pensioenaanspraken	-20	-71

Het resultaat op waardeoverdrachten ontstaat door verschil in de waarderinggrondslagen (rekenrente en sterftgrondslagen) die het fonds hanteert en de wettelijk bij de waardeoverdracht voorgeschreven grondslagen. Inkoop uit flexioenkapitaal is hierin ook meegenomen.

In het boekjaar zijn 37 inkomende waardeoverdrachten geweest. Dit waren 34 automatische waardeoverdrachten van klein pensioen en 3 reguliere waardeoverdrachten.

4. Uitvoeringskosten	2022	2021
Vrijval voor kosten uit technische voorzieningen	776	675
Toevoeging aan technische voorzieningen i.v.m. kostenvoorziening	-413	-383
In premie begrepen bedrag directe kosten	221	246
In premie begrepen bedrag toekomstige kosten	413	383
Gemaakte uitvoeringskosten	-1.203	-1.051
Resultaat op pensioenuitvoeringskosten	-206	-130

Het resultaat op pensioenuitvoeringskosten bestaat uit het saldo van de beschikbare middelen voor pensioenuitvoeringskosten en de werkelijk gemaakte uitvoeringskosten.

5. Onttrekking voor pensioenuitkering	2022	2021
Vrijgevallen uit de voorzieningen (exclusief excassokosten)	34.509	33.773
Uitbetaalde pensioenuitkeringen	-34.508	-33.975
Resultaat op pensioenuitkeringen	1	-202

Het resultaat op uitkeringen geeft het saldo weer tussen de veronderstelde uitkeringen en de daadwerkelijke uitkeringen.

6. Technische grondslagen	2022	2021
Arbeidsongeschiktheid		
Benodigd wegens waargenomen nieuwe arbeidsongeschiktheid	-1.711	-3.021
Risicokoopsom arbeidsongeschiktheid	1.212	1.212
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	-499	-1.809
Sterfte (langlevensrisico)		
Werkelijke vrijval wegens overlijden	7.360	12.833
Risicopremie langlevensrisico	-7.661	-7.551
Resultaat op sterfte (langlevensrisico)	-301	5.282
Sterfte (kortlevensrisico)		
Risicokoopsom overlijden	390	401
Risicopremie kortlevensrisico	2.604	2.611
Werkelijke vrijval wegens overlijden	2.449	3.559
Benodigd voor ingang pensioen door overlijden	-3.416	-8.414
Resultaat op sterfte (kortlevensrisico)	2.027	-1.843
Resultaat op overige technische grondslagen	11	127
Resultaat op technische grondslagen	1.238	1.807

In het boekjaar is een bedrag beschikbaar van 1.212 voor nieuwe schadegevallen. Er is één toekenning geweest in 2022, één nieuwe zieke deelnemer en één zieke deelnemer is hersteld. De voorziening inclusief schadevoorziening is per saldo toegenomen met 1.711. Het resultaat op arbeidsongeschiktheid is hierdoor -499.

In 2022 zijn er 24 overlijdensgevallen waargenomen en zijn er 15 partnerpensioenen toegekend. Hierdoor is er 9.809 vrijgevallen en is er 3.416 aan de voorziening toegevoegd voor de toegekende partner- en wezenpensioenen. Verondersteld is -4.667 (-7.661 + 2.604 + 390). Dit leidt tot een winst van 1.726.

Het resultaat op overige technische grondslagen wordt veroorzaakt door
Diverse mutaties bij pensionering (25)
Diverse correcties (-36).

7. Toeslagverlening	2022	2021
Beschikbaar voor toeslagverlening uit premie	-	-
Toeslagverlening TWK 1 januari 2022	-26.324	-
Toeslagverlening	-111.508	-47
Resultaat op toeslagverlening	-137.832	-47

Het resultaat op toeslagverlening betreft de toeslagverlening aan het eind van het boekjaar. Er is in 2022 met terugwerkende kracht per 1 januari 2022 een toeslag verleend van 2,69%. Het resultaat is hierdoor -26.324. Per 1 januari 2023 is een toeslag van 11,3% verleend, met een resultaat van -111.508.

8. Andere mutaties	2022	2021
Benodigd door overgang naar nieuwe sterftegrondslagen	-9.998	-
Wijziging excasso opslag	-2.710	-2.556
Wijziging AOW-leeftijd	-32	-
Overige mutaties en baten en lasten	31	-
Resultaat op andere mutaties	-12.709	-2.556

Het resultaat wordt veroorzaakt door overgang op nieuwe sterftegrondslagen, het wijzigen van de excasso-opslag van 2,25% naar 2,50% en de verhoging van de AOW-leeftijd met 3 maanden.

Kostenparagraaf

Kostentransparantie

In navolging van de Aanbevelingen Uitvoeringskosten van de Pensioenfederatie - herziene versie 2016 - geeft het BPL hieronder inzicht in de uitvoeringskosten over het boekjaar 2022.

Er wordt in genoemde publicaties onderscheid gemaakt tussen de volgende kostensoorten:

1. Kosten van pensioenbeheer;
2. Kosten van vermogensbeheer: dit betreft de integrale kosten voor vermogensbeheer, inclusief kosten begrepen in onderliggende fondsen, advieskosten en een deel van de algemene kosten;
3. Performance fee;
4. Transactiekosten: er worden drie categorieën onderscheiden, te weten:
 - in- en uitstapkosten van fondsen;
 - aan- en verkoopkosten bij directe beleggingen;
 - acquisitiekosten.

De gegevens zijn hieronder weergegeven in de door de Pensioenfederatie aanbevolen format.

Uitvoeringskosten

	2022	2021
Kosten pensioenbeheer in Euro's per deelnemer*	907	796
Kosten pensioenbeheer in Euro's	1.203.000	1.051.114
Kosten pensioenbeheer in % van het gemiddeld belegd vermogen**	0,13	0,09
Kosten vermogensbeheer in % van het gemiddeld belegd vermogen^{1**}	0,35	0,44
Kosten vermogensbeheer in Euro's (incl. kosten bewaarbank)^{1***}	3.391.910	4.996.594
Performance fee (Private Equity) in % van het gemiddeld belegd vermogen**	-0,03	0,05
Performance fee (Private Equity) in Euro's	-261.203	546.753
Transactiekosten in % van het gemiddeld belegd vermogen (geschat) **	0,09	0,14
Transactiekosten in Euro's	849.432	1.534.310
Totaal kosten vermogensbeheer in % van gemiddeld belegd vermogen**	0,44	0,58
Totaal kosten vermogensbeheer in Euro's	4.241.342	6.530.904
Totaal kosten vermogensbeheer per deelnemer in Euro's	3.196	4.948
Kosten vermogensbeheer in Euro's, uitgesplitst naar beleggingscategorie:		
• Zakelijke waarden	354.663	2.039.685
• Vastrentende waarden	1.980.347	2.368.675
• Vastgoed beleggingen	-	8.904
• Valuta afdekking	15.958	12.582
Totaal kosten in % van gemiddeld belegd vermogen	0,57	0,68
Rendement (in procenten):		
• Fonds (netto)	-18,5	6,4
• Benchmark (bruto)	-18,0	7,0

1 Percentage vermogensbeheerkosten exclusief transactiekosten, inclusief performance fee.

* Hierbij is uitgegaan van de kosten pensioenbeheer van € 1.203.000 over het boekjaar 2022 en € 1.051.114 over het boekjaar 2021.

Bij de bepaling van de pensioenuitvoeringskosten in Euro's per deelnemer is uitgegaan van de som van deelnemers en pensioengerechtigden (2022: 1.327 en 2021: 1.320).

** Gemiddeld belegd vermogen in 2022: € 960.553.589
Gemiddeld belegd vermogen in 2021: € 1.112.154.776

*** Kosten bewaarbank waren in 2022 € 128.308, respectievelijk € 182.872 in 2021.

Kosten vermogensbeheer, verschil tussen bestuursverslag en jaarrekening

	2022		2021	
	In Euro's	In %*	In Euro's	In %*
Kosten zoals vermeld in de jaarrekening	1.890.374	0,20	2.101.058	0,19
Kosten vermogensbeheer verwerkt in de waarde van de beleggingen	2.350.968	0,24	4.429.846	0,39
Totale kosten vermogensbeheer, vermeld in bestuursverslag	4.241.342	0,44	6.530.904	0,58

* Van gemiddeld belegd vermogen.

Toelichting

De uitvoering van een pensioenregeling kost geld. Het BPL heeft derhalve te maken met uitvoeringskosten. Deze kunnen op hoofdlijnen onderverdeeld worden in kosten voor pensioenbeheer en kosten voor het vermogensbeheer. BPL vindt het belangrijk transparant te zijn over deze kosten en presenteert daarom in deze kostenparagraaf over de uitvoeringskosten.

Kosten pensioenbeheer

Het BPL is een klein beroepspensioenfonds met een relatief klein aantal deelnemers en pensioengerechtigden, waarbij alle kosten pensioenbeheer ten laste komen van het BPL.

De kosten per deelnemer betreffende het pensioenbeheer zijn ten opzichte van het vorige jaar gestegen. Dit komt voornamelijk door de stijging van de uitvoeringskosten t.o.v. 2021. Deze stijging komt mede door de kosten in verband een nieuw tariefvoorstel van BSG en de kosten die gemaakt worden ten behoeve de transitie naar de nieuwe pensioenregeling.

Het serviceniveau dat door de gehele keten betreffende het pensioenbeheer wordt nagestreefd sluit aan bij hetgeen waar het BPL voor staat: "van, voor en door". Dit betekent dat van het bestuur, bestuursbureau en pensioenadministrateur wordt verwacht dat zij dichtbij de deelnemers staan, betrokken en servicegericht zijn. Door het geringe deelnemersbestand zijn de kosten per deelnemer hoger vergeleken pensioenfonds met een grotere populatie. Door de organisatiestructuur en het serviceniveau dat het pensioenfonds nastreeft zijn deze kosten ook hoger dan de gemiddelde kosten per deelnemer van de overige beroepspensioenfonds (€ 574; 2021). Hierbij opgemerkt dat op het pensioenfonds van de Roeiers na, alle andere pensioenfonds meer deelnemers en pensioengerechtigden hebben dan het BPL.

Om het kostenniveau te beoordelen bekijkt het bestuur ook de pensioenbeheerkosten als percentage van het gemiddeld belegd vermogen (2022: 0,13%; 2021: 0,09%). Het bestuur is van oordeel dat het kostenniveau acceptabel is en in verhouding staat tot de pensioenaanspraken en -uitkeringen van de deelnemers. Zowel de pensioenaanspraken als de uitkeringen zijn bovengemiddeld vergeleken met andere pensioenfonds.

Het bestuur blijft kritisch op de kostenontwikkeling en hecht waarde aan een kostenbewust bestuur.

Kosten per beleggingscategorie & transactiekosten (in Euro's)

	Kosten per beleggingscategorie	Transactiekosten (aan- en verkoopkosten, en kosten binnen de beleggingsfondsen)
2022		
Aandelen	179.929	146.067
Vastrentende waarden	1.292.940	687.407
Private Equity	28.667	-
Overlay beleggingen	-	15.958
Totaal	1.501.536	849.432
2021		
Aandelen	335.942	752.473
Vastrentende waarden	1.599.420	769.255
Private Equity	960.174	-
Overlay beleggingen	-	12.582
Totaal	2.895.536	1.534.310

Kosten vermogensbeheer

Ten opzichte van de jaarcijfers 2021 is in 2022 sprake geweest van lagere kosten in zowel absolute als procentuele termen ten opzichte van het gemiddeld vermogen (absoluut EUR 2,1 mio. lager, versus het vermogen 0,13% lager).

	2022 (%)	2021 (%)	2022 (€)	2021(€)
Management fee binnen fondsen verrekend	0,13%	0,16%	1.224.816	1.750.650
Overige beheerkosten binnen fondsen verrekend	0,06%	0,05%	537.923	598.133
Totaal beheerkosten binnen fondsen verrekend	0,19%	0,21%	1.762.739	2.348.783
Performance fee	-0,03%	0,05%	-261.203	546.753
Transactiekosten ex. directe aan- / verkopen	0,07%	0,07%	666.404	730.660
<i>Directe aan-/verkoopkosten</i>	0,02%	0,07%	183.028	803.650
Totaal transactiekosten	0,09%	0,14%	849.432	1.534.310
Kosten fonds en bestuur	0,08%	0,06%	743.799	719.809
Kosten fiduciair beheerder	0,05%	0,05%	480.050	535.363
Bewaarloon	0,01%	0,02%	128.308	182.872
Advieskosten	0,02%	0,01%	173.798	128.823
Overige kosten	0,04%	0,03%	364.419	323.090
Totaal overige vermogensbeheerkosten	0,20%	0,17%	1.890.374	1889.957
Totaal kosten vermogensbeheer	0,44%	0,57%	4.241.342	6.319.804

De daling van de vermogensbeheerkosten is met name gedragen voor:

1) Lagere management fee:

- Totale aandelen kosten lager. Vorig jaar telde voor een deel van het jaar nog de duurdere legacy aandelenfondsen mee.
- Totale private equity kosten lager. Er wordt geen management fee meer gerekend over Clean Tech sinds eind 2021.
- Totale vastrentende waarden kosten lager. Logan en Robeco HY fondsen zijn in 2022 vervangen door het Wellington fonds. Het Wellington fonds heeft een stuk lagere management fee (incl. de korting) dan de legacy fondsen.

2) Negatieve geschatte prestatievergoeding voor Private equity.

De gemiddelde kosten vermogensbeheer als percentage van het gemiddeld belegd vermogen van de beroepspensioenfondsen is over 2021 0,43%.

Transactiekosten

De transactiekosten voor 2022 zijn berekend conform de aanbevelingen van de Pensioenfederatie.

De transactiekosten bestaan uit schattingen van de aan-en verkoopkosten die binnen de beleggingsfondsen zijn gemaakt als onderdeel van de gevolgde strategie. Daarbij is gebruik gemaakt van het cijfer dat door de managers zelf in het kader van MIFIDII moet worden gerapporteerd. Daarnaast zijn in de transactiekosten de kosten verantwoord die samenhangen met allocatiewijzigingen. Dit betreft eventuele in- en uitstapvergoedingen van beleggingsfondsen zoals door NT in de beleggingsadministratie is opgenomen.

De geschatte transactiekosten bedragen € 850 duizend, circa 0,09% op portefeuilleniveau. Dit is lager dan vorig jaar, zowel in absolute zin (2021: € 1,5 mio.) als procentueel (2021: 0,14%). Vorig jaar waren de directe aan-/en verkoop kosten relatief hoog door de Equity en EM transitie. Dit waren geen structurele kosten, en de verwachting was daarom ook dat deze dit jaar een stuk lager zouden zijn.

De gemiddelde transactiekosten als percentage van het gemiddeld belegd vermogen van de beroepspensioenfondsen is over 2021 0,10%.

Kosten in relatie tot rendement

Het fonds streeft naar een goede pensioenvoorziening, met waar mogelijk jaarlijks geïndexeerde uitkeringen. Voor het realiseren van deze doelstelling is het behalen van beleggingsrendement een belangrijke voorwaarde, uiteraard binnen een bij het fonds passend risicoprofiel. Het fonds is zich ervan bewust, dat kosten een drukkend effect hebben op het beleggingsrendement. In de afweging van de verschillende beleggingsalternatieven speelt daarom de hoogte van de bijkomen- de kosten een belangrijke rol. Tegelijkertijd is het fonds van mening, dat hogere kosten in sommige gevallen acceptabel zijn als daarmee een naar verwachting hoger (netto) rendement kan worden gerealiseerd. Dit is bijvoorbeeld de reden waarom er in private equity wordt belegd. Over het algemeen resulteert dit weliswaar in hogere vermogensbeheerkosten dan indien er beursgenoteerde aandelen wordt belegd, maar daar staat naar verwachting van het bestuur een hoger netto (na kosten) rendement tegenover.

Het bestuur is van mening, dat er in de portefeuillesamenstelling een goede balans is gevonden tussen het verwachte rendement, de risico's en de kosten van het vermogensbeheer.

Toekomstparagraaf

Toekomstparagraaf

Outlook financiële markten 2023

Vooruitblikkend naar 2023 lijkt het niet onwaarschijnlijk dat het hoofdthema van 2022 nog een keer voor een hoofdrol zal gaan. Hoe groot zullen de tweede orde effecten van inflatie zijn, hoe hoog moet de beleidsrente worden verhoogd om inflatie onder controle te krijgen en hoe pijnlijk wordt de recessie die we als gevolg daarvan te verwerken krijgen? De vraag is inmiddels namelijk niet meer óf, maar hoe diep en hoelang de recessie blijft aanhouden.

Hierbij zijn de economische vooruitzichten voor Europa overigens een stuk zwakker dan die voor Amerika, wat voor een groot deel terug te voeren valt op de eerder genoemde prijsstijging van het Europese gas. De VS heeft haar eigen gasmarkt, waar de prijsstijgingen veel minder extreem zijn geweest dan wat we in Europa hebben gezien. Dat neemt overigens niet weg dat ook in de VS de kans op een recessie reëel is. De Federal Reserve lijkt 'koste wat kost' de inflatie onder controle te willen krijgen, waarbij er vooralsnog vrij weinig ook is wat die kosten precies zullen zijn. Kijken we naar de recente ontwikkeling in de Amerikaanse huizenmarkt dan is het duidelijk dat de klap van de sterk gestegen (kapitaal)marktrentes met vertraging zal aankomen, terwijl ook de het spaaroverschot van de consument niet eindeloos een buffer kan blijven vormen voor de erosie van de onderliggende koopkracht. Dat de consensus onder economen inmiddels een (stevige) recessie voor het VK en de eurozone voorspellen en een nulgroei voor de Amerikaanse economie zegt wat dat betreft genoeg: doorgaans zijn economen niet zo heel scheutig met het voorspellen van recessies.

De korte termijn vooruitzichten voor de financiële markten lijken hiermee vooral onzeker te zijn. De exposure naar de banken die in het voorjaar van 2023 betrokken waren bij de bankencrisis is zeer beperkt. Aan de positieve kant lijkt het logisch te verwachten dat inflatie de komende maanden duidelijk over haar piek heen is. Grondstoffenprijzen zijn de afgelopen maanden duidelijk in rustiger vaarwater terechtgekomen, terwijl ook de grote problemen in de supply chains de afgelopen maanden verminderd zijn. Hier staat tegenover dat de arbeidsmarkt nog steeds krap is, wat de kans vergroot dat er (zeker in Europa) compensatie geëist zal gaan worden voor het geleden verlies in koopkracht. Daarnaast lijkt ook de marktmacht van het bedrijfsleven nog steeds groot, waarmee ook van die kant de risico's van second order effecten aanzienlijk lijken. Het lijkt dan ook niet waarschijnlijk dat de inflatie al op korte termijn onder controle kan worden gebracht, wat de risico's voor een (te) sterk verkrappend monetair beleid reëel maakt. De kosten in vorm van een negatieve groei lopen in dat geval alleen maar verder op.

Het lot van financiële markten ligt hiermee in handen van de draai in inflatie (positief), de hoogte van de tweede orde-effecten (negatief?) en de (sterke) verzwakking van de groei van de wereldeconomie (negatief). Met het oog op de huidige winstverwachtingen lijkt vooral de conjuncturele verzwakking nog niet te zijn ingeprijsd te zijn, waarmee de korte termijn vooruitzichten voor risicovollere beleggingen ongunstig zijn.

Versterken van het pensioenstelsel

Het pensioenstelsel moet een goed pensioenresultaat voor deelnemers opleveren en uitvoerbaar zijn voor pensioenfondsen en pensioenuitvoeringsorganisaties. Het is dus van groot belang dat de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel voor alle betrokkenen goed geregeld is. Dat levert voor de vernieuwingen van het pensioenstelsel een aantal focuspunten op voor de komende jaren: de transitie naar de nieuwe contracten, communicatie over pensio vernieuwingen, de impact op de governance van pensioenfondsen en inspelen op marktverschuivingen.

De transitie naar de nieuwe contracten vraagt specifiek aandacht voor het invaren van de huidige aanspraken, evenwichtigheid tussen generaties bij de overgang naar de nieuwe contracten en oog voor de veranderingen in het nabestaandenpensioen en pensioenverdeling bij scheiding.

Communicatie

Communicatie over pensioen is essentieel voor draagvlak en vertrouwen in het pensioenstelsel, zeker in een periode waarin de sector bezig is met grote veranderingen. Wat veranderingen voor deelnemers gaan betekenen, moet steeds uitlegbaar zijn en dat vergt goede communicatie, via de juiste kanalen, op de goede momenten en passend bij de doelgroep. Het overzetten van aanspraken, de effecten van (de transitie naar) een nieuw pensioencontract op de pensioenopbouw en -uitkeringen, de verschuiving van zekerheden en risico's; bij dit soort grote veranderingen is het van belang onze stakeholders goed mee te nemen.

Daarnaast wordt ook verder ingezet op een goede communicatie vanuit pensioenfondsen naar hun deelnemers. Een aantal zaken zijn straks als gevolg van de nieuwe wetgeving verplicht, zoals het inrichten van een digitale tool voor keuzebegeleiding, het nagaan van de risicohouding van deelnemers en communicatie over de eenmalige uitkering en pensioenverdeling bij scheiding. Daarnaast wordt in de komende jaren gekeken naar verdere vernieuwingen van communicatie en beeldvorming over pensioen, die van meerwaarde kunnen zijn voor de deelnemers.

Governance

De governance van pensioenfondsen is met het oog op de transitie naar een nieuw pensioenstelsel de komende jaren van groot belang. Van pensioenfondsen wordt verwacht dat zij in een veeleisende bestuurlijke (transitie)omgeving optimaal uitvoering geven aan hun taak. Van belang is niet alleen wat er in het stelsel verandert, maar ook hoe pensioenfondsen het beste met hun deelnemers kunnen overstappen. Dat raakt aan besluitvorming(sprocessen), gezamenlijke verantwoordelijkheid, draagvlak en beleidsruimte van pensioenfondsbesturen. Een goede organisatie en borging van de governance is een essentiële factor voor het succes van de transitie naar een ander pensioencontract.

In 2023 wordt gestart met de herziening van de Code Pensioenfondsen en zal verder worden gewerkt aan de aanpassing van de handreiking geschiktheid. Na de inwerkingtreding van de WTP in 2023 zal de impact geëvalueerd worden van de gevolgen van wijzigende bestuurlijke verhoudingen voor efficiënte besluitvorming en bestuursmodellen.

Vormgeven van een robuuste digitale infrastructuur

Digitalisering zit in een versnelling en ook voor de pensioensector is een digitale agenda voor de komende jaren onmisbaar geworden. De vraagstukken rond databeheer, datakwaliteit, digitalisering van processen en klantcontacten en bescherming tegen cyberrisico's hebben de komende jaren nadrukkelijk de aandacht.

Cybersecurity is voor de pensioensector een belangrijk aandachtspunt. We zien dat elders in de financiële sector al vaker sprake is geweest van inbreuken en high impact risico's. Dat maakt het urgent om met prioriteit in 2023 verdere stappen te zetten op IT-beveiliging.

Daarnaast wordt binnen de sector verder gewerkt aan mogelijkheden voor het digitaal vernieuwen van de diensten- en communicatieplatforms voor deelnemers. Dat vraagt om afspraken binnen de sector over standaarden voor data-uitwisseling en het aangaan van strategische allianties met partijen van buiten de pensioensector die de sector technisch verder kunnen brengen.

Vernieuwen van de dienstverlening

De pensioenreis van deelnemers krijgt door de stelselvernieuwingen en digitale ontwikkelingen een nieuwe, andere dimensie. Pensioen wordt persoonlijker en individueler en deelnemers willen eenvoudiger, sneller en financieel breder toegang tot informatie en diensten.

Daarmee verandert de relatie tussen pensioenfondsen en hun deelnemers en dat vraagt om een vernieuwende benadering van dienstverlening. Het betekent voor pensioenfondsen een omslag van deelnemers informeren naar meer 'klantgericht' denken met een meer persoonlijke benadering. De komende jaren hebben we dan ook nadrukkelijk aandacht voor het vernieuwen van de dienstverlening en de klantreis die daarbij past. De toegang tot data, de beweging naar meer gezamenlijke platforms, vernieuwende vormen van communicatie en het kunnen geven van handelingsperspectieven aan deelnemers zijn daarbij een belangrijk aandachtspunt.

De maatschappelijke rol

Pensioenfondsen hebben een maatschappelijk rol. Daarbij vinden we het van belang dat we als fonds uitlegbaar handelen, zowel naar de deelnemers als naar de rest van de samenleving. Het belang en de keuze van deelnemers staan voor ons voorop, voor hen wordt belegd voor later.

Een goed rendement, verantwoord beleggen en een positieve bijdrage aan de maatschappij gaan daarbij hand in hand. Hierin kunnen verschillende keuzes binnen het fonds worden gemaakt (zoals bijvoorbeeld op het gebied van engagement en/of uitsluiting). Dat uitdragen en voor het voetlicht brengen heeft de komende periode onze aandacht.

Naar verwachting komt de Europese Commissie in 2023 of 2024 met een wetsvoorstel voor de herziening van IORP2. Het voortraject hiervoor start in 2022. De door IORP2 geïntroduceerde governance-vereisten zullen worden geëvalueerd en de Europese Commissie zal de lat hoger willen leggen op thema's zoals activiteiten van pensioenfondsen over de landsgrenzen en duurzaam beleggen.

Innovatie binnen de sector

Ook is het belangrijk om strategie en innovatie binnen de pensioensector te stimuleren en daarmee de sector toekomstbestendig en wendbaar te maken en te houden.

Het volgen van ontwikkelingen en het stimuleren van nieuwe mogelijkheden en methoden is daar een belangrijk onderdeel van. Waar moeten we vroegtijdig op anticiperen en waar kunnen we profijt hebben van de geleerde lessen van andere financiële instellingen als banken en verzekeraars? Voor de stelselwijziging vinden we niet alleen de kansen maar ook aandacht voor de belemmeringen die pensioeninnovatie in de weg staan, relevant. Dat gaat bijvoorbeeld om taakafbakening tussen pensioenfondsen en verzekeraars (geen integrale advisering mogelijk) en de vormgeving van de verplichtstelling. Daarnaast zijn ook marktverschuivingen en Europese ontwikkelingen die een impact kunnen hebben op innovatie van de sector, van belang om te volgen.

Aanvullende onderwerpen 2023

Naast de reguliere werkzaamheden heeft het bestuur de volgende onderwerpen benoemd om dit jaar additioneel op te pakken:

- Ondersteuning leveren bij het vormgeven van de nieuwe pensioenregeling en het transitieplan;
- Het opstellen van een uitkeringen-, beleggings- en solidariteitsbeleid ten behoeve van de uitvoering van de nieuwe pensioenregeling;
- Opstellen van het implementatieplan ten behoeve van de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel;
- Zorgdragen voor heldere communicatie over de overgang en de nieuwe pensioenregeling (webinars & presentaties tijdens de NLc Ledenvergadering, ALV van de VNoL en bijeenkomsten voor pensioengerechtigden);
- Het monitoren van de pensioenadministrateur, Blue Sky Group, betreffende de verandering van hun IT-landschap.

Vaststelling door bestuur

Het jaarverslag 2022 is door het bestuur op 13 juni 2023 te Hoek van Holland vastgesteld.

Origineel getekend door:

M. Louwerens
Voorzitter

P.B. Schoe
Secretaris / penningmeester

W.T. Buitelaar

H.A. Witzier

J.H.P. Waasdorp

A.N.B. Eggink

N.R. Halfweeg

Jaarrekening

JAARREKENING

Balans per 31 december 2022 (x 1.000 Euro)

Na bestemming van het saldo van baten en lasten.

Activa	2022	2021
Beleggingen voor risico fonds		
• Aandelen (1)	340.652	445.668
• Vastrentende waarden (2)	608.649	697.520
• Derivaten (3)	28.982	8.627
Totaal beleggingen voor risico pensioenfonds	978.283	1.151.815
Beleggingen voor risico deelnemers (4)	1.251	1.826
Vorderingen en overlopende activa (5)	2.160	1.734
Liquide middelen	2.135	2.940
Totale activa	983.969	1.158.315
Passiva	2022	2021
Stichtingskapitaal en reserves (7)		
• Overige reserves	115.582	158.601
Technische voorzieningen		
• Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds (8)	802.475	983.394
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers (9)	1.251	1.826
Derivaten (3)	63.145	13.481
Schulden en overlopende passiva (10)	1.516	1.013
Totale passiva	983.969	1.158.315

De bij de posten vermelde nummers verwijzen naar de toelichting op pagina 96 tot en met 107.

Staat van baten en lasten

(bedragen in duizenden euro's)

Baten en lasten pensioenactiviteiten	2022	2021
Premies voor risico pensioenfonds (11)	16.213	15.545
Waardeoverdrachten voor risico pensioenfonds (12)	799	232
Waardeoverdrachten voor risico deelnemers (13)	-441	-211
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds		
• Pensioenopbouw (14)	-20.356	-21.160
• Indexering (15)	-137.832	-47
• Rentetoevoeging (16)	4.889	5.674
• Wijziging rekenrente (17)	311.254	64.923
• Onttrekking pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten (18)	35.285	34.448
• Pensioenrechten waardeoverdrachten, per saldo (19)	-819	-303
• Wijziging actuariële grondslagen (20)	-12.740	-2.556
• Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen (21)	1.238	1.807
Totale mutatie voorziening pensioenverplichtingen risico pensioenfonds	180.919	82.786
Pensioenuitkeringen voor risico pensioenfonds (22)	-34.508	-34.007
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers (23)	575	158
Herverzekeringen (24)	-92	-85
Pensioenuitvoeringskosten voor risico pensioenfonds (25)	-1.203	-1.051
Overige baten en lasten pensioenactiviteiten (26)	31	32
Totaal baten en lasten pensioenactiviteiten	162.293	63.399

Baten en lasten beleggingsactiviteiten	2022	2021
Beleggingsopbrengsten (27)	-205.869	69.988
Overige baten en lasten pensioenactiviteiten (28)	691	1.977
Totaal beleggingsresultaat voor risico pensioenfondsen	-205.178	71.965
Totaal beleggingsresultaat voor risico deelnemers (29)	-134	53
Totaal baten en lasten beleggingsactiviteiten	-205.312	72.018
Resultaat	-43.019	135.417

De bij de posten vermelde nummers verwijzen naar de toelichting op pagina 115 tot en met 123.

Kasstroomoverzicht

(bedragen in duizenden euro's)

Kasstroom uit pensioenactiviteiten	2022	2021
Ontvangen premies voor risico pensioenfonds	16.213	15.545
Ontvangen premies voor risico deelnemers	-	259
Ontvangen waardeoverdrachten voor risico deelnemers	799	232
Betaalde waardeoverdrachten voor risico deelnemers	-441	-211
Betaalde pensioenuitkeringen voor risico pensioenfonds	-34.478	-33.761
Betaalde premies herverzekering voor risico pensioenfonds	-92	-85
Betaalde pensioenuitvoeringskosten voor risico pensioenfonds	-1.257	-1.114
Betaalde pensioenuitvoeringskosten voor risico deelnemers	-	-
Overige mutaties pensioenactiviteiten voor risico pensioenfonds	31	32
Totaal kasstroom uit pensioenactiviteiten	-19.225	-19.103

Kasstroom uit beleggingsactiviteiten	2022	2021
Verkopen beleggingen voor risico pensioenfonds	793.022	638.811
Verkopen beleggingen voor risico deelnemers	1.072	337
Directe beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds	5.179	7.664
Directe beleggingsopbrengsten voor risico deelnemers	4	2
Aankopen beleggingen voor risico pensioenfonds	-780.240	-623.230
Aankopen beleggingen voor risico deelnemers	-403	-75
Betaalde kosten van vermogensbeheer voor risico pensioenfonds	-1.749	-2.101
Betaalde kosten van vermogensbeheer voor risico deelnemers	-	-2
Overige mutaties uit beleggingsactiviteiten voor risico pensioenfonds	636	2.424
Overige mutaties uit beleggingsactiviteiten voor risico deelnemers	-43	-

Totaal kasstroom uit beleggingsactiviteiten	17.478	23.830
--	---------------	---------------

Mutatie liquide middelen	-1.747	4.727
---------------------------------	---------------	--------------

Saldo liquide middelen per 1 januari	2.940	940
Mutatie liquide middelen	-665	2.000
Saldo liquide middelen per 31 december	2.275	2.940

Saldo liquide middelen onder belegging per 1 januari	3.588	861
Mutatie liquide middelen	-1.082	2.727
Saldo liquide middelen onder belegging per 31 december	2.506	3.588

Saldo na liquide middelen per 31 december	-1.747	4.727
---	---------------	--------------

Toelichting algemeen

Activiteiten

Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen is een beroepspensioenfonds, statutair gevestigd in Rotterdam en kantoorhoudend aan de Berghaven 16 in Hoek van Holland. Het pensioenfonds is verantwoordelijk voor een goede uitvoering van de pensioenregelingen voor actieve deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden in overeenstemming met wet- en regelgeving. Het pensioenfonds is ingeschreven in het Stichtingenregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 41130603.

Missie, visie en strategie

Het pensioenfonds heeft de missie, visie en strategie beschreven. Het beleid van het bestuur is hiermee in overeenstemming. Het beleid is vastgelegd in beleidsdocumenten, waarvan de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (ABTN) de belangrijkste is. Hierin zijn het beleid, waaronder de financiële opzet van het pensioenfonds, en de grondslagen waarop het beleid berust, gemotiveerd beschreven. Het beleid is erop gericht om, met een bij het karakter van het pensioenfonds passend risico, een optimaal resultaat te behalen, mede in aanmerking genomen de voorwaardelijk geïndexeerde pensioenverplichtingen.

Pensioenregeling

Ouderdomspensioen

Het ouderdomspensioen is gelijk aan 1,875% per deelnemersjaar van de vastgestelde pensioengrondslag uitgaande van een pensioenrekendatum van 68 jaar. De pensioengrondslag is het fiscaal maximale pensioengevend inkomen minus de minimaal toegestane franchise.

De deelneming vangt aan op de eerste dag van de maand waarin betrokkene als registerloods is ingeschreven in het Loodsenregister en eindigt met ingang van de (vervroegde) pensioendatum. De pensioendatum is de eerste dag van de maand waarin de inschrijving van de loods in het Loodsenregister uiterlijk wordt doorgehaald, thans 60 jaar.

Partnerpensioen

Het partnerpensioen is gelijk aan 70% van het opgebouwde ouderdomspensioen. Bij overlijden van de deelnemer vóór de (vervroegde) pensioendatum bedraagt het partnerpensioen 70% van het op 68 jaar te bereiken levenslange ouderdomspensioen. Dit partnerpensioen wordt uitgekeerd zolang de nabestaande leeft. Indien en zolang de nabestaande jonger is dan haar AOW-datum wordt het partnerpensioen aangevuld met een tijdelijk partnerpensioen van € 13.500 per jaar.

Wezenpensioen

Het wezenpensioen bedraagt 14% van het ouderdomspensioen. Het wezenpensioen wordt verdubbeld voor volle wezen (in geval beide ouders zijn overleden). De uitkering stopt als het kind 21 jaar wordt. Voor wezen die studeren of een uitkering genieten op grond van de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten stopt de uitkering bij het bereiken van de leeftijd van 27 jaar of als niet meer aan de voorwaarden voor de uitkering wordt voldaan.

Arbeidsongeschiktheidspensioen

Het op risicobasis gedekte arbeidsongeschiktheidspensioen gaat in op aanvraag van de deelnemer, met ingang van de dag, waarop hij/zij 104 weken beroepsongeschikt is en wordt uitgekeerd tot zijn/haar 60e, zo lang betrokkene leeft. Voor alle deelnemers geldt een arbeidsongeschiktheidspensioen op risicobasis dat uitgekeerd wordt indien en zolang de deelnemer beroepsongeschikt is.

Toeslagverlening

Het pensioenfonds heeft een voorwaardelijk toeslagbeleid, gebaseerd op de ambitie de pensioenen waardevast te houden. De daarbij gehanteerde maatstaf is om de opgebouwde pensioenen van de actieve en premievrije deelnemers alsmede de reeds ingegane pensioenen te verhogen met de relatieve stijging van de relevante consumentenprijsindex (CPI alle huishoudens (niet-afgeleid)).

Het bestuur beslist jaarlijks in hoeverre de pensioenrechten en de ingegane pensioenen worden aangepast. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen bestemmingsreserve gevormd, maar deze wordt gefinancierd vanuit de algemene reserve. De toeslagverlening is afhankelijk van de financiële positie van het pensioenfonds en vindt alleen plaats voor zover deze toekomstbestendig is, dat wil zeggen dat de toeslag naar verwachting ook in de toekomst kan worden toegekend.

Bij de besluitvorming wordt uitgegaan van de beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds. Bij een beleidsdekkingsgraad lager dan 110% wordt geen toeslag toegekend.

Het bestuur stelt de toeslag in beginsel vast conform de maximale toeslag op basis van bovenstaande leidraad, maar kan besluiten hiervan af te wijken. In 2022 is een versoepelingsregeling voor toeslagverlening van toepassing en vanaf 1 juli 2023 tot en met het moment van transitie naar het nieuwe pensioenstelsel is (naar verwachting) een Transitie FTK van toepassing. Op basis hiervan is extra toeslagverlening mogelijk, indien de verwachting is dat het opgebouwd pensioen wordt ingevaren in het nieuwe pensioenstelsel en indien het bestuur het gebruik van deze regelingen als evenwichtig beoordeelt. Het bestuur betreft deze verruiming van de wettelijke mogelijkheden tot toeslagverlening bij het te nemen toeslagbesluit in die jaren. Daarbij wordt een ondergrens aangehouden van 115% dekkingsgraad (actuele dekkingsgraad na toeslagverlening naar de situatie eind oktober): er wordt geen toeslag verleend als de actuele dekkingsgraad lager is dan 115% en de actuele dekkingsgraad zal na toeslagverlening altijd ten minste 115% bedragen. Het niveau van 115% wordt jaarlijks door het bestuur geëvalueerd.

Financiering en premie

Jaarlijks stelt het bestuur de premie vast zijnde de hoogste van de beide hierna genoemde premies:

- a) De premie van het voorgaande jaar verhoogd met de ontwikkeling van de CBS-index "CPI alle bestedingen (niet afgeleid)", over de periode september tot september.
- b) De gedempte kostendekkende premie.

In de situatie dat het pensioenfonds een vermogenstekort heeft en de premiedekkingsgraad lager is dan de dekkingsgraad, kan het bestuur besluiten om de onder a en b van dit artikel genoemde premie te verhogen met een extra premie.

Indien de gedempte kostendekkende premie hoger is dan de premie genoemd onder a) of indien het bestuur besluit tot extra premie, kan de Nederlandse Loodsencorporatie (NLC) binnen 30 dagen na de datum van een besluit van het bestuur tot verhoging van de feitelijke premie per 1 januari besluiten de premie lager vast te stellen. Indien door een besluit van de NLC-ledenvergadering in enig jaar minder premie-inkomsten worden ontvangen dan noodzakelijk is voor de financiering van de pensioenopbouw, stelt het bestuur, gehoord het advies van de adviserend actuaaris, binnen 14 dagen na een besluit van de NLC-ledenvergadering, zoals hiervoor bedoeld, voor het betreffende jaar een pensioengrondslag vast die met deze verminderde premie-inkomsten rekening houdt.

Herverzekering

Het pensioenfonds heeft een herverzekeringsovereenkomst afgesloten ter dekking van het overlijdensrisico en het arbeidsongeschiktheidsrisico. Het overlijdensrisico voortvloeiende uit het reglementaire partnerpensioen, wezenpensioen en arbeidsongeschiktheidspensioen, alsmede de eenmalige uitkering bij overlijden van een deelnemer of pensioengerechtigde en het arbeidsongeschiktheidsrisico zijn op stop-loss basis verzekerd. De overeenkomst komt erop neer dat indien een totale schade in de contractperiode (vijf jaren) 125% van de totale risicopremie over deze periode overschrijdt, het meerdere door de herverzekeraar wordt uitgekeerd. De overeenkomst expireert eind 2024. Er is in deze overeenkomst geen winstdelingsregeling overeengekomen.

Grondslagen voor de financiële verslaggeving

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en in overeenstemming met de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, in het bijzonder Richtlijn 610 Pensioenfonds (RJ 610).

Continuïteitsbeginsel

De jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling, dat wil zeggen de veronderstelling dat de continuïteit gewaarborgd is en de activiteiten in de afzienbare toekomst zullen worden voortgezet.

De bedragen in de jaarrekening luiden in euro's.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar.

De specificatie van de actuariële resultaten is aangepast als gevolg van een andere rubricering van het resultaat op arbeidsongeschiktheid en schadereserve zieken. Er is geen invloed op de totale positie actuariële resultaat. Het gevolg is dat de post schadereserve zieken is samengevoegd met arbeidsongeschiktheid. Dit resulteert dat de vergelijkende cijfers in de toelichting zijn gewijzigd. Voor een nadere toelichting van de jaarrekening zie note 21 Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen onder de toelichting van de jaarrekening. De specificatie van de beleggingen voor risico pensioenfonds is aangepast als gevolg van wijzigingen in de vastrentende waarden en vorderingen en schulden per saldo. Er is geen invloed op de totale positie vastrentende waarden en vorderingen en schulden. Voor een nadere toelichting zie note Beleggingen voor risico pensioenfonds onder de toelichting van de jaarrekening Overige informatie beleggingen.

Schatting en veronderstellingen

Bij het opstellen van de jaarrekening is het maken van schattingen en veronderstellingen noodzakelijk. De schattingen en veronderstellingen hebben invloed op de toepassing van grondslagen en de waardering van activa en verplichtingen. De schattingen en daaraan ten grondslag liggende veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. Vooral de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen en (in veel mindere mate) de waardering van de beleggingen zijn gebaseerd op schattingen en veronderstellingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Ten behoeve van de oordeelsvorming en het maken van schattingen wordt gebruik gemaakt van externe deskundigen. De aard van oordelen en schattingen en de onderliggende veronderstellingen is, voor zover noodzakelijk geacht voor het vereiste inzicht in het vermogen, vermeld in de toelichting bij de jaarrekening. Herzieningen van schattingen worden verwerkt in de periode waarin de schatting wordt herzien. Een herziening van een schatting heeft dikwijls ook gevolgen voor waardering en resultaatbepaling in toekomstige perioden.

Schattingswijzigingen

Op 12 juni 2019 is het Advies van de Commissie Parameters verschenen, waarin onder meer een aangepaste UFR-methode wordt geadviseerd. De belangrijkste wijziging in de UFR-methode is dat de UFR pas van invloed wordt vanaf looptijd 30 in plaats van looptijd 20. Daarnaast is de berekening van de UFR zelf gebaseerd op de 30-jaars forward rate in plaats van de 20-jaars forward rate. Tot slot groeit de rentecurve in de nieuwe methode langzamer naar de UFR toe. DNB heeft besloten om de nieuwe UFR-parameters over een periode van vier jaar stapsgewijs in te voeren. Op deze manier wordt de impact van de nieuwe UFR gespreid over een langere periode. Door middel van deze stapsgewijze invoering zal de nieuwe UFR volledig van kracht zijn begin 2024. In de periode van 2021 tot 2024 is de rentetermijnstructuur gebaseerd op het gewogen gemiddelde van de rentetermijnstructuur op basis van de huidige en de nieuwe UFR methode, waarbij de gewichten jaarlijks op 1 januari met gelijke stappen aangepast worden. In januari 2021 is begonnen met de stapsgewijze transitie van de oude methode naar de nieuwe methode. In 2022 bedraagt deze weging 50% voor de curve onder de oude methode en 50% voor de curve onder de nieuwe methode. Het effect op de pensioenverplichtingen bedraagt EUR 11.417 duizend (dotatie).

In 2022 heeft een herziening plaatsgevonden van de opslag excasso kosten. Deze is gewijzigd van 2,25% naar 2,5% met ingang van 1 januari 2023. Het effect op de pensioenverplichtingen bedraagt EUR 2.710 (toename).

Voor de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds worden de overlevingsgrondslagen volgens de actuele AG prognosetafels gehanteerd. In 2022 zijn de overlevingsgrondslagen geactualiseerd en is overgegaan van de AG prognosetafels 2020 naar de AG prognosetafels 2022. Het effect op de pensioenverplichtingen bedraagt EUR 8.336 duizend (toename).

Op de overlevingstafels worden correcties toegepast in verband met afwijkende overlevingskansen van de werkende bevolking ten opzichte van de overlevingskansen van de totale bevolking. Deze correctiefactoren zijn in 2022 eveneens geactualiseerd. Het effect op de pensioenverplichtingen bedraagt EUR 1.662 duizend (toename). Het gezamenlijke effect op de pensioenverplichtingen bedraagt EUR 9.998 duizend (toename).

Verwerking

De belangrijkste activa en verplichtingen van het pensioenfonds zijn respectievelijk de beleggingen en de voorziening pensioenverplichtingen. De beleggingen bestaan volledig uit financiële activa en derivaten. Deze worden in de balans opgenomen respectievelijk van de balans verwijderd op transactiedatum (datum van koop of verkoop). Dit is het moment waarop de toekomstige economische voordelen en de risico's verbonden aan het financiële instrument worden overgedragen. Pensioenverplichtingen worden in de balans opgenomen op het moment van toekenning of overdracht van de pensioenrechten. Zij worden van de balans verwijderd op het moment van uitkering (of eventueel overdracht van de pensioenrechten).

Saldering

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd en als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Presentatie beleggingen en beleggingsopbrengsten

De beleggingen worden in de balans gerubriceerd naar de aard van de onderliggende beleggingen. Waardeveranderingen van de beleggingen worden in de staat van baten en lasten opgenomen onder indirecte beleggingsopbrengsten. Zij bestaan uit de directe en indirecte opbrengsten van de onderliggende beleggingen en de kosten van vermogensbeheer die ten laste van de beleggingen komen. Uitgekeerde dividenden worden gepresenteerd onder directe beleggingsopbrengsten.

Waardering beleggingen

Beleggingen worden op het moment van verkrijging gewaardeerd tegen de marktprijs vermeerderd met de transactiekosten. Vervolgens worden de beleggingen gewaardeerd tegen marktwaarde. De marktwaarde is het bedrag waarvoor een actief of een verplichting kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde, tot een transactie bereid zijnde partijen die onafhankelijk zijn. De marktwaarde is gebaseerd op actuele marktprijzen, tenzij anders vermeld.

Participaties in (niet-beursgenoteerde) beleggingsfondsen worden gewaardeerd tegen de berekende intrinsieke waarde op balansdatum of de meest recent beschikbare intrinsieke waarde. De intrinsieke waarde wordt vastgesteld op basis van de marktwaarde van de onderliggende activa en verplichtingen. De marktwaarde van niet-beursgenoteerde vastgoedbeleggingen is gebaseerd op het aandeel dat het pensioenfonds heeft in het eigen vermogen van de niet-beursgenoteerde vastgoedbelegging per balansdatum. De marktwaarde van niet-beursgenoteerde aandelen en participaties in beleggingsinstellingen is gebaseerd op het aandeel dat het pensioenfonds heeft in het eigen vermogen van het niet-beursgenoteerde aandeel per balansdatum.

Waardeverandering beleggingen

Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen, inclusief derivaten. Alle waardeveranderingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als opbrengst beleggingen direct in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de intrinsieke waarde van de participaties in (niet-beursgenoteerde) beleggingsfondsen. Transacties in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers op transactiedatum. Valutakoersverschillen bij de omrekening van activa en verplichtingen worden in de staat van baten en lasten opgenomen onder de post waarop de activa en verplichtingen betrekking hebben.

De koers op balansdatum van de euro ten opzichte van de belangrijkste valuta's is:

	2022	2021	2020
Amerikaanse dollar	1,0673	1,1372	1,2236
Canadese dollar	1,4461	1,4365	1,5588
Australische dollar	1,5738	1,5642	1,5856
Japanse yen	140,8183	130,9542	126,3254
Britse pond	0,8873	0,8396	0,8951
Zwitserse frank	0,9875	1,0362	1,0816

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Aandelen

De marktwaarde van onderliggende beursgenoteerde aandelen van aandelenfondsen is gebaseerd op de beurskoers per balansdatum. Indien de koersvorming van beursgenoteerde aandelen niet representatief is, wordt de marktwaarde getaxeerd. De taxatie is gebaseerd op recente marktinformatie. De marktwaarde van onderliggende niet-beursgenoteerde aandelen (private equity) wordt getaxeerd door de externe managers op basis van richtlijnen die algemeen worden toegepast in de private equity en venture capital branche.

Vastrentende waarden

De marktwaarde van onderliggende beursgenoteerde vastrentende waarden van beleggingsfondsen is gebaseerd op de beurskoers per balansdatum, verhoogd met de lopende rente. De marktwaarde van onderliggende niet-beursgenoteerde vastrentende beleggingen wordt bepaald door te ontvangen rente en aflossingen contant te maken op basis van actuele marktrente, rekening houdend met het risicoprofiel en de looptijd van de belegging. De marktwaarde van directe vastrentende beleggingen wordt eveneens bepaald door te ontvangen rente en aflossingen contant te maken op basis van actuele marktrente, rekening houdend met het risicoprofiel en de looptijd van de belegging.

Derivaten

Derivaten zijn afgeleide financiële instrumenten, waarvan de waarde afhankelijk is van één of meer onderliggende primaire financiële instrumenten. Derivaten bevatten rechten en verplichtingen waardoor één of meer van de financiële risico's waaraan de onderliggende primaire financiële instrumenten onderhevig zijn tussen partijen worden overgedragen. Derivaten leiden bij het aangaan van de transactie niet of tot een relatief gering vermogensbeslag. Basisvormen van derivaten zijn swaps, forwards, futures en opties. Het onderliggende primaire financiële instrument kan onder meer een valutaproduct, een aandelenproduct of een renteproduct zijn.

Het pensioenfonds maakt gebruik van valutatermijncontracten en interest rate swaps. Een valutatermijncontract is een contract waarbij de verplichting wordt aangegaan om een bepaalde valuta te verkopen en een andere valuta te kopen op een vooraf vastgestelde datum en tegen een vooraf vastgestelde (termijn)koers.

Een interest rate swap of renteswap is een contract waarbij wordt overeengekomen om gedurende een vooraf vastgestelde periode rentestromen in dezelfde valuta te ruilen. Bij de meeste renteswaps wordt een variabele rente geruild tegen een vaste rente. De variabele rente is gebaseerd op de geldmarktrente, waarbij als referentie €STR wordt gehanteerd. De vaste rente is meestal gebaseerd op de marktrente van staatsobligaties.

Derivaten worden gewaardeerd tegen marktwaarde. Voor beursgenoteerde contracten is dit de beursprijs per balansdatum. Voor niet-beursgenoteerde contracten is de waardering gebaseerd op recente marktinformatie (zoals valutakoersen, rentecurves en indexen), als input voor de gehanteerde gangbare waarderingsmodellen. Derivaten met een positieve marktwaarde zijn als een actiefpost in de balans opgenomen en derivaten met een negatieve marktwaarde zijn onder de verplichtingen opgenomen.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente rente-inkomsten ten gunste van de baten en lasten gebracht. Voorzeningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

Onder de liquide middelen zijn opgenomen die kas en banktegoeden die onmiddellijk opeisbaar zijn dan wel een looptijd korter dan twaalf maanden hebben. Zij worden onderscheiden van tegoeden in verband met beleggingstransacties.

Stichtingskapitaal en reserves

Stichtingskapitaal en reserves worden bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, inclusief de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds en overige technische voorzieningen, volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen in de balans zijn opgenomen.

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

De voorziening voor pensioenverplichtingen wordt gewaardeerd op actuele waarde (marktwaarde). De actuele waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. De voorziening pensioenverplichtingen wordt actuariael berekend en wordt vastgesteld op basis van de nominaal verworven pensioenrechten, voor zover zij onvoorwaardelijk zijn. Dit betekent dat de voorwaardelijke toekomstige toeslagen niet in de voorziening zijn begrepen, maar de op balansdatum toegezegde toeslagen wel hierin wordt opgenomen. De pensioenverplichtingen worden contant gemaakt tegen de door DNB vastgestelde en gepubliceerde rentetermijnstructuur per balansdatum.

De voorziening met betrekking tot ouderdomspensioen, partnerpensioen en wezenpensioen is de contante waarde van de beste inschatting van de toekomstige uitgaande kasstromen die voortvloeien uit de tot balansdatum opgebouwde onvoorwaardelijke pensioenrechten.

De voorziening met betrekking tot arbeidsongeschiktheidspensioen is de contante waarde van de verwachte uitgaande kasstromen die voortvloeien uit de verplichtingen aan bij het pensioenfonds aangemelde arbeidsongeschikte deelnemers, nog niet aangemelde arbeidsongeschikte deelnemers en zieke deelnemers die naar verwachting arbeidsongeschikt zullen worden verklaard.

De belangrijkste actuariële grondslagen en veronderstellingen zijn:

- rekenrente volgens actuele rentetermijnstructuur DNB (ongewijzigd);
- levensverwachting volgens prognosetafels AG 2022 met correctiefactoren gebaseerd op het verschil in levensverwachting tussen werkende bevolking met opleiding WO/HBO en de totale bevolking (gewijzigd);
- gehuwdheidsfrequentie actieve en gewezen deelnemers 100% en gehuwdheidsfrequentie pensioengerechtigden op basis van bepaalde partner (ongewijzigd);
- verschil leeftijd man en vrouw drie jaar (ongewijzigd);
- administratie- en excassokosten zijn per einde boekjaar gewijzigd van 2,25% naar 2,50%.

Uit de door DNB vastgestelde en gepubliceerde rentetermijnstructuur ultimo 2022 kan voor het pensioenfonds een gemiddelde rekenrente van -0,49% (2021: -0,53%) worden afgeleid. De voor de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen gehanteerde rentetermijnstructuur DNB betreft voor looptijden tot en met 20 jaar de marktrente op de interbancaire swapmarkt. Voor looptijden langer dan 20 jaar wordt de swapcurve per balansdatum aangepast. Vanaf 1 januari 2021 tot 1 januari 2024 is de aanpassing een weging van de oude UFR-methodiek (advies Commissie UFR 2013) en de nieuwe UFR methodiek (advies Commissie Parameters 2019). De weging van de oude UFR-methodiek wordt stapsgewijs afgebouwd (2021: 75%, 2022: 50%, 2023: 25% en 2024: 0%). In de UFR-methodiek wordt de onderliggende éénjaarsforwardrente geëxtrapoleerd naar een lange termijn verwacht renteniveau, de zogenoemde Ultimate Forward Rate (UFR). De UFR wordt vastgesteld als 120-maands voortschrijdend gemiddelde van de werkelijke 1-jaar 20-jaarsforwardrentes (oude UFR-methodiek) respectievelijk 120-maands voortschrijdend gemiddelde van de werkelijke 1-jaar 30-jaarsforwardrentes (nieuwe UFR-methodiek). In de door DNB gevolgde methodiek beweegt de rente vanaf 21 jaar geleidelijk in de richting van de UFR, doordat de actuele forwardrente wordt gemiddeld met de UFR. De UFR in de oude UFR-methodiek bedraagt ultimo 2022 1,4% (2021: 1,5%) en in de nieuwe UFR-methodiek ultimo 2022 1,1% (2021: 1,3%). Het effect van de nieuwe UFR-methode zal verantwoord worden als onderdeel van het RTS-effect per ultimo 2022.

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

De voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers heeft betrekking op de flexioenregeling. De voorziening wordt gewaardeerd tegen de reële waarde van de daarmee samenhangende beleggingen.

Schulden

Schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de schulden worden in de waardering bij eerste verwerking opgenomen. Schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Het verschil tussen de bepaalde boekwaarde en de uiteindelijke aflossingswaarde wordt op basis van de effectieve rente gedurende de geschatte looptijd van de schulden in de staat van baten en lasten als interestlast verwerkt.

Grondslagen voor de resultaatbepaling

Algemeen

De grondslagen voor resultaatbepaling vloeien voor het merendeel voort uit de voor de beleggingen en de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds gehanteerde waarderinggrondslagen. Voor een aantal posten worden de grondslagen voor resultaatbepaling hierna (nader) uiteengezet.

Premies

Premies worden ten gunste van het resultaat gebracht in de periode waarin de daarmee samenhangende pensioenrechten worden opgebouwd.

Waardeoverdrachten

Waardeoverdrachten worden in de staat van baten en lasten opgenomen op het moment van overdracht van de pensioenverplichtingen.

Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

Pensioenopbouw

De pensioenopbouw met betrekking tot ouderdomspensioen en partnerpensioen wordt toegerekend aan de periode waarin de opbouw van de pensioenrechten plaatsvindt.

Toeslagverlening

De toevoeging aan de voorziening pensioenverplichtingen uit hoofde van toeslagverlening wordt in de staat van baten en lasten opgenomen in de periode waarin het bestuursbesluit wordt genomen.

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen worden contant gemaakt tegen de door DNB vastgestelde en gepubliceerde rentetermijnstructuur per balansdatum. Aan de voorziening pensioenverplichtingen wordt rente toegevoegd op basis van de éénjaarsrente volgens deze rentetermijnstructuur primo verslagperiode. De rentetoevoeging wordt berekend over het gemiddelde van de stand van de voorziening primo periode en de stand van de voorziening ultimo periode, de laatste exclusief het effect van de toeslagverlening en het effect van wijzigingen in de actuariële grondslagen.

Wijziging rekenrente

Het effect van de verandering van de rekenrente op de voorziening pensioenverplichtingen wordt ultimo verslagperiode in de staat van baten en lasten opgenomen.

Onttrekking pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten

De vrijval van de voorziening pensioenverplichtingen wordt ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht in de periode waarin de lasten bij de berekening van de voorziening waren voorzien.

Pensioenrechten waardeoverdrachten

De met waardeoverdrachten samenhangende toevoeging en onttrekking aan de voorziening pensioenverplichtingen worden in de staat van baten en lasten opgenomen op het moment van overdracht van de pensioenverplichtingen.

Wijziging actuariële grondslagen

Het effect van wijzigingen in de actuariële grondslagen op de voorziening pensioenverplichtingen wordt ultimo verslagperiode in de staat van baten en lasten opgenomen.

Pensioenuitkeringen

Pensioenuitkeringen worden in de staat van baten en lasten opgenomen in de periode waarop zij betrekking hebben.

Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

De mutatie in de voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers bestaat voornamelijk uit inleg van premies, een toevoeging uit hoofde van het rendement op het pensioenkapitaal en onttrekkingen uit hoofde van omzetting van het pensioenkapitaal in pensioenrechten. Mutaties worden in de staat van baten en lasten verwerkt in de periode waarop zij betrekking hebben.

Herverzekeringen

Herverzekeringspremies en herverzekeringsuitkeringen worden in de staat van baten en lasten opgenomen in de periode waarop zij betrekking hebben.

Kosten

Kosten worden ten laste van het resultaat gebracht in de periode waarop zij betrekking hebben.

Directe beleggingsopbrengsten

Rente en van vermogensbeheerders ontvangen rebates worden ten gunste van het resultaat gebracht in de periode waarop deze betrekking hebben. Dividend wordt in de rekening van baten en lasten opgenomen op het moment van beschikbaarstelling.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen, inclusief derivaten. Alle waardeveranderingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als opbrengst beleggingen direct in de staat van baten en lasten opgenomen.

Kosten vermogensbeheer

Onder kosten van vermogensbeheer worden de externe kosten verstaan die direct zijn afgerekend en niet zijn betaald via de beleggingsfondsen.

Grondslagen voor het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de directe methode. Dit houdt in dat alle ontvangsten en uitgaven ook als zodanig worden gepresenteerd. Onderscheid wordt gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en kasstromen uit beleggingsactiviteiten.

Kasstromen in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers op transactiedatum.

Onder liquide middelen worden verstaan banktegoeden die niet het karakter hebben van beleggingen.

Toelichting op de balans per 31 december

(bedragen in duizenden euro's)

Activa

1. Aandelen

	2022	2021
Beursgenoteerde aandelenbeleggingsfondsen	296.398	397.281
Private equity aandelen	44.254	48.387
Totaal	340.652	445.668

Het pensioenfonds heeft in totaal EUR nihil (2021: EUR nihil) aan aandelen uitgeleend. De onderliggende fondsen doen wel aan uitlening.

De onderliggende aandelenportefeuille op basis van doorkijk (uitgedrukt in percentages) kan als volgt worden gespecificeerd per sector:

	2022	2021
Basisindustrieën	3,7%	3,3%
Cyclische consumentengoederen	6,6%	9,6%
Niet-Cyclische consumentengoederen	9,5%	18,0%
Energie	5,2%	3,0%
Farmacie	12,5%	-
Financiële instellingen	14,1%	13,7%
Industriële ondernemingen	7,6%	7,7%
Informatietechnologie	14,5%	19,1%
Nutsbedrijven	1,8%	1,6%
Telecommunicatie	11,2%	12,8%
Andere sectoren	13,3%	11,2%
Totaal	100%	100%

De samenstelling van de totale portefeuille naar regio op basis van doorkijk (uitgedrukt in percentages) is als volgt:

	2022	2021
Europa	19,1%	26,1%
Afrika	0,5%	0,4%
Noord-Amerika	60,3%	56,3%
Midden- en Zuid-Amerika	3,6%	0,6%
Midden-Oosten	0,9%	0,7%
Azië	6,9%	8,9%
Oceanië	8,7%	7,0%
Totaal	100%	100%

2. Vastrentende waarden

	2022	2021
Staatsobligaties	96.917	76.920
Obligaties van semioverheidsinstellingen	25.575	31.246
Totaal beursgenoteerde obligaties	122.492	108.166
Niet-beursgenoteerde beleggingsinstellingen	351.444	440.849
Geldmarktfondsen en kortlopende vorderingen op banken	96.479	143.111
Liquide middelen en overlopende activa	38.234	5.394
Totaal	608.649	697.520

Er is in 2022 ten opzichte van 2021 sprake van een wijziging in de rubricering van vastrentende waarden. Dit wordt veroorzaakt doordat obligaties van semioverheidsinstellingen waren geassocieerd als ondernemingsorganisaties.

Het pensioenfonds heeft in totaal EUR nihil (2021: EUR nihil) aan vastrentende waarden uitgeleend.

De specificatie van de portefeuille vastrentende waarden naar type op basis van doorkijk (uitgedrukt in percentages) is als volgt:

	2022	2021
Staatsobligaties	33,2%	20,2%
Ondernemingsobligaties	38,8%	45,3%
Beleggingsfondsen vastrentende waarden	17,0%	16,5%
Geldmarktfondsen en kortlopende vorderingen op banken	10,9%	17,9%
Leningen	0,1%	0,1%
Totaal	100%	100%

De resterende looptijd gebaseerd op de contractuele aflossingsdata op basis van doorkijk (uitgedrukt in percentages) is als volgt:

	2022	2021
Korter dan 1 jaar	33,1%	33,5%
Vanaf 1 jaar tot 5 jaar	14,5%	18,9%
Vanaf 5 jaar tot 10 jaar	19,0%	16,9%
Vanaf 10 jaar tot 15 jaar	7,2%	5,2%
Vanaf 15 jaar tot 20 jaar	4,9%	5,4%
Langer dan 20 jaar	21,3%	20,1%
Totaal	100%	100%

De kredietwaardigheid van de totale portefeuille op basis van doorkijk (uitgedrukt in percentages) kan als volgt worden weergegeven:

	2022	2021
AAA-rating	31,3%	28,8%
AA-rating	16,2%	12,4%
A-rating	20,0%	24,5%
BBB-rating	18,5%	17,5%
Lagere rating dan BBB	12,3%	13,4%
Geen rating	1,7%	3,4%
Totaal	100%	100%

De indeling van de portefeuille is gebaseerd op de gepubliceerde credit ratings van één van de volgende ratingbureaus: Standard & Poor's, Moody's en Fitch. In geval alle drie bureaus een rating geven, is de op één na hoogste gehanteerd. In geval twee van deze kredietbeoordelaars een rating geven, is de hoogste van de twee gehanteerd. Indien slechts één van deze bureaus een rating geeft, is vanzelfsprekend deze rating gehanteerd.

De samenstelling naar regio op basis van doorkijk (uitgedrukt in percentages) is als volgt:

	2022	2021
Europa	80,8%	75,9%
Afrika	1,0%	0,9%
Noord-Amerika	9,8%	12,1%
Midden- en Zuid-Amerika	3,4%	2,9%
Azië	2,2%	2,7%
Oceanië	1,5%	2,1%
Midden-Oosten	1,3%	1,4%
Overige	-	2,0%
Totaal	100%	100%

De volgende (onderliggende) beleggingen maken meer dan 5% uit van de totale obligatieportefeuille:

	2022	2021
NN Dutch Residential Mortgage Fund	37.778	46.202
Netherlands Government Bond	30.162	38.361
Finland Government Bond	20.158	16.580
Kreditanstalt fuer Wiederaufbau	9.123	13.233
Bundesrepublik Deutschland Bundesanleihe	24.567	9.626

3. Derivaten

Derivaten met een positieve marktwaarde zijn als een actiefpost in de balans opgenomen en derivaten met een negatieve marktwaarde zijn onder de verplichtingen opgenomen.

2022	Activa	Passiva	Per saldo
Valutaderivaten	8.768	-746	8.022
Rentederivaten	20.214	-62.399	-42.185
Totaal	28.982	-63.145	-34.163

2021	Activa	Passiva	Per saldo
Valutaderivaten	13	-4.456	-4.443
Rentederivaten	8.614	-9.025	-411
Totaal	8.627	-13.481	-4.854

Het volgende overzicht geeft inzicht in de portefeuille derivaten per balansdatum:

	2022		2021	
	Contractomvang	Marktwaarde	Contractomvang	Marktwaarde
Valutatermijncontracten				
Gekocht	909.594	8.768	1.488	13
Verkocht	739.937	-746	197.416	-3.886
Interest rate swaps				
Gekocht	255.412	20.214	321.317	-411
Verkocht	144.060	-62.399	-	-

Valutatermijncontracten zijn aangeduid als verkocht indien de positie in euro's long is en de positie in vreemde valuta's short is. Dit betreft onderhandse contracten, die zijn afgesloten met het doel om het valutarisico af te dekken. Zij hebben een looptijd korter dan een jaar.

Als gekocht aangeduide interest rate swaps zijn zogenoemde receiver swaps, waarbij een vaste rente wordt ontvangen en een variabele rente wordt betaald. Door middel van de interest rate swaps wordt het rentemismatchrisico verkleind.

De valutatermijncontracten en interest rate swaps zijn niet-beursgenoteerde contracten. De valutatermijncontracten betreffen beursgenoteerde contracten en lopen doorgaans maximaal 3 maanden.

De portefeuille gekochte interest rate swaps is als volgt samengesteld naar looptijden:

	2022		2021	
	Contractomvang	Marktwaarde	Contractomvang	Marktwaarde
Korter dan 1 jaar	-	-	-	-
Vanaf 1 jaar tot 5 jaar	118.593	6.286	80.150	833
Vanaf 5 jaar tot 10 jaar	58.289	4.101	68.199	725
Vanaf 10 jaar tot 15 jaar	26.837	-1.421	18.006	939
Vanaf 15 tot 20 jaar	45.416	-8.832	17.755	-1.201
Langer dan 20 jaar	150.337	-42.319	109.559	-1.707
Totaal	399.472	-42.185	293.669	-411

Voor derivatencontracten met een negatieve marktwaarde zijn zekerheden gegeven tot een bedrag van totaal EUR 40.276 duizend (2021: EUR 570 duizend).

4. Beleggingen voor risico deelnemers

	2022	2021
Vastgoed	43	17
Aandelen	221	351
Vastrentende waarden	987	1.458
Totaal	1.251	1.826

De beleggingen - volgens de persoonlijke 'asset-mix' van de loodsen - van hun individuele deel van de pensioenopbouw worden op een aparte totaalrekening van het pensioenfonds bijgehouden. Per balansdatum zijn de totaalbedragen als volgt:

	2022	2021
Noord	-	70
IJmond	199	219
Rijnmond	272	699
Scheldemonden	447	537
FLP-gerechtigden	114	112
Overige (Verevenings flexioen)	219	189
Totaal	1.251	1.826

Het volgende overzicht geeft inzicht in het aantal deelnemers en de waarde van de beleggingen per beleggingsmix:

	2022		2021	
	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag
Mix 10	1	13	5	19
Mix 11	4	12	15	174
Mix 12	17	219	37	941
Mix 13	32	706	9	481
Overige profielen	3	12	-	-
Eigen beheer	5	148	5	163
Overige activa	-	141	-	49
Totaal	62	1.251	71	1.826

5. Vorderingen en overlopende activa

	2022	2021
Bronbelastingen	1.930	1.604
Af te wikkelen beleggingstransacties	166	165
Overige vorderingen en overlopende activa	64	-35
Totaal	2.160	1.734

De vorderingen hebben een resterende looptijd korter dan een jaar.

6. Liquide middelen

Liquide middelen worden onderscheiden van banktegoeden die het karakter hebben van beleggingen of direct beschikbaar zijn om te worden belegd. Deze posten zijn begrepen in vastrentende waarden.

	2022	2021
Banktegoeden in rekening-courant	2.275	2.940
Totaal	2.275	2.940

De liquide middelen zijn vrij opeisbaar.

Passiva

7. Stichtingskapitaal en reserves

	2022	2021
Stand begin van het jaar	158.601	23.184
Resultaat	-43.019	135.417
Stand eind van het jaar	115.582	158.601

De vermogenspositie wordt toegelicht in de risicoparagraaf op pagina 109 tot en met 114.

Het pensioenfonds heeft ingevolge artikel 133 Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb) in 2022 het bestaande herstelplan geactualiseerd en het geactualiseerde herstelplan ingediend bij DNB. Het herstelplan is goedgekeurd door DNB. Volgens het actuele herstelplan wordt binnen een termijn van 2 jaar de tekortsituatie opgelost, dat wil zeggen beschikt het pensioenfonds weer over het strategisch vereist vermogen getoetst aan de beleidsdekkingsgraad. Het herstelplan is gebaseerd op de aannames zoals voorgeschreven door DNB en op de ALM parameters. Hierin wordt er geen rekening gehouden met de verwachte daling van de UFR. De rentetermijnstructuren voor de komende jaren worden namelijk afgeleid van de forward rentes uit de DNB rentetermijnstructuur per 31 december 2021.

De ontwikkeling van de dekkingsgraad ten opzichte van de prognose in het herstelplan is als volgt:

	2022		2021	
	Realisatie	Herstelplan	Realisatie	Herstelplan
Nominale dekkingsgraad begin van het jaar	116,1%	116,3%	102,2%	101,4%
Premies	-0,8%	-0,8%	-0,6%	-0,6%
Pensioenuitkeringen	0,6%	0,6%	0,0%	0,0%
Indexering pensioenrechten	-14,3%	0,0%	0,0%	0,0%
Wijziging rekenrente pensioenverplichtingen	53,6%	-	6,6%	0,0%
Resultaat beleggingen en verplichtingen	-20,4%	2,8%	7,3%	3,0%
Wijziging actuariële grondslagen	-1,5%	-	-0,2%	0,0%
Overige oorzaken	-18,9%	0,1%	0,8%	0,1%
Nominale dekkingsgraad eind van het jaar	114,4%	119,0%	116,1%	103,9%

Het over 2022 behaalde rendement van -18% is beduidend lager dan het in het herstelplan verwachte rendement van 1,9%. De gemiddelde rekenrente behorend bij de verwachte kasstromen van de pensioenuitkeringen is in 2022 gestegen van 0,5% tot 2,6%. In het herstelplan wordt uitgegaan van een onveranderde rentetermijnstructuur DNB. Met name door het toekennen van de ten opzichte van het herstelplan hoge indexatie ligt het herstel achter op de verwachting.

In het eerste kwartaal van 2022 is een geactualiseerd herstelplan op basis van de vermogenspositie ultimo verslagjaar bij DNB ingediend en goedgekeurd door DNB. Volgens het herstelplan blijkt dat het fonds binnen 2 jaar een beleidsdekkingsgraad heeft die minimaal gelijk is aan het vereist eigen vermogen, thans 118,8%. Dit is binnen de geldende herstelperiode van 10 jaar. Het herstelplan is gebaseerd op de ALM parameters. Op basis van de situatie eind 2022 is het fonds uit reservetekort en hoeft het herstelplan in 2023 niet te worden geactualiseerd

8. Voorzieningen pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

	2022		2021	
	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag
Actieve deelnemers	468	279.526	467	386.046
Arbeidsongeschikte deelnemers	5	5.414	4	6.143
Gewezen deelnemers	10	3.629	11	6.598
Pensioengerechtigden	854	494.333	849	562.968
Totaal pensioenuitkeringen	1.337	782.902	1.331	961.755
Pensioenuitvoeringskosten (excassokosten)		19.573		21.639
Totaal	1.337	802.475	1.331	983.394

De schadereserve wordt opgebouwd gedurende de periode van ziekte. Uit onderstaande tabel blijkt de totale reservering schadereserve zieken ultimo boekjaar, rekening houdend met overige mutaties welke toegerekend behoren te worden aan de schadereserve zieken:

	2022	2021
Stand begin van het jaar	3.021	-
Opvoer schadereserve nieuwe zieken	1.076	-
Opvoer schadereserve bestaande zieken (verstrijken wachttijd)	1.204	3.021
Vrijval schadereserve zieken	-2.403	-
Mutatie schadereserve zieken	-123	3.021
Wijziging rekenrente	-667	-
Wijziging actuariële grondslagen	-	-
Totaal	2.231	3.021

De waarde van de voorziening pensioenverplichtingen naar resterende looptijd is als volgt:

	2022	2021
Korter dan 1 jaar	38.604	34.203
Vanaf 1 jaar tot 5 jaar	139.892	133.404
Vanaf 5 jaar tot 10 jaar	146.851	159.734
Vanaf 10 jaar tot 20 jaar	217.356	278.860
Vanaf 20 tot 30 jaar	138.941	198.792
Vanaf 30 tot 40 jaar	78.676	116.307
Langer dan 40 jaar	42.155	62.094
Totaal	802.475	983.394

De mutaties in de voorziening zijn als volgt:

	2022	2021
Stand begin van het jaar	983.394	1.066.180
Pensioenopbouw actieve deelnemers	19.943	20.777
Premievrije pensioenopbouw van ao-pensioen arbeidsongeschikten	413	383
Inkomende waardeoverdrachten	819	303
Rentetoevoeging	-4.889	-5.674
Wijziging rekenrente	-311.254	-64.923
Indexering	137.832	47
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-34.509	-33.773
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	-776	-675
Wijziging actuariële grondslagen	12.740	2.556
Overige mutaties	-1.238	-1.807
Stand eind van het jaar	802.475	983.394

Uit de door DNB vastgestelde en gepubliceerde rentetermijnstructuur ultimo 2022 kan voor het pensioenfonds een gemiddelde rekenrente van 2,6% (2021: 0,5%) worden afgeleid.

9. Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

De voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers betreft de flexioenregeling. De deelnemers in de flexioenregeling hebben vanaf de (vervroegde) pensioendatum de keuze om het kapitaal om te zetten in een maandelijkse uitkering ten laste van het pensioenfonds.

	2022		2021	
	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag
Actieve deelnemers	-	-	-	-
Gewezen deelnemers	63	1.251	71	1.826
Totaal	63	1.251	71	1.826

De mutaties kunnen als volgt worden weergegeven:

	2022	2021
Stand begin van het jaar	1.826	1.984
Storting	-	-
Uitgaande waardeoverdrachten	-441	-211
Beleggingsresultaat	-134	53
Totaal	1.251	1.826

10. Schulden en overlopende passiva

	2022	2021
Beleggingen overige schulden	498	-
Pensioenuitkeringen	46	35
Belastingen en premies sociale verzekeringen	782	763
Overige schulden en overlopende passiva	191	215
Totaal	1.516	1.013

De schulden hebben een resterende looptijd korter dan een jaar.

Overige informatie beleggingen

Beleggingen voor risico pensioenfonds

De totale beleggingsportefeuille voor risico pensioenfonds bedraagt EUR 916.877 duizend (2021: EUR 1.138.334 duizend) en is als volgt samengesteld:

	2022	2021
Aandelen	340.652	445.668
Vastrentende waarden	608.649	697.5206
Derivaten activa	28.982	8.627
Derivaten passiva	-63.145	-13.481
Totaal exclusief vorderingen en schulden	915.138	1.138.334
Vorderingen en schulden, per saldo	1.739	1.769
Totaal	916.877	1.140.103

Een bedrag van EUR 5.270 duizend (2021: EUR 3.362 duizend) heeft betrekking op saldi op margin accounts die worden aangehouden in verband met aandelen en vastrentende waarden. De saldi op deze bankrekeningen staan niet ter vrije beschikking van het pensioenfonds.

Beleggingen voor risico deelnemers

De beleggingen voor risico deelnemers bedragen totaal EUR 1.251 duizend (2021: EUR 1.826 duizend):

	2022	2021
Vastgoed	43	17
Aandelen	221	351
Vastrentende waarden	987	1.458
Totaal	1.251	1.826

Marktwaaarde beleggingen voor risico pensioenfondsen

De beleggingen kunnen overeenkomstig RJ 290.916 als volgt worden ingedeeld naar de categorieën afgeleid van genoteerde marktprijzen, onafhankelijke taxaties, netto-contantewaardeberekeningen en andere geschikte methoden.

Beleggingen met genoteerde marktprijzen worden verhandeld op een actieve markt. De netto contante waarde methode wordt gehanteerd voor de derivatenportefeuille. Voor fondsbeleggingen in aandelen (private equity fondsen) en vastrentende waarden wordt de waardering bepaald op basis van de laatst ontvangen fondsrapportages.

	Genoteerde marktprijzen	Onafhankelijke taxaties	Netto contante waarde	Andere geschikte methoden	Totaal
2022					
Aandelen	296.398	-	-	44.254	340.652
Vastrentende waarden	123.885	-	-	484.764	608.649
Derivaten activa	-	-	28.982	-	28.982
Derivaten passiva	-	-	-63.145	-	-63.145
Totaal	420.283	-	-34.163	529.018	915.138
2021					
Aandelen	397.281	-	-	48.387	445.668
Vastrentende waarden	251.277	-	-	446.243	697.520
Derivaten activa	-	-	8.627	-	8.627
Derivaten passiva	-	-	-13.481	-	-13.481
Totaal	648.558	-	-4.854	494.630	1.138.334

Marktwaaarde beleggingen voor risico deelnemers

De beleggingsportefeuille is als volgt ingedeeld naar de vier onderscheiden categorieën:

	Genoteerde marktprijzen	Onafhankelijke taxaties	Netto contante waarde	Andere geschikte methoden	Totaal
2022					
Vastgoed	43	-	-	-	43
Aandelen	221	-	-	-	221
Vastrentende waarden	987	-	-	-	987
Totaal	1.251	-	-	-	1.251
2021					
Vastgoed	17	-	-	-	17
Aandelen	351	-	-	-	351
Vastrentende waarden	1.458	-	-	-	1.458
Totaal	1.826	-	-	-	1.826

Mutaties beleggingen voor risico pensioenfondsen

De mutaties in de portefeuilles aandelen en vastrentende waarden zijn als volgt:

	Aandelen	Vastrentende waarden	Totaal
2022			
Balanswaarde begin van het jaar	445.668	697.520	1.143.188
Aankopen	9.650	698.859	708.509
Verkopen	-60.662	-681.172	-741.834
Waardeveranderingen	-54.004	-105.950	-159.954
Mutatie deposito's en liquiditeiten		-608	-608
Balanswaarde eind van het jaar	340.652	608.649	949.301
2021			
Balanswaarde begin van het jaar	402.032	665.595	1.067.627
Aankopen	380.460	181.452	561.912
Verkopen	-436.667	-189.137	-625.804
Waardeveranderingen	99.843	-10.058	89.785
Mutatie deposito's en liquiditeiten		49.668	49.668
Balanswaarde eind van het jaar	445.668	697.520	1.143.188

De mutaties in de portefeuille derivaten (valutatermijncontracten) zijn als volgt:

	2022	2021
Balanswaarde begin van het jaar	-4.443	3.495
Aankopen	32.156	10.818
Verkopen	-9.585	-7.858
Waarde veranderingen	-10.106	-10.898
Balanswaarde eind van het jaar	8.022	-4.443
Derivaten activa	8.768	13
Derivaten passiva	-746	-4.456
Per saldo	8.022	-4.443

De mutaties in de portefeuille rentederivaten (interest rate swaps) zijn als volgt:

	2022	2021
Balanswaarde begin van het jaar	-411	17.466
Aankopen	7.087	1.018
Verkopen	-8.975	-5.214
Waarde veranderingen	-39.887	-13.681
Balanswaarde eind van het jaar	-42.186	-411
Derivaten activa	20.214	8.614
Derivaten passiva	-62.399	-9.025
Per saldo	-42.185	-411

Mutaties beleggingen voor risico deelnemers

De mutaties in de portefeuilles vastgoed, aandelen en vastrentende waarden zijn als volgt:

	2022	2021
Balanswaarde begin van het jaar	1.826	1.984
Aankopen	543	75
Verkopen	-1.072	-335
Waarde veranderingen	-138	53
Mutatie spaarrekening	92	49
Balanswaarde eind van het jaar	1.251	1.826

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Langlopende contracten

Het pensioenfonds heeft een herverzekeringsovereenkomst afgesloten ter dekking van het overlijdensrisico voor de periode tot en met 31 december 2024. De totale verplichting voor de resterende looptijd bedraagt ongeveer EUR 144 duizend (2021: EUR 256 duizend).

Investerings- en stortingsverplichtingen

	2022	2021
Private equity	1.382	1.532
Totaal	1.382	1.532

Achterstand in toeslagverlening

De actuariële waarde van de achterstand in toeslagverlening bedraagt totaal EUR 170.918 duizend (2021: EUR 257.067 duizend). De cumulatieve achterstand bedraagt per 1 januari 2023 26,80%. (1 januari 2022: 26,14%). De achterstand in toeslagverlening is een voorwaardelijke verplichting.

De opgelopen achterstand ten opzichte van de prijsindex heeft betrekking op de volgende jaren:

	Prijsindex	Toegekend	Verschil
1 januari 2023	14,53%	11,30%	3,23%
1 januari 2022	2,69%	2,69%*	0,00%
1 januari 2021	1,12%	0,00%	1,12%
1 januari 2020	2,65%	0,00%	2,65%
1 januari 2019	1,88%	0,15%	1,73%
1 januari 2018	1,45%	0,00%	1,45%
1 januari 2017	0,07%	0,00%	0,07%
1 januari 2016	0,60%	0,00%	0,60%
1 januari 2015	0,88%	0,26%	0,62%
1 januari 2014	2,45%	0,00%	2,45%
1 januari 2013	2,30%	0,00%	2,30%
1 januari 2012	2,70%	0,00%	2,70%
1 januari 2011	1,60%	0,00%	1,60%
1 januari 2010	14,53%	11,30%	3,23%

Jaarlijks neemt het bestuur een besluit over de toeslagverlening, inclusief de inhaal van de ontstane achterstand.

* In 2022 heeft het bestuur besloten om de indexatie per 1 januari 2022 van 2,69% met terugwerkende kracht toe te kennen.

Risicobeheer

In het bestuursverslag worden de belangrijke risico's die het pensioenfonds loopt besproken en wordt ingegaan op het beleid dat wordt gevoerd om deze risico's te beheersen. In deze paragraaf van de jaarrekening worden voornamelijk de financiële risico's beschreven en gekwantificeerd.

Het belangrijkste risico van het pensioenfonds is het solvabiliteitsrisico. Dit is het risico dat het fonds op lange termijn de pensioenverplichtingen niet kan nakomen. De solvabiliteit wordt gemeten aan de hand van het verschil tussen het aanwezig eigen vermogen en het vereist eigen vermogen. Daarnaast wordt de dekkinggraad als solvabiliteitsratio gehanteerd. De dekkinggraad is de verhouding tussen de nettoactiva en het totaal van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds.

Het vereist eigen vermogen wordt in beginsel berekend op basis van een scenarioanalyse zoals gebruikt in de standaardmethode voor de solvabiliteitstoets van DNB.

Het tekort van het aanwezig eigen vermogen ten opzichte van het vereist eigen vermogen, berekend op basis van de strategische beleggingsportefeuille ultimo verslagjaar, bedraagt EUR 46.473 duizend (2021: tekort EUR 26.542 duizend):

	2022	2021
Vereiste buffers		
• Rentemismatchrisico	31.430	14.219
• Aandelenrisico	110.429	133.786
• Valutarisico	37.801	45.141
• Grondstoffenrisico	-	-
• Kredietrisico	44.823	56.117
• Verzekeringstechnisch risico	28.069	36.363
• Liquiditeitsrisico	-	-
• Concentratierisico	-	-
• Operationeel risico	-	-
• Actief risico	-	-
Totaal	252.552	285.626
Diversificatie van risico's	-90.497	-100.483
Totaal vereist eigen vermogen	162.055	185.143
Aanwezig eigen vermogen	115.582	158.601
Tekort	-46.473	-26.542

Het vereist eigen vermogen van EUR 162.055 duizend (2021: EUR 185.143 duizend) is gebaseerd op de strategische beleggingsportefeuille ultimo verslagjaar. De hiermee overeenkomende nominale dekkinggraad bedraagt 120,2% (2021: 118,8%). De actuele nominale dekkinggraad bedraagt 114,4% (2021: 116,1%). De nominale dekkinggraad is de verhouding tussen de netto activa en de totale pensioenverplichtingen (risico pensioenfonds en risico deelnemers).

Het vereist eigen vermogen, berekend op basis van de feitelijke beleggingsportefeuille, bedraagt EUR 160.892 duizend (2021: EUR 188.780 duizend). De hiermee overeenkomende dekkinggraad bedraagt 120,0% (2021: 119,2%). Het vermogenstekort op basis van de feitelijke portefeuille bedraagt EUR 44.901 duizend (2021: tekort EUR 30.179 duizend).

Het minimaal vereist eigen vermogen bedraagt EUR 33.654 duizend (2021: EUR 41.061 duizend). Dit komt overeen met een nominale dekkinggraad van 104,2% (2021: 104,2%).

De beleidsdekkinggraad bedraagt 120,6% (2021: 109,8%). De beleidsdekkinggraad is de (voortschrijdend) gemiddelde nominale dekkinggraad van de laatste 12 maanden.

De beleidsdekkingsgraad is bepalend voor de toetsing aan het (strategisch) vereist eigen vermogen, het toepassen van eventuele kortingen en het indexeringsbeleid.

Op basis van de toetsing van de beleidsdekkingsgraad aan de met het (strategisch) vereist vermogen overeenkomende dekkingsgraad wordt vastgesteld of het pensioenfonds in een tekortsituatie verkeert en een herstelplan moet indienen bij DNB. Het herstelplan wordt gedurende de tekortsituatie jaarlijks geactualiseerd.

De beleidsdekkingsgraad is 0,4 procentpunten (2021: 9,0 procentpunten) lager dan de met het (strategisch) vereist vermogen overeenkomende dekkingsgraad.

De wettelijke reële dekkingsgraad van het pensioenfonds bedraagt 93,1% (2021: 89,8%). De wettelijke reële dekkingsgraad zoals bedoeld in artikel 128b Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb) is gelijk aan de actuele beleidsdekkingsgraad gedeeld door de beleidsdekkingsgraad die ingevolge artikel 132 lid 2b Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb) is vereist voor voorwaardelijke toeslagverlening (indexering) ter hoogte van de minimale verwachtingswaarde voor de groeivoet van het prijsindexcijfer, bedoeld in artikel 23a lid 1a en lid 2 Besluit financieel toetsingskader (FTK) pensioenfondsen. Een wettelijke reële dekkingsgraad van 100% betekent dat het pensioenfonds de pensioenen en pensioenrechten kan verhogen met de verwachte stijging van de prijzen.

Het solvabiliteitsrisico wordt hierna toegelicht aan de hand van de in de solvabiliteitstoets van DNB onderkende risico's. Met uitzondering van het operationele risico, worden deze risico's aangemerkt als financiële risico's.

Rentemismatchrisico

Rentemismatchrisico is het verschil in rentegevoeligheid tussen de portefeuille vastrentende waarden en de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfondsen. De rentegevoeligheid van de verplichtingen is als gevolg van de langere looptijden hoger dan die van de portefeuille vastrentende waarden. Een daling van de marktrente leidt tot een stijging van de waarde van de pensioenverplichtingen, die slechts voor een deel wordt gecompenseerd door een stijging van de waarde van de portefeuille vastrentende waarden.

Door afdekking van het rentemismatchrisico is de vermogenspositie van het pensioenfonds minder gevoelig voor de ontwikkeling van de marktrente.

Het volgende overzicht van de looptijden van de portefeuille vastrentende waarden en de technische voorziening geeft op hoofdlijnen inzicht in het rentemismatchrisico:

	Vastrentende waarden	Technische voorziening	Netto positie
2022			
Korter dan 1 jaar	201.463	-38.604	162.859
	88.254	-139.892	-51.638
Vanaf 1 jaar tot 5 jaar	115.643	-146.851	-31.208
Vanaf 5 jaar tot 10 jaar	43.823	-217.356	-173.533
Vanaf 10 jaar tot 15 jaar	29.824	-138.941	-109.117
Vanaf 15 jaar tot 20 jaar	129.642	-78.676	50.966
Langer dan 20 jaar	-	-42.155	-42.155
Totaal	608.649	-802.475	-193.826

	Vastrentende waarden	Technische voorziening	Netto positie
2021			
Korter dan 1 jaar	227.725	-34.203	193.522
Vanaf 1 jaar tot 5 jaar	128.486	-133.404	-4.918
Vanaf 5 jaar tot 10 jaar	114.656	-159.735	-45.079
Vanaf 10 jaar tot 15 jaar	35.236	-148.409	-113.173
Vanaf 15 jaar tot 20 jaar	36.942	-130.451	-93.509
Langer dan 20 jaar	136.900	-377.192	-240.292
Totaal	679.945	-983.394	-303.449

De rentegevoeligheid kan worden gemeten aan de hand van de modified duration. Dit is de met de contante waarde van rente en aflossing gewogen gemiddelde looptijd in jaren. De duration mismatch is het verschil tussen de duration van de pensioenverplichtingen en de naar omvang (ten opzichte van de pensioenverplichtingen) gewogen duration van de vastrentende waarden.

De modified duration van de portefeuille vastrentende waarden en de voorziening pensioenverplichtingen en de duration mismatch zijn als volgt:

	2022	2021
Vastrentende waarden (zonder derivaten)	7,6	7,2
Vastrentende waarden (met derivaten)	13,6	11,1
Totale beleggingen	7,9	6,1
(Nominale) pensioenverplichtingen	15,5	17,7

Bij de berekening van de modified duration van de totale beleggingen is aan equities en private equity geen duration toegekend.

Het pensioenfonds heeft het renterisico eind 2022 strategisch voor 60,0% (eind 2021: 37,5%) (op basis van markrente) afgedekt door gebruikmaking van investmentgradebedrijfsobligaties, Nederlandse Woninghypotheken, Euro Staatsobligaties (AAA en AA) en swaps.

De effectiviteit van de afdekking bedraagt ultimo 2022 ongeveer 59% (2021: ongeveer 38%). Hierbij moet worden opgemerkt dat de toepassing van de UFR-methodiek voor de discontering van de pensioenverplichtingen een positief effect heeft op dit percentage. Op basis van de markrente bedraagt de effectiviteit van de afdekking ultimo 2022 ongeveer 59% (2021: ongeveer 38%), binnen de gestelde bandbreedte van 55% tot 65%.

Aandelenrisico

Aandelenrisico is het risico dat de waarde van aandelen verandert als gevolg van veranderingen in de desbetreffende marktprijzen. Informatie over de spreiding van de portefeuille naar sector en regio is opgenomen in de toelichting op de balanspost aandelen. De aandelenportefeuille maakt ongeveer 37% (2021: ongeveer 39%) uit van de totale beleggingsportefeuille.

In de solvabiliteitstoets van DNB wordt uitgegaan van een waardeschok van beursgenoteerde aandelen ontwikkelde markten (inclusief beursgenoteerde aandelen vastgoedondernemingen) van 30%, beursgenoteerde aandelen opkomende markten van 40% en niet-beursgenoteerde aandelen (private equity) van eveneens 40%.

Een hiermee overeenkomende waardedaling van de totale portefeuille aandelen resulteert in een daling van de nominale dekkingsgraad met ongeveer 14 procentpunten (2021: ongeveer 15 procentpunten). Een hiermee overeenkomende waardestijging van de aandelenportefeuille resulteert in een verbetering van de nominale dekkingsgraad met ongeveer 14 procentpunten (2021: ongeveer 12 procentpunten).

Valutarisico

Valutarisico is het risico dat de waarde van beleggingen verandert als gevolg van veranderingen in valutakoersen. Van de totale beleggingen op basis van doorkijk luidt omgerekend EUR 342.822 duizend (2021: EUR 450.167 duizend) in een andere valuta dan de euro.

De valutapositie op basis van doorkijk (uitgedrukt in euro's) kan als volgt worden geanalyseerd:

	Bruto positie	Valuta-afdekking	Netto positie
2022			
Euro	566.389	160.794	727.183
Amerikaanse dollar	226.251	-122.283	103.968
Canadese dollar	8.231	-	8.231
Australische dollar	5.451	-	5.451
Japanse yen	17.274	-18.186	-912
Britse pond	12.165	-12.303	-138
Zwitserse frank	7.859	-	7.859
Overige valuta's	65.591	-	65.591
Totaal	909.211	8.022	917.233
2021			
Euro	696.320	187.816	884.136
Amerikaanse dollar	295.500	-147.576	147.924
Canadese dollar	10.798	-	10.798
Australische dollar	6.143	-	6.143
Japanse yen	21.989	-23.246	-1.257
Britse pond	15.774	-11.637	4.137
Zwitserse frank	10.484	-9.800	684
Overige valuta's	89.479	-	89.479
Totaal	1.146.487	-4.443	1.142.044

Een groot deel van de aandelen en een kleiner deel van de vastrentende waarden luidt in vreemde valuta's. Het valutarisico op beleggingen in Amerikaanse dollars wordt voor 50% en het valutarisico op beleggingen in Japanse yens, Britse ponden en Zwitserse franken wordt volledig afgedekt naar de euro op basis van de benchmarkexposure. Het resterende valutarisico in overige valuta's wordt niet afgedekt.

In de solvabiliteitstoets van DNB wordt uitgegaan van een waardeschok van de na afdekking resterende positie in vreemde valuta's van ontwikkelde markten ten opzichte van de euro van 20%. De positie in vreemde valuta's van opkomende markten wordt geschokt met 35%. Hiermee overeenkomende dalingen van de valutakoersen ten opzichte van de euro resulteren in een daling van de nominale dekkingsgraad met ongeveer 9 procentpunten (2021: ongeveer 10 procentpunten). Hiermee overeenkomende stijgingen van de valutakoersen resulteren in een verbetering van de nominale dekkingsgraad met ongeveer 9 procentpunten (2021: ongeveer 10 procentpunten).

Grondstoffenrisico

Grondstoffenrisico is het risico dat de waarde van grondstofbeleggingen verandert als gevolg van veranderingen in de marktprijzen van desbetreffende (onderliggende) grondstoffen. Het pensioenfonds belegt niet in grondstoffen of grondstofderivaten, zodat geen sprake is van grondstoffenrisico.

Kredietrisico

Kredietrisico is het risico dat tegenpartijen hun contractuele verplichtingen aan het pensioenfonds of de beleggingsfondsen waarin het pensioenfonds participeert niet nakomen. Informatie over de kredietwaardigheid van de portefeuille op basis van credit ratings en over de spreiding van de portefeuille naar sector en regio is opgenomen in de toelichting op de balansposten vastrentende waarden. De verdeling is over de vastrentende waarden van de portefeuille, waar in 2022 ook een allocatie naar Europese en US High Yield onder viel. Deze mandaten alleen verklaart al voor ongeveer 14% (van de vastrentende waarden van de portefeuille) de bucket 'Lower than BBB and/no rating'. Ongeveer 31% (2021: ongeveer 29%) van de totale portefeuille heeft de hoogste rating AAA en ongeveer 16% (2021: ongeveer 12%) van de portefeuille heeft de AA-rating.

Verzekeringstechnisch risico

Het belangrijkste verzekeringstechnisch risico is het langlevensrisico. Dit is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld bij de vaststelling van de premie en de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen. Door toepassing van de AG-prognosetafels 2022 met correcties voor ervaringssterfte wordt rekening gehouden met een toekomstige verbetering van de levensverwachting.

Het overlijdensrisico is het risico dat deelnemers overlijden vóór pensioendatum, in welk geval het pensioenfonds levenslang partnerpensioen en tijdelijk wezenpensioen moet uitkeren, waarvoor geen voorziening pensioenverplichtingen is gevormd. Dit risico is op stop-loss basis herverzekerd bij een onder toezicht van DNB staande verzekeraar.

Tenslotte wordt het arbeidsongeschiktheidsrisico onderscheiden. Dit is het risico dat meer deelnemers arbeidsongeschikt worden dan gemiddeld verondersteld bij de vaststelling van de risicopremie voor arbeidsongeschiktheid, met andere woorden dat de toekomstige premievrije pensioenopbouw en het toekomstige arbeidsongeschiktheidspensioen hoger zijn dan de hiervoor ontvangen risicopremie. Ook dit risico is op stop-loss basis herverzekerd bij een onder toezicht van DNB staande verzekeraar.

Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat onvoldoende liquide middelen beschikbaar zijn om op korte termijn aan de verplichtingen (voornamelijk de pensioenuitkeringen) te kunnen voldoen. Dit risico is onder normale omstandigheden nagenoeg afwezig, omdat de pensioenuitkeringen nog langdurig kunnen worden voldaan uit de ontvangen premies en directe beleggingsopbrengsten en bovendien nagenoeg de gehele beleggingsportefeuille bestaat uit liquide vermogenstitels. Dit neemt niet weg dat ingenomen derivatenposities kunnen leiden tot de contractuele verplichting tot bijstorting. Feitelijk is het liquiditeitsrisico geen onderdeel van het solvabiliteitsrisico, namelijk het risico dat het pensioenfonds op lange termijn de pensioenverplichtingen niet kan nakomen. Wel is het zo dat een gedwongen verkoop op korte termijn van illiquide beleggingen veelal een ongunstige prijs tot gevolg heeft, waardoor op de verkoop verlies wordt geleden. Het totaal van de illiquide beleggingen maakt ongeveer 5% (2021: ongeveer 5%) uit van de totale portefeuille beleggingen. Het liquiditeitsrisico wordt overeenkomstig het standaardmodel van DNB op nihil gesteld.

Concentratierisico

Concentratierisico kan optreden als een goede spreiding van beleggingen of pensioenverplichtingen ontbreekt. In het standaardmodel van DNB voor de bepaling van het vereist eigen vermogen is het concentratierisico gelijkgesteld aan nihil. Het pensioenfonds voldoet aan deze veronderstelling van een voldoende gediversifieerde beleggingsportefeuille en een voldoende evenwichtige demografische opbouw van de populatie. In de toelichting op de balanspost vastrentende waarden zijn de posten die meer dan 5% uitmaken van de totale portefeuille vermeld. Nederlandse, Finse, Duitse staatsleningen en een woninghypotheekfonds maken gezamenlijk ongeveer 20% (2021: ongeveer 18%) uit van de totale portefeuille vastrentende waarden. De totale marktwaarde van de derivatencontracten komt overeen met ongeveer 1% (2021: ongeveer 1%) van de marktwaarde van de obligatieportefeuille. Voor de derivatenposities zijn in het algemeen voldoende zekerheden verkregen. Het concentratierisico wordt overeenkomstig het standaardmodel van DNB op nihil gesteld.

Operationeel risico

Het operationeel risico is het risico dat optreedt bij de uitvoering van de pensioenactiviteiten en beleggingsactiviteiten, als gevolg van niet afdoende of falende interne processen, menselijk gedrag en systemen of als gevolg van externe gebeurtenissen. Dit risico wordt beperkt door de ISAE 3402-rapportages die het pensioenfonds van de diverse uitvoerders ontvangt. Op grond van de Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb) mag het operationeel risico in de solvabiliteitstoets van DNB op nihil worden gesteld, mits geen sprake is van een verhoogd risico. In 2022 (en 2021) is aan deze voorwaarde voldaan.

Actief risico

Actief risico is het risico dat het rendement van een beleggingsportefeuille afwijkt van de voor deze beleggingsportefeuille gehanteerde benchmark. Op basis van een ALM-studie wordt een strategische beleggingsmix bepaald. Ter beoordeling van de relatieve beleggingsresultaten wordt voor de afzonderlijke beleggingscategorieën binnen de totale beleggingsportefeuille een benchmark bepaald, die worden geaggregeerd op portefeuilleniveau. Door middel van zowel actief beheer van de onderscheiden afzonderlijke beleggingsportefeuilles per assetcategorie (selectie van individuele vermogenstitels) als actief beheer van de totale portefeuille (afwijking van de strategische mix) wordt actief risico aangegaan. De benchmarkportefeuille dient dus als referentiekader voor de beoordeling van de relatieve beleggingsresultaten.

Toelichting op de staat van baten en lasten

(bedragen in duizenden euro's)

Baten en lasten pensioenactiviteiten

11. Premies voor risico pensioenfonds

	2022	2021
Premies registerloodsen	16.213	15.545
Totaal	16.213	15.545

De pensioenregeling wordt gefinancierd door een voor iedere deelnemer gelijke jaarpremie. De premie wordt jaarlijks door het bestuur vastgesteld als de hoogste van a) de premie van het voorgaande jaar verhoogd met de ontwikkeling van de CBS-prijnsindex CPI alle huishoudens (niet-afgeleid) en b) de gedempte kostendeekkende premie.

De feitelijke premie bedraagt EUR 16.213 duizend (2021: EUR 15.545 duizend).

De kostendeekkende premie overeenkomstig artikel 123 lid 1 Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb) bedraagt EUR 24.403 duizend (2021: EUR 25.300 duizend). De kostendeekkende premie is als volgt samengesteld:

	2022	2021
Pensioenopbouw	18.753	19.547
Risicopremies overlijden	390	401
Risicopremies invaliditeit	1.212	1.212
Opslag voor pensioenuitvoeringskosten	221	246
Solvabiliteitsopslag	3.827	3.894
Totaal	24.403	25.300

De kostendeekkende premie wordt berekend op basis van de door DNB vastgestelde en gepubliceerde rentetermijnstructuur ultimo vorig verslagjaar. De afgeleide gemiddelde marktrente voor de kostendeekkende premie bedraagt 0,7% (2021: 0,4%).

De gedempte kostendeekkende premie volgens artikel 123 lid 2 Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb) bedraagt EUR 16.200 duizend (2021: EUR 15.457 duizend). De kostendeekkende premie is als volgt samengesteld:

	2022	2021
Pensioenopbouw	7.902	7.459
Risicopremies overlijden	258	247
Risicopremies invaliditeit	1.212	1.212
Opslag voor pensioenuitvoeringskosten	221	246
Solvabiliteitsopslag	1.762	1.641
Resultaat op kosten	4.845	4.652
Totaal	16.200	15.457

De gedempte kostendeekkende premie over 2022 wordt vastgesteld op basis van het verwacht rendement. De afgeleide gemiddelde rente is 1,5%.

De feitelijke premie is EUR 8.190 duizend (2021: EUR 9.755 duizend lager) lager dan de kostendeekkende premie en EUR 13 duizend (2021: EUR 88 duizend hoger) hoger dan de gedempt kostendeekkende premie.

12. Waardeoverdrachten voor risico pensioenfondsen

Hieronder is opgenomen het saldo van inkomende bedragen uit hoofde van overgenomen pensioenverplichtingen en uitgaande bedragen uit hoofde van overgedragen pensioenverplichtingen voor risico pensioenfondsen.

	2022	2021
Inkomende waardeoverdrachten	799	232
Uitgaande waardeoverdrachten	-	-
Saldo	799	232

13. Waardeoverdrachten voor risico deelnemers

Hieronder is opgenomen het saldo van inkomende bedragen uit hoofde van overgenomen pensioenverplichtingen en uitgaande bedragen uit hoofde van overgedragen pensioenverplichtingen voor risico deelnemers.

	2022	2021
Inkomende waardeoverdrachten	-	-
Uitgaande waardeoverdrachten	-441	-211
Saldo	-441	-211

14. Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en partnerpensioen. De pensioenopbouw wordt berekend op basis van de rentetermijnstructuur DNB primo verslagjaar.

	2022	2021
Pensioenopbouw actieve deelnemers	19.943	20.777
Premievrije pensioenopbouw en ao-pensioen arbeidsongeschikten	413	383
Saldo	20.356	21.160

15. Indexering

De pensioenrechten van actieve deelnemers, de premievrije pensioenrechten van gewezen deelnemers en de ingegane pensioenen zijn per 1 januari 2023 verhoogd (1 januari 2022: niet verhoogd). De toeslagverlening per 1 januari van het volgende jaar is opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen ultimo verslagjaar.

	2022	2021
Indexering actieve deelnemers	80.774	47
Indexering gewezen deelnemers	750	-
Indexering ingegane pensioenen	56.308	-
Totaal	137.832	47

Het resultaat van EUR 137.832 duizend is inclusief de met terugwerkende kracht per 1 januari 2022 toegekende indexatie van 2,69%, EUR 26.324 duizend.

16. Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen worden contant gemaakt tegen de rentetermijnstructuur DNB per balansdatum. Aan de voorziening pensioenverplichtingen wordt rente toegevoegd op basis van de éénjaarsrente volgens deze rentetermijnstructuur primo verslagperiode.

	2022	2021
Totaal	4.889	5.674

De in het verslagjaar aan de voorziening pensioenverplichtingen toegevoegde rente is gebaseerd op de éénjaarsrente van negatief 0,49% (2021: negatief 0,53%).

17. Wijziging rekenrente

De waarde van de pensioenverplichtingen verandert onder invloed van veranderingen in de rekenrente.

	2022	2021
Totaal	311.254	64.923

Het totaal effect van wijziging RTS op de TV is 311.254. Hiervan is -8.273 door wijziging UFR 2022 (2021:-11.417). De afgeleide rekenrente is in 2022 gestegen van 0,5% tot 2,6%.

18. Onttrekking pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten

Toekomstige pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De hieronder opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de pensioenen en kosten van de verslagperiode.

	2022	2021
Onttrekking pensioenuitkeringen	34.509	33.773
Onttrekking pensioenuitvoeringskosten	776	675
Totaal	35.285	34.448

19. Pensioenrechten waardeoverdrachten, per saldo

Hieronder zijn opgenomen de toevoeging aan de voorziening pensioenverplichtingen uit hoofde van pensioenrechten met betrekking tot inkomende waardeoverdrachten en de onttrekking aan de voorziening uit hoofde van pensioenrechten met betrekking tot uitgaande waardeoverdrachten.

	2022	2021
Pensioenrechten inkomende waardeoverdrachten	-819	-303
Pensioenrechten uitgaande waardeoverdrachten	-	-
Saldo	-819	-303

20. Wijziging actuariële grondslagen

De actuariële grondslagen zijn de uitgangspunten en veronderstellingen waarop de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen is gebaseerd. Onder wijziging actuariële grondslagen is het effect van aanpassing van de bestandsgrondslagen, economische grondslagen en kostengrondslagen op de voorziening opgenomen.

	2022	2021
Levensverwachting	-9.998	-
Kostenvoorziening	-2.710	-2.556
Overig	-32	-
Totaal	-12.740	-2.556

Het effect van de wijziging van de levensverwachting is als volgt samengesteld:

	2022	2021
Overgang op prognosetafels AG 2022	-8.336	-
Wijziging correctiefactoren	-1.662	-
Totaal	-9.998	-

21. Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen

Onder overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen zijn opgenomen: actuariële resultaten en mutaties in de pensioenverplichtingen die niet onder een ander hoofd zijn opgenomen.

	2022	2021
Actuariële resultaten	1.238	1.807
Totaal	1.238	1.807

De actuariële resultaten zijn als volgt samengesteld:

	2022	2021
Kortlevenrisico	2.027	-1.843
Langlevenrisico	-301	5.332
Resultaat op sterfte	1.726	3.489
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	-	-4.830
Schadereserve zieken	-499	3.021
Flexibele keuzemogelijkheden	-25	25
Overig	36	102
Totaal	1.238	1.807

Het resultaat op arbeidsongeschiktheid bestaat uit:

- Een benodigde toevoeging aan de voorziening van 1.711 (waarvan 1.834 dotatie TV en -123 onttrekking schadereserve (voor 2021: 0 TV en 3.201 dotatie aan schadereserve)
- De ontvangen risicokoopsom arbeidsongeschiktheid van 1.212 (2021:1.212), per saldo een resultaat op arbeidsongeschiktheid van -499 (2021: -1.809).

22. Pensioenuitkeringen voor risico pensioenfonds

	2022	2021
Ouderdomspensioen	29.195	29.207
Partnerpensioen	4.872	4.375
Wezenpensioen	87	89
Arbeidsongeschiktheidspensioen	354	336
Totaal	34.508	34.007

23. Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

	2022	2021
Inleg premies	-	-
Waardeoverdrachten, per saldo	441	
Beleggingsresultaat	134	211
Pensioenuitkeringen	-	-53
Overige mutaties	-	-
Totaal	575	158

24. Herverzekeringen

	2022	2021
Premies herverzekering	-92	-85
Totaal	-92	-85

25. Pensioenuitvoeringskosten voor risico pensioenfonds

Onder pensioenuitvoeringskosten voor risico pensioenfonds zijn opgenomen de kosten met betrekking tot de uitvoering van de pensioenregelingen. De kosten van vermogensbeheer zijn hierin niet begrepen. De kosten van bestuur en financieel beheer worden toegerekend aan pensioenuitvoering en vermogensbeheer.

	2022	2021
Kosten pensioenuitvoering	372	296
Kosten bestuursondersteuning	381	485
Kosten bestuur	381	376
Kosten verantwoordingsorgaan en visitatiecommissie	48	26
Advies- en controlekosten	577	372
Overige kosten	188	210
Totaal voor toerekening aan vermogensbeheer	1.947	1.765
Toegerekend aan vermogensbeheer	-744	-714
Totaal	1.203	1.051

Een deel van de kosten van bestuur en financieel beheer kan direct worden toegerekend aan pensioenuitvoering of vermogensbeheer. De kosten die niet direct toerekenbaar zijn, worden door middel van verdeelsleutels verdeeld over pensioenuitvoering en vermogensbeheer.

26. Overige baten en lasten pensioenactiviteiten

	2022	2021
Overige baten en lasten	31	32
Totaal	31	32

Baten en lasten beleggingsactiviteiten

27. Beleggingsopbrengsten

	Directe	Indirecte	Kosten van vermogensbeheer	Totaal
2022				
Aandelen	2.695	-54.004	-679	-51.988
Vastrentende waarden	2.579	-105.950	-1.212	-104.583
Rentederivaten	695	-39.887	-	-39.192
Valuta derivaten	-	-10.106	-	-10.106
Overige beleggingen	-	-	-	-
Totaal	5.969	-209.947	-1.891	-205.869
2021				
Aandelen	5.234	99.842	-1.285	103.791
Vastrentende waarden	1.646	-10.058	-816	-9.228
Rentederivaten	784	-13.681	-	-12.897
Valuta derivaten	-	-10.899	-	-10.899
Overige beleggingen	-	-779	-	-779
Totaal	7.664	64.425	-2.101	69.988

De directe beleggingsopbrengsten betreffen rente, door beleggingsfondsen uitgekeerd dividend en van beheerders van beleggingsfondsen ontvangen rebates.

De indirecte beleggingsopbrengsten betreffen waardeveranderingen inclusief valutakoersverschillen.

De hiervoor weergegeven kosten van vermogensbeheer betreffen de rechtstreeks aan het pensioenfonds in rekening gebrachte kosten. De kosten die ten laste van beleggingsfondsen komen zijn hierin niet begrepen, maar zijn onderdeel van de waardeveranderingen. De ten laste van de beleggingsfondsen komende kosten kunnen worden onderscheiden in kosten van vermogensbeheer (vergoeding beheer beleggingen, bewaarloon en overige kosten) en transactiekosten. In de waardeveranderingen van de valutaderivaten zijn eveneens transactiekosten begrepen.

De kosten van vermogensbeheer toegerekend aan de beleggingscategorieën kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	2022	2021
Fiduciaire kosten en managersfee	845	535
Northern Trust (bewaarloon, FTK rapportage en accounting)	174	183
Beleggingsadvies S&V	128	129
Overige kosten	-	540
Totaal voor toerekening kosten bestuur en financieel beheer	1.147	1.387
Toegerekende kosten bestuur en financieel beheer	744	714
Totaal	1.891	2.101

De niet rechtstreeks aan het pensioenfonds in rekening gebrachte kosten, die onderdeel zijn van de waardeveranderingen van de beleggingen, kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Kosten vermogens- beheer	Transactiekosten fondsen	Toe- en uittreed- vergoeding
2022			
Aandelen	209	91	55
Vastrentende waarden	1.293	575	112
Totaal beleggingsfondsen	1.502	666	167
Valuta derivaten	-	-	16
Totaal	1.502	666	183
2021			
Aandelen	1.296	125	628
Vastrentende waarden	1.599	606	163
Totaal beleggingsfondsen	2.895	731	791
Valuta derivaten	-	-	13
Totaal	2.895	731	804

De niet rechtstreeks aan het pensioenfonds in rekening gebrachte kosten, die onderdeel zijn van de waardeveranderingen van de beleggingen, kunnen slechts door middel van schattingen worden vastgesteld.

28. Overige baten en lasten beleggingsactiviteiten

	2022	2021
Fee rebates	706	1.929
Overige baten en lasten	-15	48
Totaal	691	1.977

29. Beleggingsresultaat voor risico deelnemers

	Direct	Waarde- verandering	Totaal
2022			
Vastgoed	-	-2	-2
Aandelen	4	-35	-31
Vastrentende waarden	-	-101	-101
Totaal voor kosten	4	-138	-134
Kosten van vermogensbeheer			-
Totaal			-134
2021			
Vastgoed	-	4	4
Aandelen	2	69	71
Vastrentende waarden	-	-20	-20
Totaal voor kosten	2	53	55
Kosten van vermogensbeheer			-2
Totaal	2	53	53

Overige informatie

Verbonden partijen

De loodsorganisaties, de bestuursleden en hun nauwe verwanten, alsmede de functionarissen van het bestuursbureau worden aangemerkt als verbonden partijen.

Tussen het pensioenfonds en de loodsorganisaties is een uitvoeringsovereenkomst inzake de financiering en de uitvoering van de pensioenregeling gesloten.

Het pensioenfonds heeft geen leningen verstrekt aan bestuursleden en/of functionarissen van het bestuursbureau en heeft ook anderszins geen vorderingen op hen. Inzake de beloning van bestuurders wordt verwezen naar de paragraaf Bezoldiging bestuurders hierna.

Medewerkers

Het pensioenfonds heeft geen personeel in dienst. De medewerkers van het bestuursbureau zijn gedetacheerd bij het pensioenfonds.

Bezoldiging bestuurders

De bezoldiging van de leden van het bestuur bedraagt totaal EUR 284 duizend (2021: EUR 261 duizend).

Naam/functie	Presentiegelden*	Km-vergoeding*	Overige kosten-vergoedingen**
2022			
M. Louwerens , voorzitter	45.825	3.547	1.100
P.B. Schoe, secretaris/penningmeester	40.125	6.443	830
M.A. van Kuik, lid	23.625	991	555
A.N.B. Eggink, lid	22.875	6.363	935
W.T. Buitelaar, lid	24.750	2.175	560
J.H.P. Waasdorp, lid	38.625	6.653	560
N.R. Halfweeg, lid	34.875	1.558	560
H. Witzier, asp.-lid.	19.500	998	420
Totaal	250.200	28.718	5.520

* In het pensioenfonds als kosten opgenomen.

Presentiegelden van registerloodsen worden vergoed aan de betreffende maatschap.
Km-vergoedingen worden vergoed aan de desbetreffende bestuursleden zelf.

** Hieronder wordt verstaan een vergoeding voor het gebruik van een laptop, computer- en kantoorbenodigdheden.

Honorarium onafhankelijke accountant

De aan het verslagjaar toegerekende (ten laste van het resultaat gebrachte) accountants honoraria zoals bedoeld in artikel 382a Boek 2 BW bedragen totaal EUR 63 duizend (2021: EUR 51 duizend).

	2022	2021
Controle jaarrekening en jaarstaten DNB	63	50
Andere controle opdrachten	-	-
Fiscaal advieswerk	-	1
Andere niet controlediensten	-	-
Totaal	63	51

De vermelde honoraria hebben betrekking op het gehele netwerk waarvan de accountantsorganisatie die is belast met de wettelijke jaarrekeningcontrole deel uitmaakt.

Belastingen

Het pensioenfonds is op grond van de aard van de activiteiten vrijgesteld van belastingheffing voor de vennootschapsbelasting.

Toezichthouder

Evenals vorig jaar is geen sprake van door DNB genomen corrigerende maatregelen ingevolge artikel 104 Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb).

Gebeurtenissen na balansdatum

Op basis van de situatie eind 2022 is het fonds uit reservetekort en hoeft het herstelplan in 2023 niet te worden geactualiseerd.

Stapsgewijze invoering van de aangepaste UFR

De technische voorzieningen zijn vastgesteld op basis van de rentetermijnstructuur van de Nederlandsche Bank per 31 december 2022 en de factoren zoals genoemd in de grondslagen bij de jaarrekening. De Nederlandsche Bank heeft besloten om de rentetermijnstructuur vast te stellen overeenkomstig het advies van de Commissie Parameters 2022. De door de Commissie Parameters in 2019 geadviseerde nieuwe Ultimate Forward Rate (UFR) methode die vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke jaarlijkse stappen zou worden ingevoerd, komt hierdoor te vervallen.

In de onderstaande tabel wordt de impact van de wijziging op de financiële positie van het Pensioenfonds getoond als per 31 december 2022 reeds rekening was gehouden met de rentetermijnstructuur op basis van de methodiek vanaf 1 januari 2023.

Rentetermijnstructuur 31 december 2022		
Financiële positie 31 december 2022	UFR einde 2022	UFR primo 2023
Vermogen	919.308	919.308
Technische voorzieningen	803.726	805.671
Eigen vermogen	115.582	113.637
Actuele nominale dekkingsgraad	114,4%	114,1%

Hoek van Holland, 13 juni 2023

M. Louwerens
Voorzitter

P.B. Schoe
Secretaris/ penningmeester

W.T. Buitelaar

A.N.B. Eggink

H.A. Witzier

N.R. Halfweg

J.H.P. Waasdorp

Overige gegevens

OVERIGE GEGEVENS

Statutaire regeling omtrent de bestemming van het saldo van baten en lasten

Bestemming van het resultaat

In de statuten is geen bepaling opgenomen over de wijze waarop het resultaat moet worden verdeeld. Het resultaat wordt jaarlijks geheel ten gunste dan wel ten laste van de reserves gebracht.

Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen te Hoek van Holland is aan Triple A – Risk Finance Certification B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Wet verplichte Beroepspensioenregeling over het boekjaar 2022.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen, zoals vereist conform artikel 143 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 7.300.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 490.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 142 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 121 tot en met 135 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling. De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegeven verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn, als geheel bezien, toereikende technische voorzieningen vastgesteld. Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar hoger dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 121 tot en met 135 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling, met uitzondering van artikel 127 (vereist eigen vermogen).

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen, doch hoger dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegeven verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening niet voldoende, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen.

Het pensioenfonds heeft in 2022 gebruik gemaakt van het 'Besluit toeslagverlening in bijzondere omstandigheden' van 7 juni 2022 (Staatsblad 2022, 211) bij het besluit tot toeslagverlening per 1 januari 2022 en 1 januari 2023. Daarbij heeft het pensioenfonds onderbouwd dat is voldaan aan de in het Besluit gestelde voorwaarden.

Amsterdam, 15 juni 2023
drs. J.J.M. Tol AAG RBA
verbonden aan Triple A – Risk Finance Certification B.V

Controle verklaring van de onafhankelijke accountant

Verklaring over de jaarrekening 2022

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen ('de stichting' of 'het pensioenfonds') een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de stichting op 31 december 2022 en van het resultaat over 2022 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek ('BW').

Wat we hebben gecontroleerd

Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2022 van Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen te Rotterdam gecontroleerd.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2022;
- de staat van baten en lasten over 2022; en
- de toelichting met de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

Het stelsel voor financiële verslaggeving dat is gebruikt voor het opmaken van de jaarrekening is Titel 9 Boek 2 BW.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot fraude en continuïteit, en de aangelegenheden daaruit, bepaald in de context van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. De informatie ter ondersteuning van ons oordeel, zoals onze bevindingen en observaties ten aanzien van de controleaanpak frauderisico's en de controleaanpak continuïteit, moet in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Controleaanpak frauderisico's

Wij hebben risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude geïdentificeerd en ingeschat. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen en haar omgeving en de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het bestuur inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort. Wij verwijzen naar het hoofdstuk 'Risicobeleid' van het bestuursverslag, waarin het bestuur haar frauderisicoanalyse heeft opgenomen.

Wij hebben ten aanzien van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude de opzet en implementatie van de interne beheersing geëvalueerd, waaronder de frauderisicoanalyse van het bestuur (Systematische Integrale Risico Analyse, hierna: SIRA), de gedragscode, de incidenten- en klokkenluidersregeling, en voor zover wij dat noodzakelijk achtten voor onze controle, de werking getoetst van deze interne beheersmaatregelen.

Wij hebben om inlichtingen gevraagd bij de leden van het bestuur en medewerkers van het bestuursbureau of zij op de hoogte zijn van feitelijke, vermeende of vermoede fraude. Daarnaast hebben wij de rapportages van de sleutelfunctiehouders risicobeheer, interne audit, actuarieel, en de compliance officer geëvalueerd. Hieruit volgden geen signalen van feitelijke, vermeende of vermoede fraude die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude.

De door ons geïdentificeerde frauderisico's en uitgevoerde specifieke werkzaamheden zijn als volgt:

Geïdentificeerde frauderisico's

Onze controlewerkzaamheden en observaties

Doorbreken van de interne beheersingsmaatregelen door het bestuur

Volgens de controlestandaarden is het risico dat het bestuur de interne beheersingsmaatregelen doorbreekt in alle entiteiten aanwezig. Inherent bevindt het bestuur van een entiteit zich in een unieke positie om fraude te plegen, omdat het in staat is de administratieve vastleggingen te manipuleren en frauduleuze financiële overzichten op te stellen door interne beheersingsmaatregelen te doorbreken die anderszins effectief lijken te werken. Daarom besteden wij bij al onze controles aandacht aan het risico van het doorbreken van maatregelen van interne beheersing door het bestuur met betrekking tot:

- journaalposten en andere aanpassingen die tijdens het opstellen van de jaarrekening zijn gemaakt;
- schattingen;
- significante transacties buiten het kader van de normale bedrijfsuitoefening.

Wij hebben daarbij bijzondere aandacht voor tendenties als gevolg van mogelijke belangen van het bestuur.

Wij hebben de opzet en implementatie geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing in de processen voor het genereren en verwerken van journaalposten. Wij hebben journaalposten geselecteerd op basis van risicocriteria en hierop specifieke controlewerkzaamheden verricht. Wij hebben getoetst of de journaalposten en andere aanpassingen die tijdens het opstellen van de jaarrekening zijn aangebracht aanvaardbaar zijn.

Wij zijn ook alert geweest op mogelijk significante transacties buiten de normale bedrijfsvoering van de stichting of die in een ander opzicht ongebruikelijk lijken in het licht van zowel ons inzicht in de stichting en de omgeving als andere tijdens de controle verkregen informatie. Wij hebben geen significante transacties buiten het kader van de normale bedrijfsvoering geïdentificeerd.

Wij hebben de opzet en implementatie geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing en de werking van de maatregelen getoetst voor het maken van schattingen. Daarnaast hebben wij de beheersmaatregelen ten aanzien van de toegangsbeveiliging in de IT-systemen getoetst door het verkrijgen van inzicht in de ISAE3402-rapportages van relevante serviceorganisaties.

Bij onze controlewerkzaamheden hebben wij aandacht voor belangrijke schattingsposten, die zijn gebaseerd op subjectieve input, zoals de fondsspecifieke elementen in de waardering van de technische voorzieningen en de waardering van niet-beursgenoteerde beleggingen. Wij hebben naar aanleiding van onze controle en de uitkomsten daarvan, deze schattingsposten beoordeeld op aanwijzingen van tendenties die mogelijk een risico vormen op een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude.

Daarbij hebben wij onder meer de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Wij hebben voor alle niet-beursgenoteerde fondsbeleggingen de waardering gevalideerd aan de hand van de nettovermogenswaarde conform de gecontroleerde jaarrekening over 2022 van het beleggingsfonds of wanneer deze niet (tijdig) beschikbaar is hebben wij alternatieve werkzaamheden uitgevoerd. Wij hebben daarnaast de derivaten zelfstandig gewaardeerd.
- Evaluatie van de gehanteerde actuariële grondslagen en eventuele wijzigingen hierin, de uitkomsten van de actuariële analyse, en bespreking hiervan met het pensioenfonds en de certificerend actuaaris.
- Kennis name van de toelichting op de financiële positie en het toetsen aan de (toelichtings)vereisten uit de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving.

Wij hebben bij onze controle van de schattingsposten geen aanwijzingen van tendenties als gevolg van belangen van het bestuur geïdentificeerd. Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude ten aanzien van het doorbreken van de interne beheersing door het bestuur.

Voorts hebben wij in onze controle een element van onvoorspelbaarheid ingebouwd. Tevens hebben wij kennisgenomen van correspondentie met toezichthouders en zijn wij tijdens de controle alert gebleven op indicaties voor signalen van fraude. Wij hebben kennisgenomen van de beschikbare informatie, waaronder de door het pensioenfonds opgestelde SIRA. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die een aanwijzing vormt voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving. Indien daar sprake van was, hebben wij onze evaluatie van het risico van fraude en de gevolgen daarvan voor onze controlewerkzaamheden opnieuw geëvalueerd.

Controleaanpak continuïteit

Het bestuur heeft de jaarrekening opgemaakt uitgaande van de continuïteit van het geheel van de bedrijfsactiviteiten van het pensioenfonds voor de voorzienbare toekomst. Onze werkzaamheden om de continuïteitsbeoordeling van het bestuur te evalueren omvatten onder andere het verkrijgen van controleinformatie omtrent het continuïteitsrisico en de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling bij de vaststelling van bedragen en in de financiële overzichten opgenomen toelichtingen.

Op basis van de verkregen controle-informatie hebben wij vastgesteld of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of het pensioenfonds haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten.

Pensioenfondsen zijn op grond van de wetgeving gehouden om een adequate vermogensdekking, het vereist eigen vermogen, aan te houden. Het vereist eigen vermogen wordt op basis van het financieel toetsingskader bepaald. Als de dekkingsgraad van een pensioenfonds lager is dan het vereist eigen vermogen, moet een herstelplan worden opgesteld waaruit blijkt hoe het pensioenfonds het eigen vermogen op het vereiste niveau brengt. Als het pensioenfonds niet kan voldoen aan het herstel zullen aanvullende maatregelen moeten worden getroffen. Daar waar nodig zullen de rechten van de (gewezen) deelnemers moeten worden aangepast zodat weer aan het vereist eigen vermogen wordt voldaan.

Zoals toegelicht in de hoofdstukken 'Continuïteitsrisico' van het bestuursverslag en 'Stichtingskapitaal en reserves' van de jaarrekening bevindt het pensioenfonds zich op balansdatum niet in een (reserve) tekortsituatie. Het is de verwachting van het bestuur dat het pensioenfonds over voldoende potentieel beschikt om uit een situatie van reservetekort te blijven. Het bestuur heeft de continuïteitsbeoordeling voor de voorzienbare toekomst (tenminste twaalf maanden vanaf de datum van opmaken van de jaarrekening) uitgevoerd en geen gebeurtenissen of omstandigheden geïdentificeerd die gerede twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de stichting om haar continuïteit te handhaven (hierna: continuïteitsrisico's).

Onze werkzaamheden om de continuïteitsbeoordeling van het bestuur te evalueren omvatten onder andere:

- Overwogen of de continuïteitsbeoordeling van het bestuur alle relevante informatie bevat waarvan wij als gevolg van onze controle kennis hebben gekregen en door het bestuur te bevragen over de belangrijkste veronderstellingen en uitgangspunten. Het bestuur heeft hierbij onder andere aandacht besteed aan:
 - de financiële positie van het pensioenfonds ten opzichte van het (minimaal) vereist eigen vermogen;
 - de kwartaalwijze monitoring van de kwetsbaarheid van het pensioenfonds op een aantal financiële en niet-financiële risico-indicatoren;
 - de continue monitoring van de beleggingsportefeuille, het (rente) afdekkingsbeleid en beheersing van het liquiditeitsrisico;
 - politieke, demografische, geografische, alsmede operationele ontwikkelingen, voor zover deze impact hebben op het pensioenfonds.
- Inwinnen van inlichtingen bij het bestuur over kennis van continuïteitsrisico's na de periode van de door het bestuur verrichte continuïteitsbeoordeling.

Daarnaast hebben wij de correspondentie met relevante toezichthoudende instanties geïnspecteerd. Onze controlewerkzaamheden hebben geen informatie opgeleverd die strijdig is met de veronderstellingen en aannames van het bestuur over de gehanteerde continuïteitsveronderstelling.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat ook andere informatie. Dat betreft alle informatie in het jaarverslag anders dan de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening en de accountantscontrole

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor:

- het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW; en voor
- een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van het genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze doelstellingen zijn een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen over de vraag of de jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of van fouten en een controleverklaring uit te brengen waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen van materieel belang ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Amsterdam, 15 juni 2023
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door drs. N.C. Doets RA

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2022 van Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

De verantwoordelijkheden van de accountant voor de controle van de jaarrekening

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Ook op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Bijlagen

BIJLAGEN

Bijlage 1

Rapport visitatiecommissie over beroepspensioenfonds loodsen 2022 (samenvatting)

Inleiding

De taak van de visitatiecommissie (hierna VC) bestaat uit het toezicht houden op het beleid van het bestuur van Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen (hierna het fonds), op de algemene gang van zaken in het fonds en het toezien op de adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur. De VC heeft de periode 2022 onderzocht. De VC volgt bij het uitvoeren van haar rol de toezichtcode van de Vereniging Intern Toezichthouders Pensioensector (hierna VITP). De VC is gevraagd om naast de algemene opdracht voor de visitatie over 2022 aandacht te besteden aan de volgende specifieke onderwerpen: geef een oordeel over het bestuurlijk handelen inzake de verandering van het IT-landschap van BSG; en geef een oordeel over de opvolging van de DNB onderzoeken m.b.t. operationele wendbaarheid/ESG beheer.

De VC legt jaarlijks haar bevindingen vast in een rapport en legt verantwoording af aan het VO en aan het bestuur.

Het algemeen oordeel

Het algemene oordeel over de wijze van functioneren van het fonds in 2022 van de VC is positief.

Het functioneren van de governance

Taken en verantwoordelijkheden van de diverse organen zijn gedocumenteerd. Op basis van de voor de VC beschikbare stukken kan worden geconcludeerd dat de samenwerking naar behoren verloopt.

Het functioneren van het bestuur

Naar het oordeel van de VC is er sprake van een adequate frequentie van de vergaderingen van het bestuur en het dagelijks bestuur in 2022, waarbij ook onder de nieuwe voorzitter sprake is van een goede leiding van de vergaderingen. De VC is van oordeel dat de opkomst tijdens de bestuursvergaderingen goed is, waarbij vrijwel altijd alle leden van het bestuur bij de bestuursvergaderingen aanwezig zijn en actief deelnemen aan de discussie. Naar het oordeel van de VC gaan de bestuursleden respectvol met elkaar om en luisteren zij naar elkaars argumenten.

Naar het oordeel van de VC geven de bestuursleden er blijk van de materie voldoende te beheersen danwel te onderkennen wanneer er extra expertise nodig is en dit te organiseren.

De vergaderingen worden adequaat voorbereid met voor de relevante onderwerpen een goede voorbereiding binnen de beleggingscommissie en de werkgroepen met goede ondersteuning van het bestuursbureau. Het bestuursbureau danwel de adviserend actuaris bereidt de stukken voor. De vergaderstukken zijn inhoudelijk van goede kwaliteit, begrijpelijk en voorzien van een heldere voorlegger.

De vergaderstukken zijn tijdig beschikbaar. Een goede follow-up van de genomen bestuursbesluiten is geborgd door bij het bestuursbureau belegde agenda beheer.

Het bestuur verdiept zich terdege in de onderwerpen. De voor het fonds actuele belangrijke onderwerpen staan op de goede momenten op de agenda, zoals de situatie in de Oekraïne, de sanctiewetgeving (met heldere communicatie naar de deelnemers), het Nieuwe Pensioenstelsel en de transitie met de keuze door de NLc voor de solidaire premiereregeling, door het fonds actieve invulling van de SFDR gericht op een bewuste keuze van het fonds voor artikel 8 SFDR, BSG (voor de huidige activiteiten en de activiteiten richting nieuw pensioensysteem), de countervailing power ten opzichte van BlackRock, en de evenwichtige belangenafweging (zowel in de context van de huidige besluitvorming als in het kader van de nieuwe pensioenregeling en als onderdeel van de transitie). Dit geldt ook voor onderwerpen als de Roadmap, begroting, evaluatie externe partijen, geschiktheidsplan en zelfevaluatie.

De VC is derhalve van oordeel dat het bestuur serieus, deskundig en daadkrachtig bestuurt. De VC is van oordeel dat in de opmaat naar het nieuwe pensioenstelsel met de implementatie van de solidaire premiereregeling voor het fonds door BSG thans reeds aan de orde is dat het fonds invulling geeft aan een versterkt BSG-contractbeheer teneinde afzonderlijke contractuele onderwerpen, alsook de afzonderlijke onderwerpen in hun samenhang op elk moment te kunnen blijven overzien en over een actuele situatie te beschikken om ook zo nodig snel te kunnen handelen, danwel richting BSG te kunnen reageren.

Het gaat dan om onderwerpen zoals:

- i. Budget control en analyse.
- ii. IT-ontwikkeling naar de verschillende aspecten, zoals architectuur, ontwikkeling product/service catalogus met bijbehorende planning met support van de CISO van het loodswezen.
- iii. Tijdigheid van de implementatie van de nieuwe solidaire regeling volgens de planning.
- iv. Consequenties van vertraging in de implementatie van de nieuwe solidaire regeling (financieel, technisch en voldoen aan wet- en regelgeving met formuleren van mogelijke scenario's).
- v. Intern datakwaliteits- en risicobeheer en audits bij BSG voor de huidige activiteiten en voor de nieuwe solidaire premiereregeling (inclusief inschatting van de benodigde assurance).
- vi. Ontwikkelingen bij DNB en in de wet- en regelgeving.
- vii. Gap-analyse tussen de solidaire regeling van BSG en hoe het fonds de solidaire regeling ziet (met formulering van eventuele scenario's op basis van geconstateerde gaps).
- viii. Samenwerking met de andere klanten van BSG (bijvoorbeeld via de Klankbordgroep, maar ook verdere gezamenlijke audits).
- ix. Periodieke monitoringsrapportage op basis van de voorgaande punten door de werkgroep aan het bestuur voorzien van een risico opinie van de sleutelfunctiehouder risicobeheer. In de praktijk wordt dit vaak ingevuld middels het onderkennen van afzonderlijke stromen met clustering van een aantal onderwerpen per stroom binnen een contract.

Ook is de VC van oordeel dat in de opmars naar het nieuwe pensioensysteem met de erbij horende toenemende complexiteit de interne audits mogelijk zullen toenemen in aantal, diepgang en complexiteit van de materie. Hiertoe kan het bevorderlijk zijn om te onderzoeken in hoeverre de ondersteuning van de sleutelfunctiehouder interne audit accounting technisch verzaamd dient te worden.

Het beleid van het bestuur

De VC is van oordeel dat het bestuur de missie, visie en strategie met inachtneming van de risicohouding goed heeft vastgelegd. Ook is de VC van oordeel dat de missie en de risicohouding van het fonds adequaat zijn vastgelegd en adequaat periodiek worden geactualiseerd. De strategie en beleid, met inachtneming van de risicohouding wordt door het bestuur duidelijk overwogen en vastgelegd en periodiek geactualiseerd. Hierbij wordt het beleid ter realisatie van de strategie op de onderscheiden beleidsterreinen, met inachtneming van de risicohouding, uitgewerkt in beleidsplannen en periodiek geactualiseerd mede met oog voor de te verwachten effecten van het nieuwe pensioensysteem.

Vanuit de SIRA wordt aangegeven dat het fonds geen standpunt inneemt ten opzichte van ESG/MVB of volgt deze niet op.

De VC is van oordeel dat in het beleggingsplan de verhoogde rentehedge naar een vast percentage van 60% een belangrijke wijziging is.

In het kader van het nieuwe pensioenakkoord wordt in het beleggingsplan gesproken over het Target Operating Model Vermogensbeheer voor de toekomst, waarin de verschillende rollen waaronder de specifieke rollen van de uitbestedingspartners wordt uitgewerkt (waarvan door BlackRock wordt aangegeven, dat er al fondsen volgens dit model werken). De VC is van oordeel dat de invulling van een Target Operating Model het bestuur extra ondersteuning kan geven voor de invulling van de rollen in het nieuwe pensioencontract mede tegen de achtergrond dat in het nieuwe pensioenakkoord naar verwachting sprake zal zijn van een uitgebreidere samenwerking tussen NT, BSG en BlackRock. Voorts is de VC van oordeel dat het aanbeveling verdient het ESG- beleid verder aan te scherpen met een focus dat er sprake is van een duidelijk door het fonds geformuleerd zelfstandig ESG-beleid waartegen de ESG-rapportages van de assetmanagers kunnen worden vergeleken.

Voorts is de VC van oordeel dat het aanbeveling kan verdienen om de toegevoegde waarde te onderzoeken om met het hedging beleid thans reeds te anticiperen op de nieuwe pensioenregeling (op basis van de hedgingprofielen van de afzonderlijke cohorten).

Tot slot is de VC van oordeel dat het aanbeveling verdient dat het fonds zich vroegtijdig verdiept in de wijze van visualisatie richting deelnemers van de rapportage omtrent behaalde rendementen met de solidaire premieregeling voor de deelnemers in een voor de deelnemers begrijpelijke aanpak.

De algemene gang van zaken

De VC heeft vastgesteld dat het bestuur de beheerste en integere bedrijfsvoering van het fonds aanpakt op basis van het '3 lines of defence' model en een risk control framework.

De fondsdocumentatie (zoals BPL-statuten, Pensioenstatuur 2015, ABTN, beleggingsbeginselen, beleidsdocumenten) zijn op orde.

De management rapportages zijn op orde en zijn inzichtelijk. Er wordt extra aandacht gegeven aan de verdere ontwikkeling van de rapportage van de niet-financiële risico's in het algemeen en terzake van BSG in het bijzonder.

Er is geen sprake van een teveel aan informatie voor het bestuur.

De beleggingscommissie en de werkgroepen functioneren naar behoren. De commissie- en werkgroepen structuur sluit aan op de besturingsfilosofie van het bestuur.

De bestuursondersteuning is buitengewoon goed op orde.

De uitbestedingsrelaties zijn in het algemeen goed in de contracten geregeld met periodieke evaluaties van de contractspartijen. Bijzondere aandacht wordt door het bestuur besteedt aan het BSG-contract en de positie van het bestuur als contractspartij in dit contract alsook de positie waarin BSG zich bevindt (in het bijzonder richting het nieuwe pensioencontract).

De sleutelfunctiehouder interne audit heeft een audit rapport over 2022 uitgebracht, waarbij op basis van twee deelaudits op het gebied van de datakwaliteit de conclusie is dat BSG een onvoldoende effectief werkend datamanagementproces heeft. Derhalve is de VC van oordeel dat het aanbeveling verdient dat het fonds in samenwerking met BSG gerichte opvolging aan dit audit rapport geeft.

De adequate risicobeheersing

De VC is van oordeel dat het bestuur periodiek de risicohouding van het fonds beziet onder meer ondersteund door risicopreferentie te onderzoeken met extra aandacht voor de ontwikkelingen richting het nieuwe pensioensysteem. Het bestuur vertaalt die risicohouding consistent naar de verschillende risicogebieden en past effectieve beheersingsmaatregelen toe om van bruto risico's naar netto risico's te komen binnen de voorafgestelde risicolimieten. Hierbij bewaakt het bestuur de werking van deze beheersmaatregelen en de realisatie van de risico's via de risicolimieten. Het bestuur herijkt het risicobeleid regelmatig.

De compliance officer bewaakt de compliance die mede zijn invulling vindt in de jaarlijkse SIRA. De bewaking van wet- en regelgeving is mede belegd bij het bestuursbureau.

Ultimo 2022 heeft BSG het fonds meegedeeld dat de vergoedingen voor de implementatie van WTP hoger zullen uitvallen en om een aanvullende vergoeding verzocht voor de uitbreiding van de risicobeheersing binnen BSG. Het bestuur is van oordeel dat BSG de huidige basisdienstverlening goed en beheerst uitvoert.

De VC is van oordeel dat het verder aanbeveling verdient om de taken binnen het tweedelijns risicobeheer van het fonds en de taken van het tweedelijns risicobeheer bij BSG en de wijze van samenwerking in kaart te brengen mede omvattende de vergelijking van de risicohouding van het fonds en de risicohouding van BSG en de daaruit mogelijk voortvloeiende aanvullende maatregelen. Het verdient tevens aanbeveling om dit eveneens in kaart te brengen voor de assetmanagers.

De evenwichtige belangenafweging

De VC oordeelt positief over het expliciteren van de evenwichtigheid van besluitvorming in het bestuur. Wel is de documentatie ervan nog vrij generiek, en zou deze baat hebben bij het opnemen van de concrete discussie en overwegingen die ten grondslag liggen aan de evenwichtigheid van de besluitvorming.

De VC nodigt het bestuur graag uit om de in het afgelopen jaar vergrote aandacht voor de evenwichtige belangenafweging, ook in het kader van de WTP, voort te zetten, zowel in de discussie en besluitvorming binnen het bestuur, als tussen bestuur en VO. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan het opstellen van criteria hoe evenwichtigheid kan worden gedefinieerd.

De communicatie van het fonds

Het communicatiejaarplan is summier gedocumenteerd, en omvat alleen een overzicht van de diverse communicatie-uitingen per maand. Het jaarplan bouwt tevens alleen impliciet door op het communicatie meerjarenbeleidsplan. De VC heeft niet geconstateerd dat bij de update van het jaarplan ook een evaluatie van het afgelopen jaar wordt meegenomen.

De naleving Code Pensioenfondsen

De VC is van oordeel dat het bestuur de Code naleeft en daar waar zij afwijkt van de Code dat in voldoende mate onderbouwt. Ook ziet de VC dat het bestuur zich daadwerkelijk heeft ingespannen om vrouwelijke leden zowel in het bestuur als in het VO te krijgen. Helaas is dit niet gelukt vanwege het zeer geringe aantal vrouwelijke registerloodsen binnen het loodswezen.

De cultuur en het gedrag

De VC is van oordeel dat het bestuur zich kenmerkt als een deskundig en gedreven bestuur dat 'hands on', oplossingsgericht en met daadkracht werkt. De sfeer in het bestuur is goed, waarbij eenieder de ruimte krijgt en neemt om zijn rol in te vullen.

Er wordt constructief samengewerkt en gecommuniceerd. Het bestuur heeft een zelfkritische houding en gaat respectvol met elkaar om. Voor zover de VC heeft kunnen vaststellen, is er geen sprake van ongewenste groepsprocessen en worden ook moeilijke onderwerpen gestructureerd en zorgvuldig opgepakt. Het bestuur voldoet aan de gestelde eisen uit de geschiktheids- en opleidingsplan. De VC concludeert uit de stukken en de gesprekken met het bestuur en het VO dat de relatie tussen het bestuur en het VO goed is.

De opvolging eerdere aanbevelingen van het interne toezicht

De VC oordeelt positief over de gestructureerde aanpak die het bestuur neemt bij de behandeling (en documentatie) van de door de VC gedane aanbevelingen.

De verandering van het IT-landschap van BSG

De VC ziet dat het bestuur ondanks alle complexiteiten op dit moment naar beste vermogen stuurt om de komende transitie naar het nieuwe pensioenstelsel in goede banen te leiden. Het fonds heeft op dit moment nog 1 openstaande bevinding uit het rapport operationele wendbaarheid van de DNB d.d. 1 maart 2022. Dit betreft het opnemen van de projectrisico's conform het RSA-format.

De opvolging van de DNB onderzoeken m.b.t. operationele wendbaarheid/ESG beheer

De VC heeft de overtuiging dat het bestuur met de juiste zaken bezig is. Gegeven de complexe problematiek bij BSG met mogelijk directe impact op de wendbaarheid en slechts in beperkte mate aanwezig zijn van alternatieven is er het risico aan de kant van het bestuur op de control van de operationele wendbaarheid door BSG dat sprake kan zijn van versnippering van de aandacht naar een veelheid van afzonderlijke acties.

Het ESG Beheer is sterk in ontwikkeling, zowel vanuit de Europese wet- en regelgeving op basis van de SFDR en de definiëring van het risico universum op basis van de taxonomie, als vanuit de nieuwe accountancy standaarden.

De Visitatiecommissie

Dhr. drs. (Hans) J.P.B. Brand

Dhr. mr. (Alexander) A.W.J. van Coberen

Mw. mr. drs. (Diana) D.J.M.P. Horsmeier CSFL MM (voorzitter)

17 april 2023

Reactie bestuur op rapport visitatiecommissie 2022

Het bestuur dankt de Visitatiecommissie wederom voor haar constructieve bijdrage in 2022.

De bevindingen die de Visitatiecommissie in haar rapport heeft gedaan, zijn besproken tijdens de gezamenlijke vergadering van 6 april 2023 en waren herkenbaar voor het bestuur. Het is prettig te constateren dat de eerdere bevindingen van de Visitatiecommissie niet alleen zijn opgevolgd in het verslagjaar, maar ook hebben geleid tot zichtbare verbeteringen (zoals ook door de commissie opgemerkt). Mede daarom ook waardeert het bestuur de concrete aanbevelingen van de Visitatiecommissie voor 2023.

Het bestuur stelt de samenwerking en de dialoog met de Visitatiecommissie op prijs. Ook ten aanzien van andere onderwerpen weet het bestuur zich gesteund door de inhoudelijke expertise van de leden van de Visitatiecommissie.

Het bestuur is dan ook ingenomen met het positieve rapport van de Visitatiecommissie, waaruit blijkt dat het bestuur "in control" is.

Verlag verantwoordingsorgaan 2022

Oordeel & bevindingen

Het Verantwoordingsorgaan (VO) heeft tot taak een oordeel te geven over het door het bestuur in 2022 gevoerde beleid en de beleidskeuzes voor de toekomst. Het VO ontvangt een verantwoording van het bestuur over het beleid en de wijze waarop het is uitgevoerd. Het oordeel van het VO wordt gepubliceerd in het jaarverslag en op de website van het fonds. Op basis van de wet, de statuten van het BPL en het door het bestuur vastgestelde Reglement VO brengt het VO-advies uit over (voorgenomen) besluiten van het bestuur voor zover het VO daar wettelijk adviesrecht over heeft.

Na de vervulling van twee vacatures in het begin van 2022 bestaat het VO uit het in de BPL-statuten vastgestelde aantal van zes leden, vier namens de pensioengerechtigden en twee namens de actieve deelnemers. In 2022 is het VO vijfmaal bijeengekomen en heeft het tweemaal vergaderd met het bestuur en tweemaal met de visitatiecommissie. Het VO heeft tevens afgelopen jaar deelgenomen aan kennissessies van het bestuur.

Door het VO werd in 2022 viermaal advies uitgebracht. Adviezen betroffen:

- Herstelplan;
- Wijziging Pensioenstatuut 2015 i.v.m. Wet bedrag ineens (onder voorbehoud van definitieve wetgeving);
- Vergoedingsregeling;
- Premie 2023.

Het VO is tevens in de gelegenheid gesteld zich een mening te vormen over niet-adviesplichtige onderwerpen en daarover met het bestuur van gedachten te wisselen en op deze manier ook zijn inbreng te leveren. Het VO is voor zijn functioneren mede afhankelijk van de informatievoorziening door of namens het bestuur. Belangrijk is dat het bestuur het VO proactief en vroegtijdig door middel van regulier en zo nodig incidenteel overleg betreft. Onderwerpen betreffen (in ontwikkeling zijnde) beleidsissues en andere belangrijke zaken en het bestuur geeft in het algemeen het VO daarmee ruimte om zijn oordeelsvorming voor te bereiden en (eventueel) vroegtijdig input te leveren.

Het oordeel van het VO is gebaseerd op de argumentatie verwoord in de (voorgenomen) besluiten, op conclusies die het VO trekt uit het overleg met het (dagelijks) bestuur en de Visitatiecommissie. Verder vormt het VO zijn oordeel door bestudering van alle relevante fondsdocumenten en periodieke rapportages alsmede het (concept) bestuursverslag en de jaarrekening. Tenslotte laat het VO zich informeren door de accountant, adviseren actuaris, waarmerkend actuaris en het bestuursbureau.

Aandachtsgebieden 2023

Het VO heeft voor de Visitatiecommissie onderstaande speerpunten geformuleerd:

- Het bestuurlijk handelen inzake de verandering van het IT landschap BSG;
- Adequate opvolging DNB-onderzoeken (operationele wendbaarheid / ESG Risicobeheer)

Bevindingen

Governance

Het VO is van mening dat de governance van het BPL op orde is en dat het bestuur de Code Pensioenfondsen toepast. Afwijken van de norm betreffende de diversiteit wordt door het bestuur verklaard, waarnaast wordt aangegeven dat een stappenplan is opgesteld om de diversiteit blijvend te bevorderen.

Risico's

Het VO is van mening dat het bestuur adequaat heeft gereageerd op de ontwikkelingen in het verlengde van de oorlog in Oekraïne. Het VO is zeer ingenomen met de hoogte van de beleidsdekkingsgraad aan het einde van 2022, die boven de vereiste dekkingsgraad uitkomt en waarmee het opstellen van een herstelplan in het voorjaar van 2023 niet meer hoeft plaats te vinden. Het risicomanagement is door het bestuur op de juiste wijze ingericht en het VO neemt waar dat het bestuur hier goed mee omgaat.

Beleggingsbeleid

Het VO is geïnformeerd over de uitvoering van het beleggingsplan 2022. In 2022 heeft het bestuur opnieuw een ALM studie uitgevoerd, met als resultaat dat de strategische renteafdekking is vastgesteld op een vaste waarde van 60%. Het VO heeft kennisgenomen van het besluit van het bestuur om in het kader van de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR) het BPL te classificeren als artikel 8: ESG promoten. Verdere keuzes worden pas in 2023 heroverwogen maar wel wordt de portefeuille steeds meer in lijn gebracht met de gekozen classificatie.

Bestuursverslag

Het VO toetst of besluiten genomen door het bestuur voor alle betrokken belanghebbenden evenwichtig zijn genomen. Het VO vindt het belangrijk dat bestuursbesluiten voldoende gemotiveerd worden. Het VO heeft vastgesteld dat het bestuursverslag en het overleg met de bestuursleden voldoende inzicht geeft in de gedachtegang van het bestuur die tot grondslag lag aan de besluitvorming.

Financiële positie

Het VO heeft geconstateerd dat de beleidsdekkingsgraad van het BPL per ultimo 2022 120,6% bedraagt en daarmee hoger is dan de vereiste dekkingsgraad van 120,2%. Dit betekent dat naar de stand van 31 december 2022 geen herstelplan hoeft te worden opgesteld.

Premie- en toeslagenbeleid

Het VO heeft positief geadviseerd over het besluit van bestuur in 2022 om de premieberekening in overeenstemming met het reguliere premiebeleid vast te stellen op de met de CPI verhoogde premie van het voorgaande jaar, waarbij het bestuur van mening is dat de hoogte van de premie in voldoende mate aansluit bij de premie in het nieuwe pensioenstelsel.

Het bestuur heeft in 2022 gebruik gemaakt van de verruimde regels rondom indexatie (versoepelingsregeling toeslag 2022) en per 1 januari 2022 een extra indexatie toegekend van 2,69%. Tevens besloot het bestuur omdat het BPL-gebruik gaat maken van het transitie FTK, de pensioenen en de aanspraken per 1 januari 2023 te verhogen met 11,3%, waarbij het bestuur aan het VO heeft aangegeven dat de belangen van de deelnemers en de gepensioneerden bij dit besluit zorgvuldig en evenwichtig zijn afgewogen.

Communicatie

Een belangrijk onderdeel van de missie, visie, strategie en beleid van het bestuur is het verzorgen van een transparante en heldere communicatie naar de deelnemers. Naast de informatie over opgebouwde rechten en aanspraken heeft het bestuur naar de mening van het VO voldoende aandacht besteed aan de informatieverstrekking naar de deelnemers inzake het nieuwe pensioencontract. Voor het komende jaar staan in dit verband inmiddels ook weer informatiesessies in de diverse regio's gepland.

Uitbestedingen

Het VO constateert dan het bestuur de nodige zorg besteed aan uitbestedingen. De bestuursondersteuning is goed op orde na het niet continueren van de dienstverlening door MN. Het pensioenfonds heeft een uitbestedingsbeleid, waarin goede contracten en contacten met de uitbestedingspartijen de basis vormen. Het bestuur heeft getoetst in hoeverre uitbestedingspartijen aan alle gestelde (wettelijke) eisen voldoen. Daarnaast monitort het bestuur de diverse uitbestedingspartijen nauwgezet op de naleving van de diverse overeenkomsten. Speciale aandacht gaat hierbij uit naar de voortgang van de ontwikkelingen bij de BSG in relatie tot benodigde IT-aanpassingen ten behoeve van de Wet Toekomstige Pensioenen (speerpunt van het VO voor de Visitatiecommissie)

Wet Toekomst pensioenen

Na het principebesluit van de NLC-vergadering begin 2022 voor de solidaire premieregeling, is in het verloop van 2022 het bestuur verdergegaan met de verdiepingfase van de implementatie van het toekomstige pensioenstelsel. In het tweede kwartaal van 2022 is door het BPL een risicopreferentie onderzoek uitgevoerd onder alle deelnemers. Naar aanleiding van dit onderzoek is het VO geïnformeerd over het concept van de risicohouding en de verdere vertaling naar een concept risicobeleid in het nieuwe pensioenstelsel.

Het VO wordt goed op geïnformeerd over de voortgang inzake het WTP-traject. Tot op heden constateert het VO dat er een zorgvuldig proces wordt doorlopen en dat er momenteel geen aanleiding is om te twijfelen dat de doelstellingen niet worden gehaald. Om zijn eigen verantwoordelijkheid in te vullen laat het VO zich bijstaan door een onafhankelijk adviseur. Deze adviseur ondersteunt het VO bij de beoordeling van de volledigheid en evenwichtigheid en tevens de verantwoording daarover.

Evenwichtigheid

Het VO heeft de bestuursbesluiten die in 2022 zijn genomen beoordeeld als evenwichtig. Het VO hecht er belang aan om het inzicht te behouden in de manier waarop het bestuur doorgaans keuzes maakt tussen verschillende opties en scenario's, en welke criteria als basis worden gebruikt om tot een weloverwogen beslissing te komen. Een keuze die op deze manier kan worden uitgelegd, kan in sommige gevallen zelfs de acceptatie bevorderen bij de (ex-)deelnemers, zelfs als zij liever een andere beslissing hadden gezien.

Oordeel

Het VO vindt dat het beleid van het bestuur over het verslagjaar 2022 op duidelijke en transparante wijze is verwoord in het jaarverslag en dat het bestuur een beleid heeft gevoerd in overeenstemming met de vastgesteld doelstellingen, uitgangspunten en kernwaarden van het BPL en daarbij in de besluitvorming steeds rekening heeft gehouden met de evenwichtige belangenafweging van alle belanghebbenden.

Met het oog op bovenstaande oordeelt het VO positief over het beleid van het BPL-bestuur gevoerd over het boekjaar 2022.

Namens het VO-BPL:

J.N. Muntjewerff, Voorzitter

R. Hesselink, Secretaris

Reactie van het bestuur op het oordeel van het verantwoordingsorgaan over het gevoerde beleid in 2022

Het bestuur waardeert het positieve oordeel van het verantwoordingsorgaan (VO) en waardeert dat er in 2022 op constructieve wijze regelmatig gesprekken hebben plaatsgevonden. Het bestuur hecht veel belang aan deze interactie.

Door de actieve rol van het VO en de periodieke overleggen met het bestuur, wordt het bestuur mede in staat gesteld om zijn taken zorgvuldig, evenwichtig en in het belang van de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden uit te voeren.

Door de komst van Wet Toekomst Pensioenen krijgt ook het VO een belangrijke taak bij de beoordeling van de evenwichtigheid bij het invaren. Wij zullen net zoals afgelopen jaar het VO nauw betrekken bij de ontwikkelingen rondom de nieuwe pensioenregeling en de beleidsvorming en daar waar nodig faciliteren met hetgeen dat benodigd is om deze taak uit te kunnen voeren.

Het bestuur dankt dan ook het VO voor de geleverde inspanningen van afgelopen jaar en ziet de constructieve samenwerking graag voortgezet worden.

Verlag compliance officer 2022 (samenvatting)

Het Nederlands Compliance Instituut (NCI) heeft, in opdracht van het bestuur, gedurende 2022 de rol van externe compliance officer (ECO) voor Beroepspensioenfonds Loodsen (BPL) vervuld. Als ECO monitoren we onder andere de integere bedrijfsvoering van het Pensioenfonds waar het Integriteitsbeleid en de Gedragscode een belangrijk onderdeel van uitmaken. Daarnaast treedt de ECO op als adviseur met betrekking tot compliance, integriteit, gedragsregels, belangenverstrengeling en incidentbehandeling.

In 2022 hebben we ons gericht op het uitvoering geven aan het Integriteitsbeleid en het compliance programma. Wij hebben hierbij een begeleidende, adviserende danwel monitorende rol vervuld. Onder andere ten aanzien van risicobeheersing, gedragsregels en incidenten. Onder begeleiding zijn verschillende documenten binnen het kader van de integere bedrijfsvoering, waaronder Gedragscode en integriteitrisicoanalyse, herzien en geactualiseerd. Tevens is met het bestuur gewerkt aan de bewustwording van integriteitrisico's.

Tijdens onze monitoring zijn geen inhoudelijke onregelmatigheden geconstateerd ten aanzien van de naleving van de Gedragscode door verbonden personen. Er zijn geen signalen van (potentiële) belangenverstrengeling of de schijn hiervan. Wij signaleren potentiële risico's voor de toekomst, op weg naar het nieuwe pensioenstelsel en brengen deze blijvend onder de aandacht van het bestuur.

Als incidentmeldpunt zijn bij ons, in 2022, geen meldingen gedaan van (potentiële) integriteitsincidenten.

Wij constateren dat binnen BPL een integere bedrijfsvoering bestaat en dat het bestuur bewustzijn voor integriteitincidenten toont.

Ecologisch en/of sociale kenmerken (E/S-kenmerken)

Template periodieke informatieverschaffing voor de financiële producten, bedoeld in artikel 8, leden 1, 2 en 2 bis, van Verordening (EU) 2019/2088 en artikel 6, lid 1, van Verordening (EU) 2020/852

Productnaam: Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen
 Identificatiecode juridische entiteiten (LEI): 0RA4XDT47367OL841O88

Heeft dit financieel product een duurzame beleggingsdoelstelling? *(aankruisen en invullen wat van toepassing is; het percentage geeft de duurzame beleggingen weer)*

Ja

Dit product heeft de volgende **duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling** gedaan: ___%

In economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden

In economische activiteiten die volgens EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden

Dit product heeft de volgende **duurzame beleggingen met een sociale doelstelling** gedaan: ___%

Nee

Dit product **promotie ecologische/ sociale (E/S) kenmerken**.

Hoewel duurzaam beleggen niet het doel ervan was, had het een minimum van ___% duurzame belegging

Met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden

Met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden

Met een sociale doelstelling

Dit product promootte E/S-kenmerken, maar **heeft niet duurzaam belegd**.

Duurzame belegging: een belegging in een economische activiteit die bijdraagt aan het behalen van een ecologische of een sociale doelstelling, mits deze belegging geen ernstige afbreuk doet aan ecologische of sociale doelstellingen en de ondernemingen waarin is belegd, praktijken op het gebied van goed bestuur toepassen.

De **EU-taxonomie** is een classificatiesysteem dat is vastgelegd in Verordening (EU) 2020/852. Het gaat om een lijst van **ecologisch duurzame economische activiteiten**. Die verordening bevat geen lijst van sociaal duurzame economische activiteiten. Duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling kunnen wel of niet op de taxonomie zijn afgestemd.

In hoeverre is voldaan aan de ecologische en/of sociale kenmerken die dit financiële product promoot?

Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen (BPL) heeft de volgende ecologische en sociale kenmerken gepromoot:

1. BPL wenst niet bij te dragen aan controversieel gedrag en controversiële activiteiten en past daarom een uitsluitingsbeleid toe.

BPL heeft aan dit kenmerk voldaan. BPL heeft conform haar uitsluitingsbeleid niet belegd in ondernemingen die betrokken waren bij controversieel gedrag en/of controversiële activiteiten. Dat wil zeggen dat BPL niet heeft belegd in ondernemingen die:

- zich schuldig maakten aan ernstige en structurele schendingen van de UN Global Compact Principles;
- betrokken waren bij controversiële wapens; of
- 5% of meer van hun omzet behaalden uit productie, distributie of verkoop van nucleaire wapens

BPL heeft conform haar uitsluitingsbeleid tevens niet belegd in staatsobligaties van landen of in bedrijven die hun hoofdstemming hebben in landen waaraan sanctie maatregelen zijn opgelegd of die onder het wapenembargo van de Verenigde Naties vielen. Wel had BPL voorafgaand aan de oorlog in de Oekraïne 17 Russische beleggingen. Deze beleggingen konden niet meer verkocht worden na het uitbreken van de oorlog (en na het opleggen van sancties). Ze zijn momenteel op 0 gewaardeerd.

De fiduciair manager van BPL heeft bovenstaande uitsluitingen gemonitord en hierover gerapporteerd.

Duurzaamheids-indicatoren meten hoe de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot, worden verwezenlijkt.

2. BPL wilde bedrijven stimuleren in lijn te handelen met internationale verdragen en gedragscodes en selecteerde daarom externe vermogensbeheerders die in gesprek zijn gegaan met ondernemingen waarin ze beleggen en die hebben gestemd op aandeelhoudersvergaderingen. BPL heeft bij het beleggen in beleggingsfondsen beperkte mogelijkheden om een eigen stem- en engagementbeleid te voeren en heeft daarom het stem- en engagementbeleid van de geselecteerde vermogensbeheerders gevolgd.

Bij de selectie en monitoring van beleggingsfondsen is het stem- en engagementbeleid van het beleggingsfonds expliciet meegenomen als één van de selectie- en monitoringcriteria. Voor 10 fondsen is aan engagement gedaan en voor 4 fondsen aan stemmen. Er is voor minder fondsen gestemd omdat stemmen alleen kan voor aandelenportefeuilles. In totaal belegde BPL in 4 aandelenfondsen en is er dus voor alle aandelenfondsen gestemd. BPL is periodiek op de hoogte gehouden van de uitkomsten van het stem- en engagementbeleid.

3. BPL vindt het belangrijk dat niet alleen financiële informatie wordt meegewogen bij het nemen van beleggingsbeslissingen maar ook hoe bedrijven omgaan met ecologische, sociale en governance factoren (ESG).

Voor de beleggingen die passief worden beheerd heeft BPL daarom voor een benchmark gekozen waarin ESG-aspecten zijn verwerkt. Dit betreft de portefeuilles aandelen Noord-Amerika, Europa, Azië en opkomende landen. Er is voor deze portefeuilles gekozen voor ESG-screened MSCI benchmarks. Dat betekent dat er diverse uitsluitingen in de benchmark zijn toegepast. Voor de portefeuille met obligaties van opkomende landen, in harde valuta, is ook een benchmark gekozen waarin ESG-aspecten zijn verdisconteerd. Dit betreft de JPMorgan ESG EMBI Global Diversified Index. In deze index wordt een ESG-score en screeningmethodologie toegepast om emittenten die beter scoren op ESG-criteria en groene obligatie-emissies te overwegen, en om emittenten die lager scoren te onderwegen. Ook kent de index diverse uitsluitingen.

Voor de beleggingscategorieën die niet passief worden beheerd heeft BPL de voorkeur gegeven aan beleggingsfondsen die een artikel 8 SFDR classificatie hebben (nagenoeg alle geselecteerde fondsen hebben inmiddels een artikel 8 classificatie) en aan externe vermogensbeheerders die voorlopen op het gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen. Om dit te bepalen is gebruik gemaakt van inzichten van de fiduciair manager.

Periodiek zijn de ESG-scores van de ondernemingen waarin BPL belegt heeft, gerapporteerd aan BPL door de fiduciair manager. Zo kon BPL dit kenmerk monitoren. De genomen acties resulteerden in een betere (gemiddeld gewogen) ESG-score van de bedrijvenportefeuille van BPL (6,5) dan die van de benchmark (6,3). Deze score is gebaseerd op de MSCI ESG-scoring methodologie.

● *Hoe hebben de duurzaamheidsindicatoren gepresteerd?*

1. Het aantal uitgesloten ondernemingen en landen waarin belegd wordt	0 (wel zaten er 17 Russische beleggingen in portefeuille die aangekocht zijn toen Rusland niet op de sanctielijst stond en daarna niet meer verkocht konden worden).
2. Het aantal beleggingsfondsen en mandaten waarvoor wordt gestemd en waarvoor aan engagement wordt gedaan	Engagement: 10 Stemmen: 4
3. DE ESG-scores van de beleggingen in bedrijven en van eventueel van toepassing zijnde benchmarks.	ESG-score beleggingen in bedrijven: 6.5 ESG-score van beleggingen in bedrijven van de betreffende benchmark: 6.3

● *...en in vergelijking tot voorafgaande perioden?*

Dit is de eerste periodieke rapportage conform de vereisten van SFDR. Een vergelijking met voorafgaande periodes kan gemaakt worden in de volgende periodiek rapportage.

In de EU-taxonomie is het beginsel "geen ernstige afbreuk doen" vastgesteld, dat inhoudt dat op taxonomie afgestemde beleggingen geen ernstige afbreuk mogen doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie en dat vergezeld gaat van specifieke EU-criteria.

Het beginsel "geen ernstige afbreuk doen" is alleen van toepassing op de onderliggende beleggingen van het financiële product die rekening houden met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten. De onderliggende beleggingen van het resterende deel van dit financiële product houden geen rekening met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten.

Andere duurzame beleggingen mogen ook geen ernstige afbreuk doen aan milieu-of sociale doelstellingen.

Hoe is in dit financiële product rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

Er is in de pensioenregeling geen rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren.

De belangrijkste ongunstige effecten zijn de belangrijkste negatieve effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren die verband houden met ecologische en sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbiediging van de mensenrechten en bestrijding van corruptie en omkoping.

Wat waren de grootste beleggingen van dit financiële product?

De lijst bevat de beleggingen die het **grootste aandeel** beleggingen van het financiële product vormen tijdens de referentieperiode, te weten: **01-01-2022 tot 31-12-2022**

Grootste beleggingen	Sector	% Activa	Land
CCF North America ESG Screened Equity	Mutual Funds/ Unit Investment Trust	20%	Ierland
Robeco CGF Euro Credit Bonds	Mutual Funds/ Unit Investment Trust	9%	Luxemburg
BlueBay Investment Grade Bond Fund	Mutual Funds/ Unit Investment Trust	9%	Luxemburg
Achmea PVF Particuliere Hypotheekfonds	Overige	6%	Nederland
BLK ICS EUR Ultra Short Bond Fund	Mutual Funds/ Unit Investment Trust	6%	Ierland
CCF European ESG Screened Equity	Mutual Funds/ Unit Investment Trust	5%	Ierland
Wellington Global High Yield Bond Fund	Mutual Funds/ Unit Investment Trust	5%	Ierland
BLK ICS Leaf Fund	Mutual Funds/ Unit Investment Trust	4%	Ierland
NN Dutch Residential Mortgage Fund	Mutual Funds/ Unit Investment Trust	4%	Nederland
iShares Emerging Market Screened Equity	Mutual Funds/ Unit Investment Trust	3%	Ierland
CCF Pacific ESG Screened Equity	Mutual Funds/ Unit Investment Trust	3%	Ierland
Stafford European Private V CV	Overige	3%	Nederland
L&G ESG EM Govt Bond USD Index	Mutual Funds/ Unit Investment Trust	3%	Ierland
Neuberger LC EMD Fund	Mutual Funds/ Unit Investment Trust	2%	Ierland
Stafford Global Private Equity IV	Overige	2%	Nederland

De percentages zijn gebaseerd op de stand per 31-12-2022 en gebaseerd op de totale portefeuille van BPL. Derivaten en contanten zijn niet opgenomen in de tabel. Er is niet doorgekeken in beleggingsfondsen. Als de belegging in een beleggingsfonds tot de grootste 15 beleggingen behoorde is dit fonds opgenomen in bovenstaand overzicht.

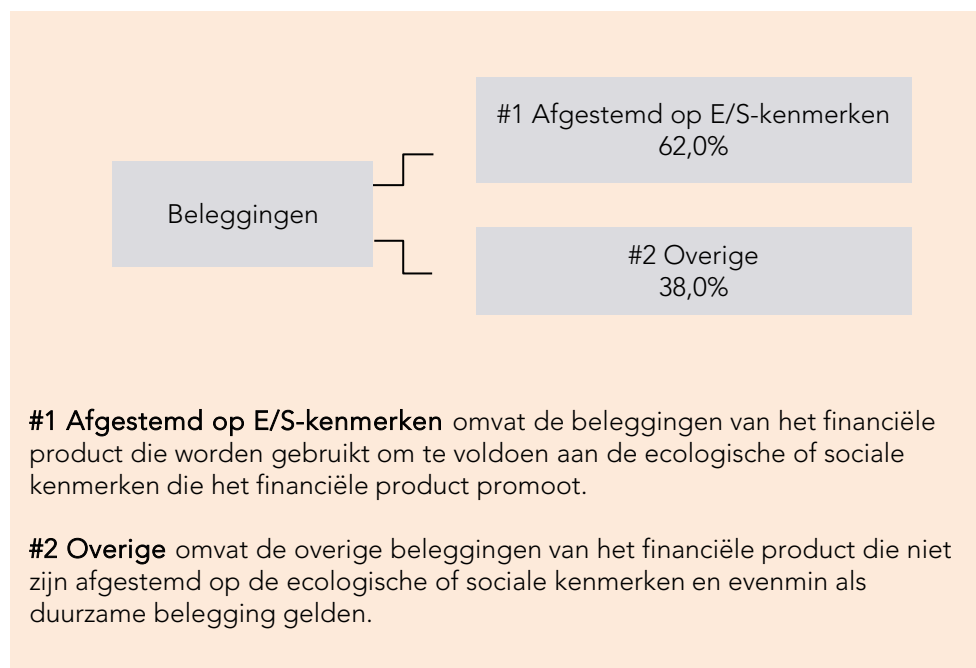

Wat was het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen?

BPL promootte ecologische en sociale kenmerken zonder dat het een duurzame beleggingsdoelstelling heeft nagestreefd. BPL kende gedurende de referentieperiode geen minimumallocatie naar duurzame beleggingen in de zin van SFDR of naar beleggingen in ecologisch duurzame activiteiten in de zin van de Taxonomie-Verordening. BPL heeft het percentage duurzame beleggingen in de zin van SFDR niet gemeten gedurende de referentieperiode en had 0% exposure naar ecologisch duurzame activiteiten in de zin van de Taxonomie-Verordening.

Het grootste deel van de beleggingen van BPL (62.0%) was afgestemd op ecologische en of sociale kenmerken (het percentage onder #1 in onderstaand plaatje). Deze beleggingen hadden betrekking op aandelen, bedrijfsobligaties (kredietwaardige en hoogrentende), obligaties van opkomende landen en liquiditeiten. De overige beleggingen waren niet afgestemd op deze kenmerken en zijn belegd in staatsobligaties, derivaten, hypotheek en private equity (38.0%- het percentage onder #2 in onderstaand plaatje). Voor deze categorieën golden geen ecologische of sociale minimumwaarborgen. De percentages zijn gebaseerd op de daadwerkelijk allocatie naar deze beleggingen.

● *Hoe zag de activa-allocatie eruit?*

De activa-allocatie beschrijft het aandeel beleggingen in bepaalde activa.

Om te bepalen of aan de EU-taxonomie wordt voldaan, bevatten de criteria voor **fossiel gas** emissiegrenswaarden en de omschakeling naar hernieuwbare energie of koolstofarme brandstoffen tegen eind 2035. Voor **kernenergie** bevatten de criteria uitgebreide regels inzake veiligheid en afvalbeheer.

Faciliterende activiteiten maken het rechtstreeks mogelijk dat andere activiteiten een substantiële bijdrage leveren aan een ecologische doelstelling.

Transitieactiviteiten zijn activiteiten waarvoor nog geen koolstofarme alternatieven beschikbaar zijn en die onder meer broeikasgasemissionen hebben die overeenkomen met de beste prestaties.

● *In welke economische sectoren wordt belegd?*

BPL belegt in fondsen waardoor de onderstaande sectorverdeling van de beleggingen is gedaan op basis van doorkijk in de fondsen.

Sectorverdeling fondsen	Som marktwaarde %
Communicatie diensten	3,7%
Consument Discretionair	5,0%
Basisconsumptiegoederen	2,6%
Energie	2,7%
Financiën	14,9%
Zorg	5,5%
Industrieel	6,4%
Informatie Technologie	6,9%
Materialen	2,0%
Vastgoed	1,4%
Nutsvoorzieningen	1,9%
Overige*	47,2%

*De sector Overige zijn voornamelijk staatsobligaties, derivaten en het Wellington fonds

De percentages zijn gebaseerd op de stand per 31-12-2022. De sectorverdeling is gemaakt op basis van doorkijk in onderliggende beleggingsfondsen voor zover er data hierover beschikbaar was (hetgeen doorgaans voor alle liquide beleggingen het geval is).

In hoeverre waren de duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling afgestemd op de EU-taxonomie?

0%

- **Heeft het financiële product belegd in activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen¹?**

Ja:

In fossiel gas

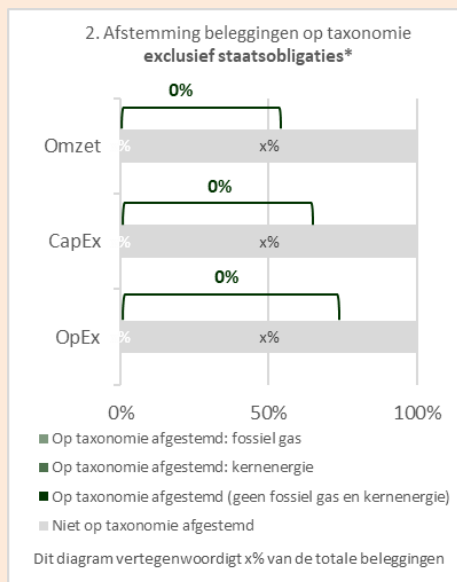
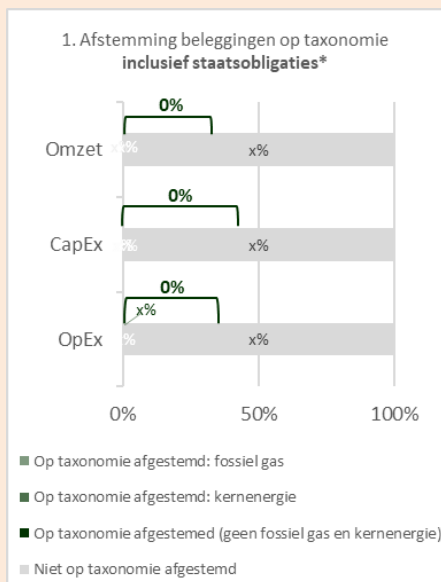
In kernenergie

Nee

¹Activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie zullen alleen aan de EU-taxonomie voldoen indien zij bijdragen aan het beperken van de klimaatverandering ("klimaatmitigatie") en geen ernstige afbreuk doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie – zie de toelichting in de linkermarge. De uitgebreide criteria voor economische activiteiten in de sectoren fossiel gas en kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen, zijn vastgesteld in Gedelegeerde Verordening (EU) 2022/1214 van de Commissie.

De onderstaande diagrammen geven in het groen het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen. Er is geen geschikte methode om te bepalen in hoeverre staatsobligaties* op de taxonomie zijn afgestemd. Daarom geeft het eerste diagram de mate van afstemming voor alle beleggingen van het financiële product inclusief staatsobligaties, terwijl het tweede diagram alleen voor de beleggingen van het financiële product in andere producten dan staatsobligaties aangeeft in hoeverre die op de taxonomie zijn afgestemd.

Op de taxonomie afgestemde activiteiten worden uitgedrukt als aandeel van:
 - de **omzet** die het aandeel van de opbrengsten uit groene activiteiten van ondernemingen waarin is belegd, weergeeft;
 - de **kapitaaluitgaven** (CapEx) die laten zien welke groene beleggingen worden gedaan door de ondernemingen waarin is belegd, bv. voor een transitie naar een groene economie;
 - de **operationele uitgaven** (OpEx) die groene operationele activiteiten van ondernemingen waarin is belegd, weergeven.

* In deze diagrammen omvat 'staatsobligaties' alle blootstellingen aan overheden.

● *Wat was het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten?*

0%

● *Hoe verhiel het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen zich tot eerdere referentieperiodes?*

Dit betreft de eerste rapportage. Volgend jaar kan er een vergelijking worden opgenomen.

zijn duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die geen rekening houden met de criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten in het kader van de Verordening (EU) 2020/852.

Wat was het aandeel duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet op de EU-taxonomie waren afgestemd?

Niet van toepassing. BPL heeft zich gedurende de referentieperiode niet gecommitted aan duurzame beleggingen en heeft daarom niet gemeten of het belegd heeft in duurzame beleggingen conform SFDR.

Wat was het aandeel sociaal duurzame beleggingen?

Niet van toepassing. BPL heeft zich gedurende de referentieperiode niet geëngageerd aan duurzame beleggingen en heeft daarom niet gemeten of het belegd heeft in duurzame beleggingen conform SFDR.

Welke beleggingen zijn opgenomen in "overige"? Waarvoor waren deze bedoeld en waren er ecologische of sociale minimumwaarborgen?

De beleggingen in de categorie '#2 overige' waren staatsobligaties, derivaten, hypotheeklen en private equity. Voor deze categorieën golden gedurende de referentieperiode geen ecologische of sociale minimumwaarborgen. Deze categorieën maakten onderdeel uit van de strategische activa allocatie. De staatsobligaties en hypotheeklen maakten onderdeel uit van de matching portefeuille en private equity beleggingen van de return portefeuille. De staatsobligaties zijn alleen belegd in Westerse Europese landen.

Gedurende de referentieperiode is een deel van de hypotheeklenportefeuille belegd door een beheerder die ecologische en sociale kenmerken promoot en een ander deel niet. Voor de private equity portefeuille speelden ecologische en sociale kenmerken geen rol. BPL gebruikte derivaten hoofdzakelijk om grote financiële risico's af te dekken binnen de door het bestuur gestelde limieten. Derivaten werden door het pensioenfonds ingezet voor het afdekken van het rente- en valutarisico.

Welke maatregelen zijn er in de referentieperiode getroffen om aan de ecologische en/of sociale kenmerken te voldoen?

BPL heeft de volgende maatregelen getroffen:

- Een uitsluitingsbeleid is toegepast en de uitvoering ervan is gemonitord door de fiduciair beheerder. BPL is geïnformeerd over de resultaten. Het uitsluitingsbeleid is niet gewijzigd gedurende de referentieperiode.
- Engagement en stemactiviteiten zijn toegepast in de door BPL geselecteerde beleggingsfondsen. BPL is periodiek geïnformeerd over de resultaten hiervan.
- Gedurende de referentieperiode zijn niet-financiële aspecten expliciet meegenomen bij de selectie en monitoring van externe vermogensbeheerders en beleggingsfondsen. Bij de selectie van externe vermogensbeheerders kiest BPL voor vermogensbeheerders die de Principles for Responsible Investment van de Verenigde Naties (PRI) hebben ondertekend. En daarnaast zijn niet-financiële aspecten onder meer uitgedrukt in ESG-scores die periodiek zijn gerapporteerd aan BPL.

Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?

Niet van toepassing. BPL heeft geen referentiebenchmark om te voldoen aan de ecologische of sociale kenmerken voor de gehele pensioenregeling. Voor bepaalde activaklassen is er wel gebruik gemaakt van een ESG-benchmark (te weten voor de aandelen- en EMD HC portefeuilles) maar deze portefeuilles zijn slechts een onderdeel van de gehele pensioenregeling.

- *Waarin verschilt de referentiebenchmark van een brede marktindex?*

Niet van toepassing.

- *Hoe heeft dit financiële product gepresteerd wat betreft de duurzaamheidsindicatoren voor het bepalen van de afstemming van de referentiebenchmark op de gepromote ecologische en sociale kenmerken?*

Niet van toepassing.

- *Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?*

Niet van toepassing.

- *Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de brede marktindex?*

Niet van toepassing.

Referentie-benchmarks
zijn indices waarmee wordt gemeten of het financiële product de ecologische of sociale kenmerken verwezenlijkt die dat product promoot.

Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen
Berghaven 16
3151 HB Hoek van Holland

Directeur bestuursbureau BPL
R.F. Grobbe

Voor vragen over uw pensioen kunt u
terecht bij Blue Sky Group
e-mail: bpl@blueskygroup.nl
telefoon: 020-4266390

Het BPL heeft aan het opstellen van dit jaarverslag veel zorg besteed.
Toch is het mogelijk dat dit document onvolledig is, onjuistheden bevat.
Het BPL aanvaardt daarvoor geen enkele aansprakelijkheid.